ԱՒԵՏԱՒԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,

ՒԼՄԻՑԷ, ՊԷՏՔԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱՒՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՃԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՅՈՒԼԻՍ 2, 1910. Ն՝ 27

ՄԷՇՀՈՒՐ ՄՈՒՍԻԳԻՇԻՆԱՍ ՐԻՉԸՐՏ ՎԱԿՆԷՐ

اوەدایر هفتەلق غزتە — درسعادتده بابیل هاوسده — مدیر مسئول ـ صمویل ق. هاروتیونیان

ԱՒԵՏԱԲԵՐ
ԵՐՄԻՆՆԻՃԷ
Գ.Է ԵՐՄ. ՀՕՒՐՕՒՖԱՔԸ ԻԼԷ ԹԻՒՐՔԱԼԷ
ՀԱՖՖԱԼԸԳ ՂԱԶԷՔԱ
Միւ՛ելլիֆլեր Հ. Մ. Ալեն
Հ. Ս. Պարնըմ
Մ. Մինասեան
Պայպըլ Հաուս,
Տէր ի Սա՛սատէթ, Թիւրքիա

ՇԸՐԱ՛ԹԻ
Մէնէլկիլ 40 Ղրշ.
Ամէրիկա իչիւն 2 Տօլ.
Ինկիլթէրրա ,, 8 Շիլին
Մէմ. սաիրէ ,, 10 Ֆրնգ.
Էլտէն Նուսխէսի 40 փր.
Ի՛լանաթ գըլմէթլէրի մի՛թէսիլ

THE AVEDAPER
A WEEKLY PAPER
ARMENIAN, ARMENO-TURKISH.
EDITORS H. M. ALLEN
H. S. BARNUM
M, MINASSIAN
American Bible House
Cons/ple, Turkey

TERMS
An. Subscrip. Ps. 40
U. S. A. $ 2
England Shils. 8
Other countries Frs. 10
Single Copy 40 Parat
Advertising rates on application

Ի՛ԼԱՆ

'Ան ասըլ Պաֆրալը տէլլալ Աստուա՛ծ Մանուկեան նամ գարաեաղըզ, ա՛լա կէօզլիս, սաղ կէօզլիս չայը պաղըլը, գըսսա պօյլու, գըսսա պաճաղլը, պաճաղլարը իչ թարաֆընա տօղրու էյրիճէ, գըրփըզ պըյըգլը, վէ թաղրիպէն 50 սինինտէ պիր չախս 1909 Փետր. այընտան պէրու զայպ օլմուշ տըր։ Մէրգումըն նէ՞րէտէ վէ նէ՞ հալտէ իտիյինի պիլէնլէր լուֆթէն եա տօղրուտան եա տա «Ա-եաֆէնէր» վասըթասըյա մա՛լիւմաթ ի՛թասընա հիմմէթ պույուրարաղ մէրգումըն թէյեհիւշէն 'ադիզ վէ կէօզ եաչը տէօքմէքտէ օլան զէվճէ վէ իւչ նէֆէր օղլան վէ պիր գըզ էվլատընը մէմնուն վէ մէսրուր գըլմալարը թէմէննի օլունըր։

Պաֆրա Արտնակ Յ. Տալէըրեանէան

«ԿԻԼԻԿԵԱՆ ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐ»

Կէչէն սէնէնին Ապրիլնտէ Կիլիկիա տախիլինտէ չէհիա օլան պէտպախթ միլլէթտաչլարըմըզն զիքրլէրինի պագի սաղլամագ արզուսը իլէ կէնէնեան Նահապաներ նամընտա բէսմի պիր քիթապ հազըրլամագտա օլտըղըմտան, մէզքիւր չէհիտլէրին ֆօթօզրաֆլարընը (ի՛տատէ օլունմագ չարթը իլէ.) թէրճիւմէ ի հալլարընը վէ նէ՞րէտէ, նէ՞ եօլտա գաթլ էտիլտիքլէրինի հավի մուխթասար պէյանեամէլէր զիրաէքի ատրէսիմէ կէօնտէրիլմէսինի պիլճիւմէ ագրապա վէ թէ՛ալիւգաթլարընտան բէճա էտէրիմ։

Իսթանպօլտա Գումգափուտա էճզաճը Յակոբ Յ. Թէրզեան։

ԹԱԼԱՍՏԱ ՔԵԱ՞ԻՆ ԱՄԷՐԻԳԱՆ ԻՒՆԱՍ ՄԷՔՓԷՊԻ 'ԱԼԻՍԻ

Թալասըն մէվզը՛ի սաթհ ը պահրտան 4,000 ա-յագ եիւքսէք տիր։ Մէքթէպիմիզ Թալասըն էն էյի մէվզը՛ինտէ մէպնի օլուպ՝ հավասը վէ սույու փէք սաղլամ տըր։ Մէքթէպին մագսէտի էվճիմէնա էվ խանըմլարը վէ թա՛լիմ ու թէարիսէ մուգթէտիր մու՛ալիմէլէր հազըրլամագ տըր։ Թիւրքճէ, Ինկիլիզճէ, Էրմէնիճէ վէ Րումճա լիսանլար իլէ պէրաբէր 'ուլումը սա՞իրէ վէ մուսիդի թա՛լիմ էտիլիր։ Նիզամի սէքիզ մուալիմէլէրտէն իւչիւ Ամէրիգալը տըր։ Մէքթէպ էֆկնճի Սեպտ. 14տէ պաչլար։ Զիյատէ մա՛լիւմաթ ալմագ իչիւն միւտիրէ ի մէքթէպ Միս Ս. Ն. Լագրիճէ միւրաճա՛աթ օլունա։

1—5

Ա.Ֆ. Գարահիսար Հայ-Ամերիկեան գիւքիւր մէքթէպի իսթիտա՛ի վէ ի՛տատի սընֆը իչիւն Գօլճատէն մէ՞զուն, էրմ. 'Օսմ. վէ Ինկիլիզճէ տէրսլէր թա՛լիմինէ մուգթէտիր իքի մու՛ալիմ իսթէնիյօր։

Արզու էտէն զէվաթ տօղրուտան մէքթէպին հէյ՛էթ ի իտարէսիյէ պիլմուհապէրէ թէ՛աթիի թաֆխիլաթ վէ մա՛լիւմաթ էտէ պիլիրլէր։

2—10

1910 Յունիս 15/28

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ· Էհ միւպէտ. գփնտը.	Լ· Օ·	102	4
Շ. Տէմիր Եօլ. Թահվ.	»	Ֆրգ· 219	12
Ա. Գրէտի Ֆոնսիյէ Էժիպսիէն	»	316	
Բ. » » »	»	270	
Պանգ Նասիօնալ տը Կրէս	»	426	

Մէճիտիյէ ղրչ·	107	30	Գրըմիյ ղրչ· 50
Մէճիտիէ ղրչ·	99	20	Լիրա Ինկլիզ » 109 32
կիւմիւչ ուճգ. »	105		կմչ. մնթ. 6ըը » 59
Նափօլէօն	87	14	Գարպօն գա՞իմէ 8 60

ԱՒԵՏԱՐԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,
'ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՑԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ'ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏՐՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՀԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՅՈՒԼԻՍ 2, 1910 Ն: 27

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒԻՍԼԱՐ

ՈՒՖՈՒԳ
(Հ. Մ. Ա.)

Ա՞ըը՞ը վէ Ինկիլիզբա. Թայդըն Մըսըր մուխապիրինին ախիրէն խապեր վէրտիյինէ կէօրէ, Մըսըր հիւքիւմէթի՝ մուգատաէմա րէատ, նախօտ պա'զը զըսմլարը Թայ ու Թա'տիլ էտիլմիշ օլան իւչ մուհիմ գանուն լայիհասընը գապուլ էթտիրմէք 'ազմինտէ տիր։ Մուխապիրին ֆիքրինճէ, հիւքիւմէթին պու մու'ամէլէսի՝ Մըսրըն մա'մուրիյէթի ա-Թիյէսի իչուն չիմտիւիք զայէթլէ մուգթազի օլան էյիհիյէթ հիսսինի ի'ատէ էտէճէք տիր, գիրա պու մու'ամէլէ հիւքիւմէթի Խըտիվիյէ նուզզարընըն իֆրաթփէրվէր միլլէթփէրվէրանընըն մուգիրր Թէնհաթընա արթըգ մէյտան վէրմէմէքլիյէ գաթ'իյէն 'ազմ ու գարար էթմիշ օլտըղընըն պիր տէլիլ վէ պիւրհանը մագամընտա Թէլագդը օլունճաճ տըր։ Հազիգի էյիհիյէթ ի 'ումումիյէ Թէհտիտ էտիլմէմիշ իսէ տէ, չու ասն զէմանլէրտէ պիր միւատէթտէն պէրու էվրօփալը վէ եէրլի խրիսթիյան ճէմա'աթ-լար արասընտա պիր պիհուզուրլուգ հիսսի հիւքմ սիւրմէքտէ տիր, վէ Թայդըն զանընճա, միւ"էսիր Թէտպիրլէր իթթիխազ օլունմասընն վագթը Թէմամէն կէլմիշ տիր։ Լօրտ Կրէյին 'Ավամ գամարասընտա իրատ էթտիյի նուէթգ՝ արթըգ Թէհամմիլ օլունմազ պիր բատտէյէ կէլմիշ օլան ֆէնաւըզլարա պիր նիհայէթ վէրմէք խուսուսընտաքի ճէհտլէրինտէ Մըսըր նուզզարընա ճիտտի մու'ավինէթտէ պուլունմազ պապընտա Ինկիլիզ գապինէսինին Ինկիլիզ միլլէթի գատար հազըր վէ ամատէ պուլունմասընըն պիր տէլիլի մազամընտա հիւան ի Թէլագդյա մազնար օլմուշ տըր։ Էն էվվէլ Լօրտ Գրօմըր Մըսրիլէրէ ումուրը հիւքիւմէթտէ չիմտիքինտէն տանա պէօյիւք պիր հիսսէ վէրմէյէ Թէչէպպիւս էթմիշ, վէ Սըր Էլտըն Կօրսթ Ինկիլիզ հիւքիւմէթինին Թասվիպիյէ եէրլիլէրին հիւքիւմէթ իչլէրինէ իչթիրաքընը պիր գաթ տանա Թէզիէտ էյլէմիշ իսէ տէ, ասն վագը'ալէր, 'ալէլխուսուս ՊուԹրօս փաչանըն ֆէճի'անէ գաթլը քէյֆիյէթի վէ միլլիյէթփէրվէրանըն վագ'իյէթ վէ Թավրը պու Թէճրիպէնին իֆրաթա վարտըրըլաղընը իսպաթ էթմիշ տիր։

Սըր Էլտըն Կօրսթըն իտտի'ասընճա, դավանիյն մէճլիսի իչպու հէյէճան վէ զալէյանըն էն մուխաԹարալը Թէզահհուրաթընըն մէն'ինէ մախսուս օլան գանուն լայիհալարընը գապուլ էթմէմէքլէ գօրգագըդ վէ էհ իյէթսիզլիք կէօսԹէրմիշլէր տիր։ Արալարընտա տանա զիյատէ եայզարաճը օլանլարըն վէվէյէլէրինտէն կէօզլէրի կըլմըշ, վէ 'ալէլխուսուս զաղէթալարըն չէթմ ու հագարէթլէրինտէն գուրԹուլմազա արզուքէչ օլտըզլարընտան, անլէր պիլֆի'իլ ԻնկիլիԹէրրանըն հիւքմ ու նուֆուղընը Թէրվիճաէն իմԹինա' էթմիշլէր տիր։

Սըր Էտուըրտ Կրէյ՝ տա՞իմա քէնտի սէօզլէրինի էօլչէրէք, ԹարԹարագ սէօյլէյէն պիր զաթ տըր, վէ քէնտինին մէզքիւր նուԹգընտա միւֆքին մէրԹէպ աչըգ սուրէթտէ պիլտիրմիշ տիր քի, էկէր ԻնկիլիԹէրրանըն Մըսրը իշղալընա գարշը օլան նիւմայիշլէրէ տէվամ էտիլէճէք օլուր իսէ, ԻնկիլիԹէրրա հիւքիւմէթի քէնտիսինին իսԹիարաթընա Թէվֆիգէն հարէքէթ էտէն նուզզար ը Մըսրիյ'յի հիմայէ վէ միւտաֆա'ա իչին, գիմամը ումուրը քէնտինին էլինէ ալմազա մէճպուր օլաճագ տըր։ Հաթթա միլլիյէթփէրվէրան պիլէ, իշպու իսԹիարըն մանասընը անլայըպ, քէնտիլէրին սէֆիհանէ մու'ամէլաթը Թէհհիճքևարանէլէրինտէն ֆէրագաթ էթմէլի տիրլէր։ Էկէր անլէր տէվամ էտէրլէրսէ, չիմ-

տիյէ գատար էլտէ էտիլմիշ օլան տէվիլլէրէ տիկէր պիր տէվիլ 'իլավէ էթմիշ օլաճաղլար տըր քի, հէլէ իտարէ ի միւսթաղիլէ չէօյլէ տուրսըն, մէմլէքէթին ուժմուր ը իտարէսինէ իչթիրաք էթմէքլիյէ պիլէ հէնուզ սալհի տէյիլ տիրլէր։

Կէէֆ վէ պէվլէնլէր. Հիւքիւմէթ ի 'Օսմանիյէ վիլայաթ մէ մուրիյնի հիւքիւմէթինէ պիր թահրիրաթ ը 'ումումիյէ իրսալ էտիպ, անտէ պիր թազմ ղազէթալարըն պէյանաթընըն եալան օլարդը վէ Ինկիլթէրրա իլէ սա՚իր համի տէվլէթլէրին կիրիտէ տէվլէթ ի 'Օսմանիյէնին հուգուգ ը հիւքմրանիսինի մուհաֆազայա սէօզ վէրմիշ օլարգլարը խուսուսընտա էհալիյի թէ՚մին էթմէլէրինի էմր ու թավսիյէ էթմիշ վէ հիւքիւմէթին իչպու մու՚ամէլէսի Ինկիլթէրրատա մէվճուտիյէթի մուճիպ օլմալ տըր։

Փարլամէնթոտա Ցունիս 15տէ վուգու՚ պուլան միւպահասէտէ Լօրտ Կրէյ պիր կիւն էվվէլքինտէն տահա աչըդ սուրէթտէ իտարէ ի քէլամ էթմիշ տիր։ Միւչարիլէյհ խիւլասաթէն տէմիշ տիր քի, Համի տէվլէթլէրին կիրիտիլէրին թալէպի վէճհէ կիրիտի Եունանիսթանա իլհաղընը թաստիգ էթմէքլիյէ նէ դանուն, նէ տէ մա՚նէվի պիր հագգ ու սէլահիյէթլէրի հօգ տըր։ Անլէր ճէզիրէտէ մուխթարիյէթ ի իտարէ թէ՚սիս էթտիքլերի զէման չիմտիքի հալտէ իլհագ մու՚ամէլէսի վուգու՚ պուլմայաճաղընա տա՚իր վէրմիշ օլարգլարը սէօզիւ թուքմադա մէճպուր տըրլար։ Հիչ չիւպհէ եօգ քի հալ ու քէյֆիյէթլէր տէյիչիմիչլէր իսէ տէ, հէկեանէ մուհիմմ թէպէտտիւլ՝ 'Ապտ իւլ Համիտին ուսուլ ը հիւքիւմէթինին եէրինէ հիւքիւմէթ ի մէչրուխէնին թէ՚սիս էտիլմիշ օլմասը տըր։ Պու տէվլէթլէրէ Թիւքիանըն հուգուգ ը հիւքմրանիսինի լիւզումընտան դիյատէ սէթր էթմէքլիք հագգընը պահչ էթմէզ, պիլ՚աքս իչպու տէյիչիմիչ անվալ Թահթընտա 'Օսմանլըլարըն էֆքեար վէ ամալը տահա ազ տէյիլ, անճագ տահա չօգ նազար ը ի՚թիպարա ալընըր։ Թիւրքիա իլէ իսթիչարէ էտիլմէքսիզին կիրիտէ հիչ պիր չէյ իճրա օլունամազ եահսա օլունմազ։ Պա՚տէհու Լօրտ Կրէյ սէօզիւ կիրիտիլէրէ իննիդալ էթտիրէրէք, տէյօր քի, կիրիտիլէր քէնտիլէրին չիմտիքի սէֆիհանէ վէ 'ագլա մուղայիր մէսլէքլէրինտէ իսրար էտէճէք օլուրլար իսէ, տէվլէթլէրի գաթ՚ի պիր մու՚ամէլէտէ պուլունմազա մէճպուր էտէճէքլէր տիր քի, իննիմալ քէնտիլէրէ էլեվմ մալիք օլարգլարը մուխթարիյէթ ի իտարէ գատար պիլէ մուճիպ ի մէճնունիյէթ օլմայաճագ տըր։ Քէզալիք միւչարիլէյհ զայէթ վազը սուրէթտէ կէօսթէրիյօր քի, էկէր մէսէլէ գարըշաճագ օլուր տա հալ ը հազըր տէյիչիլէճէք օլուր իսէ, չիմտիյէ գատար կիրիտ մէ՚սէլէսինէ գարըշմագտան իմթինա՚ էթմիշ օլան Ավսթրիա վէ Ալմանիա տէրհալ միւտախէլէյէ չըգըշաճագլար տըր, վէ կիրիտլիլէր 6 տէվլէթին եէնի պիր գարարը 4 տէվլէթլէրճէ թէ՚մին էտիլմիշ օլան մուխթարիյէթ ի իտարէնին վէրտիյի գատար հուրրիյէթ վէ խօշնուտի վէրիպ վէրէմմէյճէյի իննիմալընը տահի նազար ը ի՚թիպարա ալմալը տըրլար։

ԷՏԻՆՊՈՒՐԿ ԳՕՆՖԷՐԱՆՍԸ
(Հ. Մ. Ալէն)

ԱՐԻՑՈՒՆԸՄԸԶԱ Էտինպուրկտա 'ագտ ը իմթիմա՚ էտէն Պէօյիւք Տիւնեա Միսիօնէր Գոնֆէրանսընըն հաթթա գըսա պիր րափօրթընը պիլէ վէրմէք իմքանսըզ օլտըղը 'աեան վէ աչիքեար տըր, զիրա անըն Թէք պիր րափօրթը պիլէ Էտինպուրկ զազէթալարընտա զայէթ իննճէ վէ ուֆագ հարֆլարլէ հէր կիւն պիր գաչ սիւթունլըդ եէր տօլտուրմագտա տըր։ Վէ լաքին պիզ Թիւրքիանըն էրմէնի խըրիսթիյանլարընա տիւնեանըն Թարիխինտէ մուհարրէր օլակէլէն տին գուվվէթինին իչպու էն պէօյիւք տէրնէյինին ագալլի կէօզէ չարփան ճիհէթ վէ մախսուսիյէթլերինի 'արզ էթմէքլիյէ քէնտիմիզի պօրճլու սայարըզ։ Էկէր Թահրիր էտէճէյիմիզ պէնտ ի մախսուսլար Թագըմմըզտա գօնֆէրանստա զայէթ 'այան վէ աչիքեար սուրէթտէ կէօրիլմէք տէ օլան չու ֆիքր ու հիսսի վէրմէյէ մուգԹէտիր օլուր իսէք քի. Ուրիսթիյանլըդ ինսանիյէթին ախլագի, իմթիմա՚ի վէ րուհանի հիւքսէլմէսի իչիւն կիթտիքճէ զիյատէ պիր գուվվէթ օլմագտա տըր, օ Թագտիրտէ պիզ քէնտիմիզի պաչլըճա հէտէֆ ի մագսուտընըմըզա նա՚իլ օլմուչ սայարըզ։

Պու պէնտ ի մախսուս մուգատատէմէ նէվ՚ինտէն օլաճագ տըր։ Կէլէճէք պէնտ ի մախսուսըմըզտա գօնֆէրանսըն մու՚ամէլաթընըն Թէֆէրրու՚աթընը էլէ ալաճաղըզ։ Իսթաթիսթիգ նէվ՚ինտէն օլան պա՚զը մա՚լիւմաթ՝ պու գօնֆէրանստա հազըր պուլունան մուրախխասլարըն քէսրէթ վէ մահիյէթինի վէ զարպ Ուրիսթիյան քիլիսէլէրինին զայր ի Մէսիհի մէմլէքէթլէրին էհալիլէրինի խրիսթիյանլաչմագ, թա՚լիմ վէ Թէզֆիյէ էթմէքլիք խուսուսընտա տէր՚իւհտէ էթտիքլերի իչին տէրէճէսինէ տա՚իմ գարիյունըմըզա պիր Թէսավվուր վէրիր։

Նիւ Եօրգը Տր. Ս. Ճէյմս Տէնիսին րիյասէթի ալթընտա պուլունան 1 նօմէրօլը գօմիսիօն Ուրիսթիյան միսիօներլիքլերին իսթաթիսթիգլի աթլասընը Թանզիմ էյլէմիշ տիր քի, աթիտէքի բագմալըը իչպու աթլաստան ինթիխապ էտէրիզ։ Տէրհա՚

թրր օլուննալը տրր քի, գոնֆէրանստա Րօմա Գաթօլիք քիլիսէսի միւսթէհնա օլարագ, Ինկիլթէրրանըն եպիսկոպոսական քիլիսէսի տախի տախիլ օլտրը հալտէ, Ղարպըն պիլճիւմէ Խրիսթիյան քիլիսէլերինտէն մէգ'ուսլար պուլունմագտա իտի։

Միսիոներ թա'եին վէ էճնէպի մէմլէքէթլերէ իրսալ էտէն չիրքէթլերին մրգտարը 338, մոա'վին ճէմ'իյէթլերինքի 203, թահսիլ վէ թէ'ավիւն չիրքէթլերինինքի 247, եէքիւն 788։ Պու չիրքէթլերին տէր'իհտէ էթմիչ օլտրգլարը միսիոներ իլլէրինին իտամէ վէ մուհաֆազասը իչիւն վէրիլէն ի'անէնին մրգտարը մէճմու'ը 5,071,225 Ինկ. լիրասը տրր։ Պու մէպլաղըն 2,007,455 Ինկ. լիրասընը Ամէրիգա վէ Գանատա չիրքէթլերի, 2,096,751 լիրասընը Ինկիլթէրրա վէ Իրլանտա չիրքէթլերի, 666,852 Ինկ. լիրասընը Էվրօփա գարա գրթ'ասընտաքի չիրքէթլեր թօփլամագտա օլտրգը կիպի, միւթէպագը մէպլաղ տախի Ավսթրալիատան, Աֆրիգատան, Ղարպի Հինտ ատալարընտան, Ասիատան վէ Մալէզիատան կէլմիչ տիր։ Իւզէրլէրինէ էլ գոնուլմըչ եախօտ էլ գոնուլմամըչ էճնէպի էրքէք վէ գատըն միսիոներլերին մէճմու'ը մրգտարը 19,280 տիր։ Իւզէրինէ էլ գոնուլմըչ եէրլիլերին մրգտարը 5,046 վէ սա'իր պիլճիւմէ եէրլի իչիլէր 92,918 տիր։ Պաչլըճա մէրքէզլերին 'ատէտի 3,478 վէ չու'պէ մէրքէզլերինքի 32,009, թէչքիլ օլունմըչ քիլիսէլեր 16,671, միւշթէրիքլեր 1,925,205, վաֆթիզ օլունմըչ վէ օլունմամըչ խրիսթիյան եէրլի քիլիսէ միւտավիմլերի 5,2091,871, կիրակի մէքթէպլերի 24,928, եէրլիլերին սէնէվի վէրտիյի ի'անէլեր 545,380 Ինկ. լիրասը տրր։ 81 տարիւլֆիւնունլար վէ գօլճլեր պուլունուպ պունլարըն 7,991 չակիրտլերի, 'իմի իլտիյաթ մէքթէպլերի իլէ տար իւլ մոա'ալիմիյնէր 489, վէ չակիրտանըն մրգտարը 12,543 տիր։ Էյլի վէ 'ալի մէքթէպլեր 1,594 օլուպ, չակիրտանլարընըն մրգտարը 155,525։ Սէնայի' վէ թա'լիմ միւ'էսսէսէլերի 284 օլուպ, չակիրտլերինին մրգտարը 15,435, իպթիտա'ի վէ գարիյէ մէքթէպլերի 28,901 օլուպ, թալէպէլերինին մրգտարը 1,165,212, Քինտըրկարթընլարընքի 113 վէ չակիրտանըն մրգտարը 4,703 տիր։ Խասթախանէլերին 'ատէտի 550, ֆուգարայա մէճճանէն 'իլաճ վէրիլէն էճզախանէլերինքի 1,024, մէզքիւր սէնէ զարֆընտա խասթախանէլէրէ կէլէն խասթալարըն մրգտարը 4,222,468, թէտավի օլունանլարըն մէճմու'ը մրգտարը 2,501,013, 'ամէլիյաթ 157,655, թրպպիյէ մէքթէպլերի իլէ սընֆլարը 111, թալէպէ 130 գատըն տախի իչէրինտէ օլարագ 850, թիմարճըլար մէքթէպլերիյէ սընֆլարը 92, թալէպէսի 627։ Միւ'էսսէսաթ ը խայրիյէ վէ իսլահիյէ արասընտա աֆիտէքիլէր միւնտէրիճ տիր։ Էյթամխանէլէր 265 օլուպ, անլէրտէ 20,206 եէթիմ վար տրր, 88 միսքինխանէլէր վէ իսիիթհալաար վէ անլէրտէ 6,760 միսքին վէ խասթալար վար տրր։ Պունլարտան պաչգա միսքինլէրին չօճուգլարը, սաղըրլար, ա'մալար, միլսիզլէր, ֆահիչէլէր, աֆիօնքէչլէր վէ տուլ գարըլար տախի միւնասիպ միւ'էսսէսէլէրտէ պագլըպ գայըրըլմագտա տրրլար։

Գօնֆէրանս զէմանընտա եազըլան պիր պէնտ ի մախսուստա Թ-յմ ը անա տա'իր պէրվէճճ ի աֆի պէյանաթտա պուլունմագտա տրր. «Տիւնեանընն միսիոներ գօնֆէրանսընըն 'ալամէթի ֆարիգասընը նազար ը տիգգաթա ալմագլըդ ֆա'իտէսէն խալի օլմազ Պու չէյ պա'զլարընն նազարընտա գօնֆէրանսըն պաչլըճա լէզզէթինի թէչքիլ էթտիյի հալտէ, սա'իրլերին նազարընտա անըն էն 'աֆվ օլունմազ գուսուր վէ գապահաթընը թէչքիլ էտէր։ Գրալ ճօրճըն Լօրտ Պալֆուր թարաֆընտան օգունան վէ պիր չօգ գավմիյէթլերէ մէնսուպ օլան ա'զա ի մէճլիսճէ խաթաւէի մէվգը'ի իհթիրամ օլարագ անլէնիլէն պէյաննամէսի կէօսթէրմիչ տիր քի, զաթ ը հաչմէթմէ'ապլարընըն նազար ը տիգգաթընը Մ. Ամէրիգատա, Էվրօփա գարա գրթ'ասընտա վէ Ինկիլթէրրա մէմալիքինտէ պու գատար չօգ քիլիսէ վէ չիրքէթլերին ուխուվվէթքեարանէ իչտիրակընը ճէլպ էթմիչ օլուպ օ գոնֆէրանսըն միւզաքէրաթ վէ միւպահասաթընըն Խրիսթիյանլար արասընտա իթթիհատըն թէրվիճինէ պիր վասըթա օլաճաղընա իւմիտվար տրր։ Պու ճիւմլէ իլէ պէրապէր էօյլէ ատէմլեր վար տրմ քի, անլէրճէ գոնֆէրանսըն իչպու էն 'աճիպ ճիհէթ վէ մախսուսիյէթի (իթթիհատ) պիր անաթէմա (լա'նէթ) տիր։ Էկէր քէնտիլէրէ զայէթ ֆէնա կէօրիւնէն պիր չէյ վար իսէ, օ տա Քէնթըրպըրիի Արքիպիսկոպոսընըն Տիւնեանըն Միսիոներ Գօնֆէրանսընըն րէսմի քիւչատընըն իջրա օլունտըղը իթթիմա'ընտա հազըր պուլունմասը, վէ Լուտերականլարա, Երիյականլարա վէ Մկրտականլարա «միճահիտ քիլիսէտէ իչտիչլար, զէմմն իւզէրինտէ Քրիստոսըն չիրքէթի» տէյիւ խիթապ եէտէրէք, իրտատ նուղդ էթմէսի իտի։

Գօնֆէրանս իլք րափօրթընըն միւզաքէրէսինէ պաչլար պաչլամազ, անլաչըլտը քի հէր խաթիպին պաչլըճա արզու էթտիյի չէյ խուսուսի «մուխթէլիֆ խրամէթլեր» տէյիւ, անճագ «'այնի Բապպընն» հիւքիւմէթինին թէվէսսու'ու իմթիչարը տրր։ Նէ նիհայէթսիզ չարէ վէ թէտպիրլերէ վէ տիւքէնմէզ ճէսարէթէ մալիք օլան Րօմա քիլիսէսի, նէ Օրթոտօքս

քրիստոնեայ, նէ տէ Ինկիլիզերուն քրիստոնէութեան հետաքրքրութիւնը չէվզ ու զայրէթի տիւնեայը Ինճիլին տառ-իրէն ի թէ՛սիրի տախիլնէ կէթիրմէք խուսուսը-տաքի իմթիյաճաթը տէֆ՛ ու թէսվիյէյ քեաֆի տէյիլ տիրլեր։

Պունքնկա պէրապէր էկէր պիզ Քրիստոսքն ֆիքրինի թէմամէն՝ աքս էտէր տէյիւ ինանտըրըմըզ եէ-կեանէ քրիստէնին տիւնեայը Ինճիլին նուֆուզը տա՛-րէսինէ կէթիրմէյէ քեաֆի օլաճագ տէրէճէտէ քէսգի դուվվէթ էթմէսինէ պէքլէյէճէք իսէք, պիզ Տիւն-եա Միսիօներլերինին Քրիսթիյան թէճրիպէսի եէ-քիւնիւնիւ թէզեկիւ էթմէք վէ Քրիսթիյան իման ու ի՛թիգատընըն չէրճ ու թէֆսիրինի զէնկինլէթմէք պագընտա հէր միլլէթտէն տէօնմէ Քրիսթիյանլա-րըն նէլէր եափմըշ օլտըղընա տա՛իր պիզ տէ պիր թէսավվուր փէյտա էթմէք իւզրէ իֆա էտէպիլե-ճէյի վէ էթմիշ օլտըղը խըտմէթլերի զայ՝ էտէրիզ, Գօնֆէրանսըն մէօլէք ու միզաճըն պիզէ հիչ պիր չէյ՝ չու աթիտէքի լիւզումի ու ինթիյաճըն վասի՝ սուրէթտէ թագտիր էտիլմէքտէ օլմասընտան տա-հա իւմիտպախչ կէօրիւնմէյօր։ Օլ լիւզումի ու ին-թիյաճ տախի չու տըր քի, Քրիսթիյան մուխպիր քէնտիլերինէ Ինճիլի վա՛զ էթմէքտէ օլտըղը քիմսէլերին միրաս ալտըգլարը զայր ի Մէսիհի իհ-պարաթը ֆէվգէլ՛ատէ տիգգաթ ու ինթիմամէն թէտ-գիգ ու միւթալա՛ա էթմէլի, վէ քէնտի չակիրտլէ-րինի քէնտիլերիյէ պէրապէր միւհթէտիլեր սըֆթէ-թիյէ մէնսուպ օլտըգլարը գապիլէ եա գավմըն-ըուհանի միրասընտա տէյնըլի վէ թէշվիգամիզ օ-ւան պիլճիւմլէ չէյլերինի քէնտի հայաթլարընտա, եա՛նի՝ ամէլի՝ էօմրլերինէ կէօթիւրմէլի տիրլեր։

Իպթիտա՛ի պիր՝ասրատա պիր Քրիսթիյան մու՛ալ-լիմին քէնտինին իմանա կէթիրտիյի քիմսէյէ «Ի պա-տէթ էթմէսինին չէյլերի եագ» տէյիւ էմր էթմէսի փէք ա՛լա պիր չէյ կիպի կէօրիւնիւր իտի։ Էլ-եէվմ պիզ էյիճէ տէրք ու ֆէհմ էտիյօրզ քի, մաւհրագա քեամիլէն եագըլմամալը տըր, զիրա պէօյլէճէ եագաճագ օլուր իսէք, էսքի Ի՛թիգա-տաթտա գապիլ քի տա՛իմի գըյմէթի հա՛իզ օլան՝ունսուրլարը տախի մահվ ու իզալէ էթմիչ օլուս-րզ։ Պու մագսէտին հուսուլը իչիւն պիզ հէր մէմլէքէթին Քրիսթիյան փիչտարլարընը գօնֆէրան-սա տա՛վէթ էթմէլիյ, վէ Քրիսթիյան օրտուսը-նըն Գաթօլիք գըսմընըն էտինպուրկա տա՛վէթ է-տիլմէմէսինտէն, եախօտ տա՛վէթ էտիլմիչ օլուպ տա, անըն տա՛վէթէ իճապէթ էթմիչ օլմամասընտան տօլայը իզհար ը թէ՛էսիճ էթմէքլիքտէն ուԹան-մամալըզ։ Քէզալիք պու մագսէտին հուսուլը իչիւն մաթլուպ վէ միւլթէզէմ տիր քի, Տիւննանըն Միսիօներ գօնֆէրանսընտան տահա ուճագ պիր հէյ՛էթ ի միւմէսսիլէ թէչքիլ օլունարագ, պու հէյ՛էթին վազիֆէսի պիր չօգ մէմլէքէթլերին մի-սիօներլերինտէն մա՛լիւմաթ ալըպ, զազէթալարա թէպլիղ էթմէքտէն՝ իպարէթ օլսուն։ Պու հէյ՛էթ պիր քիմսէյի թէ՛ահհիւտ եա մէա՛ուլիյէթ ալթընա վազ՝ էթմէմէլի տիր։ Լաքին պու կիպի պիր հէյ՛էթ թահփի՛ի իսթի՛մալաթընտան պաշգա, միւթ՛ատ-տիտ վէ միւթէնէվվի՛ քիւիսէ՝ զայէ ի էմէլլերիյէ միւթէվաֆըզ օլապիլէն բուհանի իթթիհատըն տէ-րէճէսինին մուգթազի պիր մուխթիրի մագամընտա խատիմ օլուր։ Պու կիպիպիր հէյ՛էթին թէչէքքիւ-լիւ Պրոթեսթանկիմ Եպիսկոպոսընըն արզու էթտիյի կիպի կէրչէքտէն Գաթօլիք օլան վէ պիլճիւմլէ՝ա-սըրլարըն վէ պիլճիւմլէ միլել ու ազվամըն մալը միւչթէրէքի պուլունան էսասի ի՛թիգատաթ վէ նիզամաթ ու ինթիզամաթա տա՛իր տահա վազը՝ վէ պէրրագ ֆիքրէ պա՛իս օլապիլիր։

ՏԷՐՈՒՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՏՈՒ՛Ռ ՍԱ՛ԱԹԼԱՐԸ

«Կէյիք ագար սուլարա նասըլ իչթիյագ չէքէր-սէ, ճանըմ սանա էօյլէ իչթիյագ չէքէր, եա Ալ-լահ։ Ճանըմ Ալլահա, հայյ օլան Ալլահա թէչ-նէ տիր, նէ՞ զէման կելիպ՝ Ալլահըն հուզուս-րընտա կէօրիւնէճէյիմ։» Մէզ. 42. 1, 2.

Սարփ վէ եալչըն ուչրումլարըն գուճաղընտա վէ եագլայըլմազ վէ մէթին թէփէլեր իսթիւնտէ սեյիրտէն վէ սըչրայան, վէ գարթալարըն հուս-վալարը եանընտա, գայալարըն եանլարը իսա-թիւնտէ պիթէչէ եէչիլիյի կէմիրէն կէյիք կիպի, պէն տախի, տիւնեէվի մանզուզիյէթլերին կիւնէ-չի նուբրընըն ալթընտա տիվանէճէ բագա էթմէք, վէ թէ՛ազիւմ արզուլարըյէ պէօպիւրլէնմէք իչիւն, էյ իրթիֆա՛ըն ճէլալ վէ չէրէֆի եալընըզ սանա եագըչըր օլան Ալլահ ը միւթա՛ալ, պէն տախի ղուրուր վէ հազզ ը նէֆս վէ խուսուսա խօտփէ-սէնալիյին եէթիչիլմէզ պայըրլարը իւզերինէ չըգարմ, Լաքին ագչամ իսթիւ կիւն պաթտըղը վագթ կէյիքլեր տաղլարընտան աչաղը ագան քէօփիւքլիւ վէ փաք սուլարտան քէնտի սուսըզլըգ-լարընը կէչիրմէք իչիւն աչաղը, վատիլերէ՝ տէրէ-լերին քէնարլարընա չիթագ էյէտիքլերի միսիլու, պէն տէ կէօրտիւմ քի կիւն ագչամ օլույօր, հա-յատ պիր բիւ՛յա կիպի ֆիրար էտիյօր, անըն՝ի-չիւն էնտիմ, աչաղը տօղրու, թէվազու՛, հիլմ վէ ֆա՛ալիյէթին վատիսի իչինէ, վազիֆէ թարիգէ-

րինին հանընա , վէ էմէք վէ զահմէթիմին տիւնեասընա էնտիմ՝ քի օրատա ճանըմըն հազիգի հասրէթլէրինի՝ վէ գալպիմին փաք արզուլարընը տօյուրուպ իչպա՝ էտէյիմ։ Ա՛հ պէնիմ Ալլահըմ , հասրէթլէրիմ սինէմատ , Սինեմատաքի հանըպ թէլէֆ օլմայան չալը կիպի հանըպ թուրթուչուրլար , էվվէթ , սինէմ հասրէթ ի հայաթլէ սուզան օլտրգաճ , գալպիմ պիհատա մուհապպէթլէրէ տօղրու մէյլ էթիքճէ վէ ճանըմ պինիհայէ կէօքլէրէ տօղրու թայէրան էյլէտիքճէ թէհասսիւրաթըմ հանըպ թուրթուչաճագլար տըր ։

Էվվէթ , Իլահի , տիւնեէվի հասրէթլէրիմ վար քի պու հայաթատան թէվէլլիւտա էյլէմիչլեր վէ պու ճէսէտին մաթլուպաթը տըրլար ։ Խայր , անլէրի հիւքմ էթմէմ , զիրա անլէր գալպիմին տէրինլէրինէ Սէնին մուգատտէս փարմագլարընլէ ևէրլէչտիրիլտիլեր , վէ ինանըրըմ քի , բուհուտ հայաթըն սահարընատան , կիւնէչին կիւլ կիպի փարլագ պիր չէօլէսի հալինաէ գօփուպ չըգտըղընատա՝ օլ չայանը փէրէսթիչ էլլէր բուհրմըն իչինէ ֆէնա պիր չէյ գօմատըլար ։ Իման էտէրիմ քի սէնին խալգ էյլէտիյին հէր չէյ «էյի» իտի ։ Իմտի գալպիմին պու գատար սէրինլէրինէ տիքիլմիչ արզուլարը , պատըլմըղ թէհասսիւրաթը նա՞սըլ հիւքմ էտէյիմ ։ Լաքին , էյ բահիմ , փէտէր , ճան ու կէօնիւլտէն սէնատն չունու բէճա վէ նիյազ էտէրիմ ։ Իլթիյագլարըմը թաթհէր , մուհապպէթլէրիմի վէ հասրէթլէրիմի թագտիս էյլէյէսին քի՝ անլէրտէ գուտսիյէթ խիլ՛աթըմը լէքէլէյէն պիր քիր վէ պիր լէքէ պուլունմասըն , վէ պէն սէմավի տիւյիւնիւն խիլ՛աթըյլէ կիյինմիչ օլայըմ ։ Զօգ քիմսէլէր չէրիրանէ , քէօթիւյք տէլիճէսինի տէ բուհլարտա սէն էքտին տէյիւ թէֆէքքիւր էթմէլէր տէ , խայր , պէն էօյլէ տէյէմէմ . պէն չօգ էյի պիլիրիմ քի տէլիճէ տիւչմէնին , էվվէթ , հէր ատրմըմտա պէնի սիւրչտիւրմէյէ չալըշան , պէնի էտանալըզընը պաթագլըզընա չէքմէք իսթէյէն տիւչմէնին իչի տիր ։

Լաքին պու զէմինի , մատտի վէ կէչիճի հասրէթլէրիմտէն վէ արզուլարըմտան մա՛տա պէօյլուք պիր հասրէթիմ տահի վար տըր ։ Էյ բահիմ վէ չէֆիգ Ալլահ , բուհրմտա հանըպ թուրթուչան էն պէօյլուք հասրէթիմ տիր , էօյլէ պիր հասրէթ , էօյլէ պիր արզու քի անը թա՛րիֆ իչինէ պայգա պիր քէլիմէլէրիմ եօզ՝ անճագ սահիպ ի Մէզմուրընը քէլիմէլէրինի թէքրարլայարագ՝ «կէյիք ագար սուլարա նասըլ իլթիյագ չէքէրսէ , ճանըմ սանա էօյլէ իլթիյագ չէքէր , նա Ալլահ ,» տէյիւ նիտա էտէրիմ ։ Օլա պիլիր քի օլ պիր թէհասսիւրաթըմը տօյուրմադ իչինէ տիւնեանընը վէ չէրիրին ճազիպէլէրինատէն եէնիլէյիմ վէ անլէրին , տէնիզ սուլըյլէ սուսըզլըզը տէֆ՝ էթմէյէ պէնզէյէն , գանա՛աթլարընա թէսլիմ օլունայըմ , լաքին տիւնեէվի մանղուղիյէթլէ պու էն պէօյլուք իչթիյագըմը նա՞սըլ խօչնուտ զըլա պիլէճէք իտիմ ։ Ա՛հ օ չէյ միմքին տէյիւ տիր . էյ գալպլէրին էն պէօյլուք Տօսթու , սէնին իչիւն օլան հասրէթիմէ անճագ սէն գանա՛աթ պախչ էյլէյէպիլիրսին ։ Բէտէրլէրին իսմրասիզլիք կէճէսի ապանօս կիպի սիմսիյան օլարագ էնսէ , վէ գարանլըգտա 'էօմրիւն հօլընը զա՛իպ էթսէմ , էյ հազիգաթ նուրը , սէնին վէճինինինուրընա տօղրու տէօնէճէյիմ ։ Եիւզիւմիւ խաչտան կէլէն մուհապպէթ վէ 'աֆվըզ նուրընըն ագընթըսընա տօղրու չէվիրէճէյիմ ։ Տիւնեանընը զաֆլէթլէրիյէ ալտանսամ , վէ բիւ՛յարըմ իւմիտլէրիմին ուֆուզընտան , չէհապ կիպի պիրէր պիրէր , տիւչսէլէր՝ օլ վագըթ սէնին հանըլմազ վա՛տարընա վէ էմրլէրինէ տէօնէճէյիմ ։ Էյ պիրիֆիք հազիգի տօսթ , տիւնեա վէ տօսթլար , վէ անլէրի սէվմէքլէ գալպիմին թէհասսիւրաթընը իգնա՛ էթմէյէ զանն էթտիյիմ քիմսէլէրին ճիւմլէսի պէնտէն ևիւզ չէվիրսէլէր , գալպիմին արզուլարընը սէնին հուզուրընտա տէօքմէք իչիւն սանա միւրաճա՛աթ էտէճէյիմ ։ Զիրա մատէմ քի քեա՛ինաթտա էպտի խասսէլէրլէ պիլմէզ վէ տիւքէնմէզ սուրէթտէ զէնկին օլան հալընըզ սէն սին՝ էպտի վէ պիհատա իլթիյագլարլէ մուէթթասըֆ պուլուննան պիր գալպ իչիւն սէնատն մա՛տա էն էյի վէ էն զիյատէ րիյասըզ պիր տօսթ քիմ օլապիլիր ։

Իման հասրէթլէր , մուհապպէթլէր վէ իլթիյագլար օճաղը օլան գալպիմի , էն պէօյլուք հասրէթիմ , եա՛նի սէնին իչիւն օլան հասրէթիմին մէզպանը իւզէրինատէ , տա՛իմա գուրպան մագամընտա թագտիմ օլունան պիր մուհրագա միսիլլու , թագտիմ էտէրիմ ։ Էյ Ցհուսա , սէն քի գըրըլմըղ վէ էզիլմիչ գալպի թահդիր էթմէզսին , վէ գըրըլմըղ բուհը գուրպան մագամընտա գապուլ էտէրսին , պու գուրպանըմը գապուլ էյլէ ։ Սանա պիր գալպ տօլուսը հիսսիյաթ վէ պիր ճան տօլուսը թէհասսիւրաթ կէթիրիրիմ , վէ պունլար նիհայէթ մուհապպէթինին 'իմմանլարընտա զարգ օլաճագլար , վէ սանա միւրաճա՛աթ էտինլէրէ հազըրլանմըղ օլան սէմավի սէֆալարա իլ էլ էպտ նա՛իլ օլաճագլար ։ Նէ՛ տիւնեա , նէ՛ պանա մուխալիֆ օլանլար , նէ՛ պէնի իսթիհզա էտինլէր , նէ՛ տէ ֆըսգ թարիպլէրինտէ եիւրիւմէք իչիւն պէնի ավամագա տուզագ գուրմըղ օլանլար , պու պէօյլուք հասրէթիմին իգնա՛ օլմասընա մանի՛ օլամայաճագլար տըր . զիրա

պէն տա՞խա եօգարը, սանա օլան հասրէթխին դանատլարը իւզէրինտէ, պու տիւնեանըն սահա-րալարընտան եօգարը, պուլուԹլարտան էօԹէյէ, Թա գուտսիյէԹ ԹախԹընըն պասամազնա գատար ուչաճաղըմ։

ՏՈՒ'ԱՔԵՆԸՐ

ՀԱՅԱՐ ԹԱՍՎԻՐԼԷՐԻ

«Օ ՊԷՆԻՄ ԵՎՐԻՄԷ ԷՕԼՏԻ»

Ամէրիգանըն տախիլ մուհարէպէսի կանասընտա սիլահ ալԹընա տա'վէԹ սէտասը իչխիւիր, վէ ճէսուր գալպի վէ իչէ հազըր էլի օլան հէր քէս ևա ճէնուպի ևա չիմալի 'ադաքէրլէր իլէ պիրլէչմէյէ կիտէր իտի։ Պու սէպէպտէն ադընագը չօգ այրըլըչլար վագը" օլուր իտի։ Փէտէրի ևա զէվճի, գարնտաչը հախօտ օղլու մուհարէպէ մէյտանընա տօղրու հօ-լա չըգարլար, վէ արգալարընտա էվլէրինի չիւպհէ վէ մուզայագա իչինտէ պրագըրլար իտի։

Պէօյիւք պիր չէհրին վարօշլարընտան պիրիսին-տէ սաքին պիր խանէ իւզէրինէ տարպէ փէք աղըր Թարզտա էնտի։ Սիլահ ալԹընա տա'վէԹ օլունան էվին մէտար ը Թէ'այեիւչիւ օլուպ, իսմի Ճօն իտի։ Րէտտ էԹմէք միւմքին օլմատըղընը Ճօն էյի պիլիր իտի։ Ֆիլվագը' մուհարէպէտէ քէնտի րէֆիգլէրի քէնտիսինին մու'ավէնէԹինէ միւհԹաճ օլարգլարը հալտէ, քէնտիսի կէրի տուրմագ իսԹէմէզ իտի, լաքին քէնտի զէվճէսի վէ քիւչիւք էվլատլարը իւ-զէրինէ պագար, վէ պագարըղը վագըԹտա տու-տագլարը տիԹրէր իտի։ «Ինչալլահ սաղ սէլիմ ևի-նէ սիզէ տէօնէրիմ,» տէտի վէ պու սէօզիւ մէս-րուրանէ սէօյլէմէյէ չալըշըր իտի։ պու էսնատէ զէվճէսի կէօզ եաչլարընը զէվճինէ կէօսԹէրմէմէք իչինն պաչընը պիր եանա չէվիրտի, վէ էօյլէ պիր սէսլէ ճէվապ վէրտի քի՝ սէսինին ԹիԹրէմէսինի մէն' էտէմէզ իտի։ «Սէվկիւլիւմ, սէն կիԹմէզլիսին վէ պիզ նէ գատար ճէսուր օլապիլիր իսէք օլմալը իզ։ Անճագ իսԹէրիմ քի . . .։» Զէվճէսի սէօզիւ-նիւ պիԹիրէմէտի, զիրա գափու չիտտէԹլէ չալընը, վէ հալ խաԹր սօրմագսըզընն պիր տօսԹլարը իչէրի կիրտի, վէ անը Ճօն վէ զէվճէսի եէրլէրին-տէն սըչրայարագ գարչըլատըլար, անընն էլինի սըգ-տըլար, վէ օԹուրմասընը վէ անընն իլէ ուզուն ու-զատրա գօնուչմալարընը րէճա էյլէտիլէր։ Թօմ իս-մինտէ օլան պու միւսաֆիր, «Պէն օլ չէյ հագգընտա պու կիւն խապէր ալտըմ,» տէտի, վէ պիլա Թէրէտտիւտ մատտէ հագգընտա սէօյլէմէյէ պաչլա-տը. «Պէն պու սապահ Թրէնտէ պուլունույօր իտիմ, վէ սիզին սիլահ ալԹընա տա'վէԹ օլունտը-ղընըզը իչիԹտիմ, Ճօն։ Նէ էտէճէյինիզի պիլմէզ-տէն բահաթ օլմատըմ,» տէտի։ Ճօն միւքէտտէր պիր Թարզտա «Օլաճագ օլուր» տէյիւ ճէվապ վէր-տի։ Զէվճէսի քէմալ ը չէվգէ անընն սէօզիւնիւ քէստի վէ «Թօմ, Ճօն կիԹմէսին կիպի պիր չէյ սէօյլէմէյինիզ, օ կիԹմէլի վէ մուհարէպէ էԹմէլի տիր, անճագ պէն վէ քիւչիւքլէր վար ըզ։ Պիզիմ քէնտինէ հասրէթ չէքէճէյիմիզի օ պիլիր։ Քիւչիւք Ալիս տահա անճագ 'տատա' տէյէպիլիր չիմտի վէ . . .։» Գատընընն սէսի պօղազընտա պօղուլուր իտի, վէ պու էանատէ էվին իւսԹ գաԹընտա քիւ-չիւքլէրին ույույօրլար զանն օլունտըղը մահալտէն ևիւքսէք պիր աղլամա սէսի իչիտիլմէսի էյի օլ-տու։ Գատըն քէնտի տիքմէքտէ օլտըղը իչի պը-րագտը վէ օտատան տըչարը ֆըրլատը։

Իքի ատէմլէր եալընըզ գալտըլար։ Անլէր էսքի մէքԹէպ արգատաչլարը օլուպ, պիրիպիրլէրինի էյի Թանըրլար իտի։ Թօմ պիր տագիգէ տուրտգտան սօնրա, «Ճօն, սիզին սիլահ ալԹընա տա'վէԹ օ-լունտըղընըզը իչիԹտիչիմտէ հէման պիր չէյ տիւ-չիւնտիւմ։ Տինլէ, Ճօն, սիզ էվլի սինիզ։ պիր քիւչիւք էվինիզ վար քի, մալիք օլտըղը պիւԹիւն հիւսն վէ Թէսէլլիսի իչիւն սիզէ միւհԹաճ տըր. էօյլէ նէճիպ վէ սիզի սէվէն պիր զէվճէնիզ վար քի, անընն իչիւն սիզ հէր չէյտէ հէր չէյ սինիզ, վէ իչ քիւչիւքլէրինիզ վար քի, եաչամագ վէ քէնտի իսԹիգալլարը իչիւն Թա'լիմ ու Թէրպիյէ օլունմագ իւզրէ հէր չէյի սիզտէն պէքլէրլէր։ Սիզին 'էօմրիւնիւզիւ մուհարէպէ մէյտանընըն մուխաԹա-րայարընա տիւչար էԹմէք կիւճ տէյիլ մի,» տէտի։ «Զօգ կիւճ տիր, լաքին Թօմ, կիԹմէլի իմ։» «ԵՒայր Ճօն, խայր, հիչ լազըմ տէյիւ։ Սէնին եէրինէ պէն կիտէյիմ. պէն էվլի տէյիւ իմ, պէնիմ սէվէճէք քիմ-սէմ եօգ, նէ տէ սիզին կիպի պիր գաչ էսքի տօսԹլարտան մա'տա պէնի սէվէճէք պիր քիմսէմ վար։ Շիւպհէսիզ հայաթ պէնիմ իչիւն գըյմէթլի տիր. անը ինքեար էԹմէմ։ Լաքին պէնիմ եաչա-մամընն քիմսէյէ էհէմմիյէԹի եօգ, ամմա սիզ պաչ-գա տէօրԹ քիչիյէ լազըմսընըզ. կիտէյիմ, Ճօն,» տէտի։ «Աչա։» «Ամմա նի՞չիւն. պէն կիԹմէյէ րազի իմ, վէ սէվինէրէք կիտէրիմ, Զէվճէնին իւ-զէրինէ տիւչիւն, Ճօն։» «Անընն հագգընտա տիւ-չիւնիւրիւմ, ամմա Թօմ, 'ազիզիմ, օ տէտիյինէ րազի օլամամ։ ԵՒայր, գաԹ'իյէն րազի օլամամ։»

Լաքին Թօմ իսրար էԹտի։ Քէնտիսինին տիւ-չիւնէպիլտիյի հէր ճինս բէճատա պուլունտու, վէ անընն զէվճէսինի պու խուսուսատա քէնտիսի իլէ պէրապէր տու'ա էԹմէյէ դանտըրտը, նիհայէթ

ձօն բազի օլտու, վէ լազըմ օլան թէրթիպլէր կէօրիւլիւքտէ, Թօմ ձօնըն եէրինէ հուտուտ պաչընա տօղրու եօլա չըգտը։

Ձօն վէ զէվճէսի կիւնտէն կիւնէ թէլէկրաֆլաը օգուրլար վէ՝ «Օ սաղ սէլիմ տիր. տահա անըն իսմի զիքը օլունմայօր,» տէրլէր իտի։ Անըն քէնտիլէրէ 'ավտէթ էտէճէյինի պիւէ պէլքի իւմիտ էտէրլէր իտի, վէ իւլթէ պիր սապահ պէօյիւք մուհարէպէլէրտէն պիրիսինին Թա'րիֆինտէ սա՛իր չօգ 'ասքէրլէր իլէ պէրապէր Թօմըն տախի գաթլ օլուննուպ, մուհարէպէ մէյտանընտա կէօմիւլմիւչ օլտըղընը օգուտուրլար։ Ձօն փէք ազ սէօյլէտի, լաքին զէվճէսի անըն նէ հիսս էթտիյինի անլար իտի։ Անըն քէնտի 'ալիճէնապ տօսթու հագդընտա սէօյլէմէք իսթէմէտիյինի հիսս էտէր իտի, ամմա զէվճի պիր գաչ հաֆթա սօնրա, «Պէն ուզուն պիր հօճըլըգ էթմէլի իմ» տէտիյինտէ, անըն ֆիքրի նէ օլտըղընա վագըֆ օլտու։ Օլ վագըթ սանքի մուհարէպէ իսթամ պուլմուչ իտի, վէ զէվճէսի անըն պէօյլէ պիր վագըթտա սալիմէն հօճըլըգ էտէպիլէճէյինի պիւէր իտի։ Զէվճէսի անըն քէնտի ֆիքրինէ գօտըղը չէյի եափմագսըղըն սալա մուէթլու օլմայաճաղընը պիւտիյինտէն, անա «Ուզուրլար օլսուն,» տէտի։

Ձօն միւմքին մէրթէպէ չապուգ կիթտի։ Ֆիքրինէ գոմուչ օլտըղը եէրէ եէթիչմէյինճէ սալա իսթիրահաթ էթմէտի, վէ պիրազ սօրուպ արաչտրտըգտան սօնրա, մուհարէպէտէ տիւչտիւքլէրի եէրէ կէօմիւլմիւչ օլան օլ եիկիթ ատէմլէրին Թօփրագտան օլան սօն մէնաքէնլէրինի պուլտու։ Թապուրտա Թօմըն նօմէրօսը նէ օլտըղընը պիւէր իտի, վէ տէմիր լէվնա իւզէրինտէ օլ նօմէրօ իւէ մուրագդամ պուլունան մէզարա չարչապըգ հէթիչտի։ Անըն եանընտա տիզ չէօգտիւ։

Հէր կիւն օլ ճիվարըն ատէմլէրի անըն օլ մէզարա կիթտիյինի, անըն եանընտա տօլաչտրաղընը, անըն իւսթիւնէ էյիլտիյինի վէ աղլատրաղընը, վէ անըն եանընտա տու'ա էթտիյինի կէօրիւրլէր իտի, լաքին անա պիր չէյ սիւ՛ալ էթմէգ իսթէմէդիլէր իտի։ Ամմա նիհայէթ չօգ տէֆ'ա եօլտա ձօնա բասթ կէլէն պիր ատէմ անա սիւ՛ալ էթմէյէ ճէսարէթ էթտի, վէ տէրհալ ճէվապընը ալտըղընա թէ'ճաճիւպ էյլէտի։

Ձօն «կէլ վէ կէօր» տէտի, վէ անը օլ մու'ազզէզ Թօփրագըն եանընա կէօթիւրտիւ։ Իւզէրլէրինտէ սալթ նօմէրօ պուլունան մէզարլար իչինտէ չիմտի պիրիսի կէօզէ չարփար իտի, զիրա օրտտա օտտունտան պիր խաչ տիքիլմիչ, վէ անըն իւզէրինտէ գապա պիր Թարզտա Թօմըն իսմի, վէ ալթընտա տախի «Օ պէնիմ եէրիմէ էօլտիւ,» սատէ 'իպարէ օյուլմըչ իտի։

Վէ օլ ատէմ՝ «Հագիգաթը հալտէ էօյլէ մի տիր,» տէյիւ սիւ՛ալ էթտի։ Ձօն «Էվվէթ, էօյլէ տիր, պէն եարըն սապահ էվէ 'ավտէթ էտէճէյիմ, վէ պիւիրիմ քի էկէր օ օլմասա իտի պուրատտա պէնիմ ճէսէտիմ եաթաճագ վէ պէնիմ զէվճէմ վէ քիւչիւքլէրիմ ահ ու ֆիղան էտէճէքլէր իտի։ Անըն մէզարընը կէլիպ կէօրմէմ, պէնիմ իչիւն զիյարէթէ կիթմէ կիպի պիր չէյ օլմուչ տըր։ Պիրազ սօնրա զէվճէմ վէ չօճուգլարըմ տախի կէլիպ անա 'արզ ը թա'զիմ էյլէյճէքլէր տիր,» տէտի։

Օլ ատէմ միւթէ'էսսիր վէ միւթէճէյիր օլմուչ օլարագ կէչտի կիթտի։ Ձօն օրտտան իսթէմէյէրէք այրըլտը վէ հալա անըն տուտագլարը «Օ պէնիմ եէրիմէ էօլտիւ,» քէլամընը ֆըսըլտարլար իտի։

Պիր տօսթըն պաչգասը իչիւն քէնտի 'էօմրիւնիւ գօմասընըն, վէ պէօյլէճէ քէնտիսի իչիւն աս-լա զա'իլ օլմայան մուհապպէթ վէ մինննէթտարի գազանմասընըն հիքեայէսի իւթէ պուտըր։ Շիւպհէսիզ պու հիքեայէ չունու, եա'նի պիզտէն հէր պիրիսինին քէնտի գալպինի խէլասքեար Բապպ Ցիսուսա թէսլիմ էթմէսինի տէրխաթըր էթտիրէ պիւիր։ Պիզտէն հէր պիրիսինին ձօնընն Թօմ իչիւն տէտիյի իւզրէ, «Օ պէնիմ եէրիմէ էօլտիւ» տէմէսի կէրէք տէյի՞լ մի տիր։

ՖԷՆՆԻՅԱԹ

ՄԻՒՐԷՖՓԷՊՍԻՋ ՓԻԹԱՊ ԹԱՊ'Ը
(Մ. Մէնահէմ)

(Մէսց. Ընկ.ըն Էրզրում վիլայէթինոէ Ֆէրնեպլէյէ Նաղէրը)

Հէր մաթպա'ատա անճագ միւրէքքէպ վէ հուբուճաթ իսթի'մալը իլէ զազէթա, քիթապ վէ սա'իրէ Թապ' էտէպիլիր։ Լաքին էլէքթրիճ — միւթէմէտտին ինսանընն իչպու 'աճիպ գուվվէթլէրիլէ մուքաթասըճ պէնտէսի, կէօրիւնիւր քի եագըն միւսթագպիլտէ միւրէքքէքէպ իչինի տախի կէօրէճէք տիր, Ինկիլիթէրրատա պիր իճատ իքմալ էտիլմիչ տիր քի մաթպա'աճըլարա մահսուս պիւիթիւն սէն'աթը քիւլլիյէն թէպտիլ էտէճէք տէյի կէօրիւնիւյօր։ Պու եէնի իճատ օլունմըչ ուսուլ իլէ իչ կէօրէն մաթպա'աճընըն միւրէքքէքէպին իսթի'մալընա վէ անը քեաղըտ իւզէրինէ մուքաթաարըտէն սէրմէյէ մահսուս չափարըզ մաքինալարա հիչ լիւզում օլմայաճագ տըր, հէր չէյ էլէքթրիգ վասըթասը իլէ իճրա օլունաճագ տըր։

Էլէքթրիգ գուվվալարընտան պիրիսի մա'տէնի

հարֆլաբրն ճիհազընը վէ տիկէրի տախի քեաղըռը կէօթիւրլուպ հուրուֆաթըն իւզէրինէ պասան տէ-միր չուպուղընա բապթ էտէր։ Քեաղըտա հուրուֆաթ ճիհազը իւզէրինէ պու վէճհլէ պասըլընճա, հասըլ օլան էլէքթրիֆի ճէրէհանըն թէ՛սիրիյէ քեաղըտըն իւզէրինէ վազըհ պիր թապ՛ տամղալանըր։ Պու 'ամէլիյէ ղայէթլէ սատէ օլուպ թապ՛իյաթ իչհին մաթլուպ մու'ամէլաթը իպթիտա՛իյէյէ հիչ լիւզում պրագմազ։ Պու եօլտա թապ՛ իչի 'այէլ 'ումում ղայէթ սիյահ վէ պէլլի քէնարը օլուր իսէ տէ, իսթէնիրսէ քիթապ եախօտ ղազէթա հէր հանկի պիր բէննկտէ թապ՛ օլունա պիլիր։ Պու իսէ միւրէքքէպ իլէ թապ՛ իչի իւզէրինէ անըն էն պէօյիւք մէզիյէթի տիր, զիրա չիմտիքի ուսուլ իլէ ֆարզը բէննկլէրին 'այնի թապ՛ իչինտէ գուլլանըլտըզը վագթ տիկէր բէննկին թապ՛ը իչինէ պաշլանըլմասը իչհին պիր բէննկին գուրուլմասընա էփէյիճէ վագըթ պէքլէմէք իգթիզա էտէր։ Պու վէճհլէ գըրմըզը, մավի, վէ եէչիլ բէննկլէրի հավի պիր քիթապ թապ՛ը միւնասէպէթիյլէ, հէր պիր բէննկին սա՛աթլարընա պէքլէմէսի լազըմ տըր, թա քի թապ՛ օլընան բէննկքէնտիլիյինտէն գուրուլսունա էլէքթրիֆ իլէ թապ՛ իչինտէ իսէ հէր հանկը պիր բէննկ տիկէր պիր բէննկին թապ՛ օլունմասը 'ադա պինճէ թապ՛ օլունա պիլիր։ Գուրուլյաճագ հիչ պիր չէյ եօզ տըր։ Մաթպա՛աճըլար պու մէզիյէթին նէ գատար վագթ, վէ իչ իգթիսասընը մուճիպ օլտըղընը փէք ա՛լա թագտիր էտէրլէր։

Պու իսթիրա՛ ղազէթալարըն թապ՛ը իչլէրի իչհին պէօյիւք իմքանլար վէրիր։ Մաթպա՛անըն չափարըզ թէչքիլաթընըն տէօրթտէ պիր զըսմընը լիւզիւմսըզ չէյ մագամընտա տէֆ՛ու իղալէ էտէր։ Պիր սուրէթտէ քի մաթպա՛ալարըն զըթ՛ասը խայլճա քիւչիւլէպիլիր։ Պի՛այնիի միւրէքքէպ մասրաֆը տախի օրթասան գալգար, քի պու տա պէօյիւք պիր իտարէ տէմէք տիր։ Քեզալիք միւրէքքէպ նէչր էտէն վէ 'ալէտէվամ միւհթաճը թա՛միր օլան օգլաղըլար տախի մէյտանտան գալգար։

Էն նազիք թապ՛ իչլէրի իչհին, էլէքթրիֆա իլէ իչլէյէն պու իսթարա՛ փէք ա՛լա սուրէթտէ գուլլանըլա պիլիր, վէ միւսթէրի՛ին թապ՛ էթմիչ օլտըղը քիթապընն թապ՛ը 'ատի թապ՛ալարտան ղայէթ իւլ ղայէ ա՛լա տըր։ Հուրուֆաթըն թապ՛ալարը ղայէթ մութթաբրտա, լէքէլէրտէն վէ միւրէքքէպինն եէր եէր պրագտըղը փիսլիքլէրտէն, վէ եախօտ աչընմըչ հազըլարընն օ գատար պէլլի օլմայան թապ՛ալարընտան քիւլլիյէն 'արի տիր։ Մաթլուպ թապ՛ իչինի մէյտանտա կէթիրմէք իչհին անճագ ճիւ՛զի պիր էլէքթրիֆ ճէրէյանը խթէր, վէ էլէքթրիֆ ճէրէհանըն խըզ վէ գուվվէթինի տէյիչտիրմէքլէ թապ՛ օլունան հուրուֆաթ զիյատ աչըզ եախօտ զիյատ գօյու սիյահ օլուր։

Էլէքթրիֆ ճէրէյանը իլէ թապ՛ էթմէքլիյին միկէր պիր մուհասէսէնաթը տախի մաթպա՛ա լիւզումսըզ քեաղըտալարընն թէքրար թապ՛ օլունաճագ թէմիզ քեաղըտտա թահվիլ էտիլմէսի գօլայլըզը տըր։ Ահվալ ը հազըրլամ մաթպա՛ա լիւզումսըզ քեաղըտը էէնիտէն պէյազ քեաղըտա թահվիլ օլունամազ, զիրա միւրէքքէպլէրին իպալէսի ղայէթ 'ազիմ միւշքիլաթա պա՛իս օլուր։ Էլէքթրիֆ թապ՛ը իլէ գարարմըչ օլան քեաղըտալարը թէքրար պէյազ քեաղըտա թահվիլ էթմէք 'ամէլիյէսի իսէ պու կիպի հիչ պիր միւշքիլաթա պա՛իս օլմազ։ Քեաֆի տիր քի օլ քեաղըտալարը մահզա քեաղըտ հազըրլամազա մախսուս գազանըն իչինէ տէօքիւլսիւնլէր, վէ անլերին իւզէրինէ քիմնէվի ղայէթ ուճուզ պիր էճզա տէօքիւլսիւն։ Անլերին իւզէրինտէ սիյահ եազըլար տէրհալ մահվու իզալէ օլունըր։ Մաթպա՛ատա լիւզումսըզ քեաղըտալարըն պէօյլէ էէնիտէն գուլլանըլմազա սաիհ պիր հալա թահվիլ օլունա պիլմէսի սէնէյէն սէնէյէ պինլէրճէ վէ եիւզ պինլէրճէ թօնօլըգ քեաղըտտ սարֆ օլունան հէր միւթէմէտտին մէմլէքէթտէ նագտճա ղայէթ պէօյիւք պիր թէմէթթիւ՛ տէմէք տիր։

Քէզալիք, հուրուֆաթըն աչընմագտան մասուն գալմասը տախի նազարը ի՛թիպարա ալընճագ պիր խուսուս տըր։ Էլէքթրիֆ ճէրէյանը օլ հուրուֆաթըն կափըսը իւզէրինէ հիչ պիր մուխրիպ թէ՛սիր իճրա էթմէզ։ Թապ՛ իչի տախի ղայէթլէ սատէ տիր։ Անը պիր չօճուգ պիլէ գօլայլըզլէ իճրա էտէպիլիր։ Թէճրիպէ իճրասը ղէմանընտա քեաղըտըն իւզէրինէ պիր սիքքէ գօնուլարագ վէ անըն իւզէրինէ եավաչճա պասըլարագ սիքքէ քեաղըտըն իւզէրինտէ պէրրագ պիր տամղա պրագըր։ Պու իճատ ֆէննի սուրէթտէ թէճրիպէ էտիլմիչ օլտուգտան պաչգա, անըն թահթպիգ ու իսթի՛մալը թիճարէթ նօգթա ի նազարընտան տախի 'ամէլի 'ատա օլունըր։

ՄՈՒՀԱՐՐԷՐԱԹ

ՏԻՆԷ ԳԱՐՇՈ ՄԻԻՃԱՏԷԼԷ

3.

Ամմա պուղլարտան մա՛տա տինէ գարշը օլան միւճատէլէ ֆէլսէֆէ նօգթա ի նազարընտան թէպրիյէ օլունմատըգտան մա՛տա, 'ումումի վէ սարսըլմազ պիր թէսավվուրա գարշը պիր հիւճում տըր։ Ամէրիգանըն մէհչուր ատէմլէրինտէն Դա-

նիել Ուէպըսթըրա պիր տէֆ'ա քէնտի ֆիքրինի էն զիյատ ճէլպ էտէն Թէսավվուր հանկի՞սի օլ-տըղընը սօրտուդլարընտա, «Ալլահա օլան չախսի մէ՞ուկյէթ Թէսավվուրը տըր,» տէյիւ ճէվապ վէրմիշ տիր։ Պէճիգալը մէչհուր ֆէննի իճթի-մա' էրպապը Էմիլ տը Լավըլէյ քէնտինին «Տինին միւսթագպէլի» նամ էսէրինտէ չէօյլէ տէյօր, «Էօյ-լէ կէօրինիւյօր քի պէչերիյէթ իչիւն տին րուհա-նի քիւրէ ի հավա հալինտէ խըզմէթ էթմէտիքճէ քէնտի մէվճուտիյէթինի մուհաֆազա էթմէք գա-պիլ տէյիլ տիր։ Պու քիւրէ ի հավա էքսիլինճէ ֆիքրի ինսանի իւզերինէ մուէթլագ սուրէթտէ մէ՞-յուսիյէթ վէ պէտպինիլիք հիւքմ էտիյօր։» Ռո-պէսպիէռ, Ֆրանսըզ ինգըլապընըն սէրքէրտէլէրինտէն պիրի, պիր նուէթգընտա վագիըընըն տինէ գարշը օ-լան միւճատէլէսինի հիւքմ էտիպ, չիրքէթի պէ-չերիյէնին մէվճուտիյէթի իչիւն իւսթիւն վարըգ վէ ճանընը էօլիւմսիւզլիյիւ Թէսավվուրլարը-նընն էլղէմ օլորղընը պէյան իլէ «էկէր Ալահ մէվճուտ օլմազսա իտի, պիր Ալահ հարաթմազա մէճպուրիյէթ հասըլ օլաճագ իտի,» տէմիշ տիր։ Նափօլէօն Պոնափարթ տախի Միլանտա իրատ էթ-տիյի ուզուն պիր նուէթգընտա տինին էհէմմիյէթ-լի խըզմէթլինտէն պահս էտէրէք, «Ախլագսըզ հիչ պիր ճէմ'իյէթ քէնտի մէվճուտիյէթինի մուհաֆա-զա էտէմէզ, վէ տին օլմատըգճա տա իւսթիւն ախլագ օլամազ.» տէմիշ տիր։

Լէքի, ագլիյուն Թարիգէթինէ խըզմէթ էտէն ինկիլիզ ֆիլոսոֆ «Էվրօփանըն Թարիխի Ախլագիսի նամ էսէրինտէ սէօզիւ Խրիսթիյանլըգ իւզերինէ կէթիրէրէք տէմիշ տիր քի, «Սիյրէթ հագգընտա էն իւսթիւն Թէսավվուրը տիւնեայա վէրէն, էն իւս-թիւն մուհաֆազէթի նէֆխ էտէն, էն 'ալի վէ կիւ-ղել մուճիզլեր Թէհիյէ էտէն Խրիսթիյանլըգ օլմուշ տըր։ Խրիսթիյանլըգ պէչերիյէթի Թէճահտ էթմէք վէ ախլագի էթմէք խուսուսընտա ֆեյլէսուֆ Թա'-լիմաթլարընտան վէ ախլագ մու'ալլիմլէրինին նա-սիհաթլարընտան զիյատէ միւէսսէր օլմուշ տըր։»

Իչթէ պիր թագըմ պէյանաթ. Հէր նէ գատար պունլար ճիւ՞զի պիր նիւմունէ իսէլէր տէ, Իչպու պէյանաթ իսէ էհլի 'իլմի իլահիլէրտէն, տինի մէտհ էթմէյի քէնտիլէրէ վազիֆէ սայան ֆէրզլէր-տէն օլմայըզ՝ պիր հիւքիւմէթ ատէմինտէն, պիր ֆէննի իճթիմա'ի էրպապընտան, պիր մէմլէքէթլեր զապթ էտէն զաթտան, պիր ինգըլապ էհլինտէն, պիր Թապի'իտէն, հա'նի հէփսինին տէ ֆարզը նօգ-թա ի նաղարլարը օլուպ հինէ տէ տինէ լազըմ կէ-լէն իճթիհամը էթմէյէ մէճպուրիյէթ հիսս էտէն ատէմլէրտէն էտիլիյօր։ Հագիգաթը հալտէ տինի գօրդու, տինի իւմիտ վէ տինի մուհաֆազէթին ինսանլարընն 'էօմրիւնտէ նէ՞ կիպի հայաթի վէ միւ-ֆիտ խըզմէթլէրը իճրա էթտիյինի ինքեար էթմէք էտէմէյիզ։ Պու գօրգուչու, իւմիտի վէ մուհաֆա-զէթի գալտըրըր իսէն, ատէմէ քէնտի հայվանի հիսսէրինի զապթ էթմէք, նէֆսփէրէսթ մէյլէրինէ կէմ գօմագ, 'ատալէթ, գուսսիյէթ, ֆազիլէթ, ֆէ-տաքեարլըգ 'էօմրիւ հաչամագ վէ իւսթիւն մագ-սէտլէրէ չիթապան օլմագ խուսուսլարընտա նա-ֆըզ նէ՞ գուվվէթ գալըր։

Պիր գաչ հաֆթա էվվէլ պիզէ եազըն պիր չէր-տէ, Սօֆիատա, պիր Թագըմ ատէմլէր պիր «Թէն-զիպ ի Ախլագ» չիրքէթի Թէ՞սիս էթմէք Թէչէպ-պիւսիւնտէ պուլունտուլար, հա'նի տինին մու'ա-վէնէթինէ միւրաճա'աթ էթմէյէրէք Թէհզիպ ի ախ-լագ էթմէք, հալպու քի չիրքէթին րէ՞իսի քէնտի քիւչատ նուէթգընտա ի'լան էյլէյօր իտի քի, տահա նէֆսփէրէսթլիյին մուզիրր օթլարընը ինսանըն գալպինտէն սէօքէն պիր գազմա պուլունմամըշ տըր։ Իչթէ օ էլղէմ Թասֆիյէյի իճրայա գատիր օլան գուվվէթ տին քէնտիսի տիր։ Տին օլմատըգ-ճա ախլագ քէնտիլիյինտէն պիր Թապի'ի էսաս-տան մահրում տըր. խայր վէ չէրր, զէլալէթ վէ ֆազիլէթ մա'նասըզ լուզէթլէր տիրլէր։ Էօյլէ իսէ Թէ'աճճիւպ էթմէյէլիմ քի տինէ մուխալիֆ օ-լան պիր միւ"էլլիֆ ախլագի զամիր Թէսավվուրընը հօյսըզ սայըպ քէնտի Թէմիզլիք սէվէն մուխալիֆ-լէրինէ հիվ Թարիգիյէ Մըսրըն մահսուլտարլըգը Նիլին քիրլիլիքլէրինտէն օլտըգընը անտըրըյօր իտի։

Իչթէ պու սէպէպլէրտէն տիր քի տինէ գարշը օլան միւճատէլէ ինսան Թապի'աճընըն իւսթիւն մէնաֆի'ինէ, գարշը պիլէրէք հա պիլմէյէրէք է-տիլէն պիր միւճատէլէ հա հիւճմ տիր։ Ամմա տի-նին էն Թէհլիքէլի տիւչմէնլէրի աչըգտան օլան տիւչմէնլէրի տէյիլ, իլլա անընն ահմէթ վէ ալ-չագ տօսթլարը, հա'նի քէնտի քէնտիլէրինի տինին ճէսուր գահրէմանլարը զանն էտիպ տէ 'էօմր վէ սիյրէթլերի իլէ գանըչլարընտա մուխալիֆ հաչայան-լար տըրլար։ Իչթէ տինի էն զիյատէ հայսիյէթտէն տիւչիւրլինլէր վէ անընն Թէ"սիրաճընը ազալտան-լար պու մագուլէ ատէմլէր տիրլէր։

Էօյլէ իսէ տինէ գարշը օլան պու միւճատէլէյէ գարշը գօյաճագ էն էյի Թարիխ հանկի՞սի տիր։ Էյի տիր քի անաթէմա վէ աֆարօզ 'ասրը հէչմիշ տիր։ Վա'զլար, նուէթզլար, նէչրիյաթ, տէրսլէր, վէ զայրի էհէմմիյէթլի տիրլէր, վէ Թէչճի'էտէ լա-յըզ։ Ամմա տին հագգընտա էտիլէճէք էն միւ"էս-սիր վէ էլղէմ միւտաճա'ա 'էօմր տիր. էվվէթ մահճուպ, մէթրուք, պէլքի տէ մէնֆուր, տինին

հագիգաթ օլորզընը կէրէք գավլէն կէրէք ֆի'իլէն գապուլ էտիպ օլ հագիգաթլարը սիյրէթինտէ վէ 'էօմրիւնտէ 'ամէլի սուրէթտէ կէօսթէրմէյէ չալըշան պիր միւ"մինին 'էօմրիւ տիր։ Տօղրու անլաշըլմըշ վէ եաշանըլմըշ պիր տին հատտը զաթընտա քէնտի էպէտի մահիյէթինէ վէ ֆէվգ էթթապի'ա գուվվէթինէ չիւպհէ օլունմազ վէ ափաչիքսար պիր թէ'մինաթ տըր։

ՍՕՆ

ԱՄԷՐԻԳԱՆ ՊՕՐՏԸՆ ԵԻԻՋ ՍԷՆԷՍԻ

(Վէբ. Մբ. Ջ. Թ. Բինդ)

1.

Պու սէնէ Հոկտեմբերտէ Ամէրիգան Պօրտըն եիւղիւնճիւ սէնէ ի տէվրիյէսի մէճլիսի Պօսթընտա օլաճագ տըր։ Զիքրէ չայան պու իմթիմա' միւնասէպէթիյլէ՝ Պօրտըն մուխթասար պիր հիքայէսի անըն չարգտաքի իչինին մէնֆա'աթընա պաթէճրիպէ վազըֆ օլանլար թարաֆընտան պէլքի մահզուզիյէթլէ օգունաճագ տըր։

Ա. Անըն ֆէյսանա ՆԷՆԻ. 1806տա Ուիլեըմս Գօլէճին թալէպէսինտէն պէչ քիչի, պիրլիքտէ ճօզ բաֆիա տէրսի էօյրէնտիքլերի սըրատա պէօյիւք վէ նամա'լիւմ փուրթիէրէսթ 'ալէմ հագընտա տաախի չօգ մէրագ հիսս էթտիլէր, վէ տու'ա վէ բուհանի միւքեալէմէ էթմէկը իչինէ չօգ տէֆ'ա պիր եէրէ կէլիրլէր իտի։ Պու վագթտա Ուիլեըմս Գօլէճի բուհանիճէ էանա պիր հալտէ պուլունուր իտի։ Գօլէճին իլք ալթը աէնէլէրինտէ իքմալը միւատէթ էտէն տօգտան սէքիզ թալէպէտէն անճագ եէտիսի Խրիսթիյան Թանըլըր իտի։ Պու չակիրտլերին մէճլիսլերի պա'զէն թալէպէնին օտալարընտա, պա'զէն տաիսի եագընտաքի օրմանտա վագը' օլուրլար իտի։ Այնզ հավատա իճրա օլունան պու մէճլիսլեր էանասընտա պիր եազ կիւնիւնտէ, էօյլէտէն սօնրա նակահ զուհուր էտէն պիր ֆուրթունա սէպէպինտէն, պու պէչ թալէպէ եագընլարընտա պուլունան պիր օթ եըզընըն ըզընըն եանընա իլթիճա էթմէյէ սէվգ օլունտըլար։ Օլ օթ եըզընընըն ալթընտա կէօք կիւրլէմէսի կիւրիւլթիւսիւ վէ չիմչէք չագմասը ալէվի իչինտէ, պուննլար քէնտի քէնտիլէրինի աչըգտան միսիօներ իչինէ վագֆ էյլէտիլէր։ Պու քիւչիւք զիւմրէնին գըլաղուզը Սամուէլ Ճ. Միլզ օլուպ՝ իքի սէնէ սօնրա օլ գօլէճաճ «Պիրատէրլէր» իսմիյլէ պիր չիրքէթ թէչքիլ էյլէտի, վէ չիրքէթին ա'զալարը Ինճիլի փուԹփէրէսթլէրէ կէօթիւրմէյի 'անտ ու վա'տ էյլէտիլէր։ Միլզ 1810տա Անտօվըր 'իլմի իլահի մէտրէսէսինէ կիթտի, վէ օրատա՝ սօնրա Աթիատա եօլ ագան իչ միսիօներլէր իլէ, եա'նի Ատօնիրամ Ճըտսըն, Սամուէլ Նօթ, վէ Սամուէլ Նիւէլ իլէ պիրլէչտի։ Պու տէօրթ զաթլար Մասաչուսէթ քիլիսէլէրինին 'ումումի իթթիհատընա պիր թագրիր կէօնտէրտիլէր, վէ անընլէ քէնտիլէրին պաչգա մէմլէքէթլէրէ կիթմէք իչիւն օլան արզուլարընը, վէ քիլիսէնին քէնտիլերի կէօնտէրմէք պապընտաքի վազիֆէսինի պէչան էտիյօրլար իտի։ Պունըն իլք նէթիճէսի օլարագ 1810 Ճուն 29տա Ամէրիգան Պօրտ Շիրքէթի թէչքիլ օլունտու։ Լաքին 1812նին փեարվարընա գատար տանա իլք միսիօներլէր կէօնտէրիլմէմիչլէր իտի, վէ էյլէթին վազը'ը գանուն հէյ'էթինտէ իքի սէնէ միւմանա'աթտան սօնրա անճագ 1812տէ Ճուն նիստէ իտի քի Ամէրիգան Պօրտ իրատէյէ նա'իլ օլտու։ Իրատ էտիլէն ի'թիրազ չու իտի քի՝ պու թէչէպպիւս պաչգա մէմլէքէթլէրտէ տին եայմագ օլաճագ իտի, հալպու քի պիլ'աքս մէմլէքէթ ասըլ քէնտիսի քէնտինէ քեաֆի օլաճագ գատար տինէ մալիք տէյիլ իտի։ Լաքին պու ի'թիրազա վէք միւնասիպ ճէվապ օլարագ՝ Տին էօյլէ պիր մալ տըր քի անտէն նէ գատար իխրաճաթ էթտէք պիզէ օլ գատար զիյատէ գալըր՝ տէնիլտի։

Բ. Ամերէյգան Պօրդը գանուն ը էտաէյէ վէ ա'ղալէ ղըրըղըդ։ Պօրտըն մագսատի բէսմէն պէչան օլունմըշ օլուպ՝ «քէնտիլէրէ Ինճիլ վա'զ օլունմամըշ օլան միլլէթլէր վէ ճէմա'աթլար արասընտա միսիօներ սագլայարագ վէ Ք. Մուգատտէս պիլկիսինի հայարագ Ինճիլին նէչրինտէն» 'իպարէթ տիր։ Օլ վագթտա Ամէրիգատա տէյիլ եալընըզ պաչգա միսիօներ չիրքէթի, իլլա Ք. Մուգատտէս չիրքէթի տաիսի եօգ իտի։ Իմտի եէնի թէչքիլ օլունան չիրքէթին իչինին պիր գըսմը Ք. Մուգատտէսին թէրճէ'մէ էտիլմէսի վէ եայըլմասը օլաճագ իտի քի՝ պու իչին պէօյիւք գըսմընը սօնրա Ք. Մուգատտէս չիրքէթի տէր'իհտէ էյլէմիչ տիր։ Պօրտ իպթիտա օն իքի ա'զա իլէ թէչքիլ օլունտու, վէ պուննլար 1813տէ եիրմի ալթըյա պալիղ օլտըլար։ Պօրտըն էլևէվի թագրիպէն 780 գուր'ա վէրմէյէ հագդը օլան ա'զասը օլուպ՝ պուննլարըն եարըսը միսիօներլէր տիրլեր։ Պօրտըն մէ"մուրլարը պիր բէ"իս, պիր բէ"իսանի, տէօրթ մուխապէրաթ քեաթիպլերի, իքի գույուտաթ քեաթիպլերի, իքի թէ'լիֆաթ քեաթիպլերի, իչ չէօ'պէ քեաթիպլերի, պիր խազինէտար, վէ պիր իճրա գօմիսիօնընտան 'իպարէթ տիր։ Պու գօմիսիօն օն իքի քիչիտէն միւրէքքէպ օլուպ պունլարըն պիր սիւլսիւ րէհապիյնտէն, պիր սիւլսիւ 'ավամմտան, վէ օլ պիր սիւլսիւ տէ կէրէք

բէհապիյեաէն կերէք 'ավամմտան օլապիլիր։ Պօրտըն տա՛իմի եախօտ գուր'ա վերմէյէ հագզը օլան ա՛զասընտան մա՛տա փէք չօգ քիմսէլէր սախի ֆախրի ա՛զա օլուպ՝ պունլար պա՛զը հուգուգա մալիք իսէլեր տէ՝ գուր'ա վերմէք հագզընա մալիք տէյիլ տիրլեր։ Միսիօներլէր եէտի սէնէ էճնէպի տիյարլարտա չալըշմատըգճա, Պօրտըն տա՛իմի ա՛զասը մագամընտա գուր'ա վերմէք հագզը անլէրէ վերիլմէզ։ Պօրտըն սէնէվի պիր մէճլիսի օլուր քի պու իչ մէճլիսի տիր, վէ պիր մէճլիսէն օլ պիր մէճլիսէ գատար օլան միւտաէթէտ պիւթիւն իչի իճրա գոմիսիօնը կէօրիւր։ Պօրտ ալթը պին քիլիսէլէրտէն 'իպարէթ օլան պիր հէյ'էթ թարաֆընտան ի՛անէ գապուլ էտէր։ Պօրտ չիմտի ժողովական մէզհէպինին խարիճի Պօրտը տըր, լաքին խայլը սէնէլէր անա երիցականլար վէ սա՛րլէր տէ եարտըմ էտէրլէր իտի, վէ Պօրտըն միսիօներլէրինին ճիւմլէսի տէ ժողովական տէյիլ տիրլեր։

Պօրտըն մէրքէզի Պօսթընտա օլուպ՝ Նիւ Եօրգտա, Շիգակօտա վէ Քալիֆօրնիատա Պէրքլիտէ չէօ'պէլէրի վար տըր։ Պօսթըն տա՛իրէսինտէ բէսալէթլէրին կիթտիքճէ թէզայիւտ էտէն պիր քիւթիւպխանէսի պուլունտուղը կիպի, էճնէպի մէմլէքէթլէրտէն կէթիրիլէն ճալիպ ի մէրագ նէսննէլէրին պիր միւզէսի տախի վար տըր։ Պօրտըն նէյրիյաթը, եա՛նի Մէչընէրէ Հէբոլ, պիր բուզնամէ, Ամէրիգա քիլիսէլէրինտէ տաղըտըլմագ իչիւն իւչ այտա պիր չըգան բիսալէլէր, բէսալէթին իչինէ մէնսուպ պիր չօգ քիթապլար վէ բիսալէլէր հէմ տէ պիր թագըմ միսիօներ խարիթալարը Պօսթընտա թապ՝ վէ նէյր օլունուրլար։ Զօճուգլար իչիւն օլան Մէչընտ Տէյ«փրինկ նամ պիր այլըգ զազէթա Պօրտ վէ գատընլարըն Պօրտլարը թարաֆընտան նէյր օլունուր։ Գատընլարըն իւչ Պօրտլարը վար տըր, վէ Պօսթընտա, Շիգակօտա վէ Քալիֆօրնիատա Օքլէնտտէ մէրքէզլէրի պուլունուր։ Պունլար պիր նէվ' Ամէրիգան Պօրտտա եարտըմ էտէն չիրքէթլէր իսէ տէ, քէնտիլէրէ մախսուս իչլէրինի թէրթիպ էթմէքտէ քեամիլէն միւսթագիլ տիրլեր։ Քէնտի ագէնտլէրինի՝ գատընլար իչինի գատընլար արասընտա իլէրի կէօթիւրմէք իչիւն Պօրտըն իչլէմէքտէ օլտըղը եէրլէրտէ վէ անըն խազինէտարը վասթաստյլէ սարֆ էտէրլէր։

Գ. Ամէրիգան Պօրդը բէսալէնլէրէ. Պօրտըն իլք միսիօներլէրի Հինտիսթանտա կէօնտէրիլտիլէր վէ Պօմպատա եէրլէշտիլեր։ Պունլար Մր. Հօլ վէ Մր. Նիւէլ իտիլեր, վէ 1813տէ օրայա վասըլ օլտըլար։ Նիւէլ 37 վէ Հօլ 42 եաչընտա օլտըգլարը հալտէ իքիսի տէ գօլէրատան վէֆաթ էթտիլեր։ Ալլահընն 'ինայէթիյլէ Ամէրիգան Պօրտըն թէչէքքիւլինէ վասթա օլմուշ օլան Սամուէլ Միլզ հիչ պիր վագթի Պօրտըն պիր միսիօների օլմատը։ Միլզ 1812 իլէ 1815 արասընտա Մ. Ամէրիգանընն ճէնուպտի գըսմընտա իքի եօլճըլըգլար էթտի, վէ Ֆ. Մուգատտէսըլեր տաղըթտը վէ Ֆ. Մուգատտէս չիրքէթլէրի թէչէքիլ էյլէտի։ Ինճիլի Աֆրիգայա կէօթիւրմէք իչիւն սիյահլարը թա՛լիմ ու թէրպիյէ էթմէք փրօգրամընը 1816տա օ թագտիմ էթտի։ Միւսթէմլէքեաթ թէ՛սիս էտէն պիր չիրքէթ թարաֆընտան 1817տէ Սիէրրա Լէօնէյէ վէ ղարպի Աֆրիգայա կէօնտէրիլտի։ 'Ավտէթինտէ էօնաի րահտա 35 եաչընտա օլտըղը հալտէ վէֆաթ էթտի վէ տէնիզտէ տէֆն օլունտու։ Պէօյլէճէ Բապտ իչճիլէրի իսանէսինէ տա'վէթ էտէր իսէ տէ, իչի իլէրի կէօթիւրիւր։

Պօրտըն էն էագի բէսալէթի Մարաթհի բէսալէթի օլուպ՝ անըն մէրքէզի Պօմպա չէհրի տիր։ Իւչ սէնէ սօնրա 1816տա Սէյլան բէսալէթի պաչլատը, վէ 1819տա Պօրտ իլք տէֆ'ա օլարագ քէնտի տիգաթընը Թիւրքիայա տօղրու չէվիրտի։ Մր. Փլինի Ֆիսք վէ Մր. Լէվի Փարսընս Եէհուտիլեր արասընտա չալըշմագ իւզրէ էվվելա Երուսաղէմէ կէօնտէրիլտիլեր։ Մր. Փարսընս, տահա 30 եաչընտա օլմատըղը հալտէ, 1822տէ վէֆաթ էթտի, վէ Մր. Ֆիսք անտէն անճագ իւչ սէնէ սօնրա, Պէյրութտա, Սիւրիա բէսալէթինին մէրքէզինտէ, վէֆաթ էթտի։

Ամէրիգան Պօրտ Շարգա տօղրու էթտիյի կիսլի Ղարպա տօղրու տախի հարէքէթ էթտի, վէ Ամէրիգանընն պագըր բէնքլի փուԹփէրէսթ էհալիսի արասընտա իչլէմէյէ պաչլատը, 1816տա վէ 1818 տէ Զէրօքի վէ Զօքթաու գապիլէլէրինէ միսիօներլեր կէօնտէրիլտի, վէ անլէրին իչի օրատա օլ գատար մուվաֆֆագըյէթէ նա՛իլ օլտու քի 1860տա պու իքի գապիլէլեր Սրիսթիյան օլմուչլար իտի։ Պաչգա բէսալէթլեր տախի չօգ սէնէլեր Ամէրիգանընն կէօնակէօն թարաֆլարընտա Հինտիլեր արասընտա չալըշտըլար իսէ տէ, էն սօն բէսալէթ 1883տէ պաչգա պիր չիրքէթէ կէչտի, վէ օլ վագթտան պէրի Պօրտ քէնտիսինի քեամիլէն՝ Մ. Ամէրիգատան տըչարըտա պուլունան մէմլէքէթլէրտէ չալըշմաղա վագֆ էյլէմիչ տիր։ 1820տէ Հավայի ատալարընա միսիօներլեր կէօնտէրտի, վէ էլի սէնէ սօնրա Պօրտ եէրլի քիլիսէլէրին քէնտի իչլէրինի իճրա էտէճէք գատար գուվվէթլի օլտըղընը տիւչիներէք իչճիլէրինի օրատան չէքտի։ Լաքին սօն-

րա օրատա բէսալէթ իչինի պաչգա պիր չիրքէթ էլէ ալմազա մէճպուր օլաու, գիրա պու իւմիտլէր քեամիլէն եէրինի պուլմատըլար։

Պու իլք սէնէլէր զարիբնատա Պօրա տիգղաթը-նը Աֆրիգայա տօղրու տախի չէվիրատ, վէ 1833 տէն 1835է գատար Կուչինէա քէօրֆէզի իւսթիւն-տէ վէ ձէնուպի Աֆրիգատա իչէ պաչլանըլըր։ Պու բէսալէթլէրտէն պիրինճիսի Երիցական Պօրատա կէչմի, վէ սօնրաքինին պաչլըճա իչի Նաթալ Զու-լուլարը արասընատա վէ անըն ևագընլարընատա օլ-մազ տըր։ Զինէ տախի վագըտյէ կիսիլմիչ վէ 1835տէ փիթըր Փարքըր Քանթօնատա պիր խասթա-խանէ աչմըչ տըր քի օրատա Տր. Ուիլկըմս օլ թա-րիխտէն իքի սէնէ էվվէլ պիր մանպա՛ա թէ՛սիս էյլէմիչ իտի։ Պօրտըն Զինտէ չիմտիքի բէսալէթ-լէրի սօն վագըթլարատա թէ՛սիս օլուռնմըչլար տըր, ամմա պու իլք բէսալէթ օլ իմփէրաթօրլըդ իչիւն մուհիմմ իչ կէօրմիչ տիր։

Ձէնուպի Ամէրիգայա, Սիամա, Սինկափօրա, Սումաթրայա, Պօռնէայա վէ Ճավայա տախի 1840 տան էվվէլ միսիօներլէր կէօնտէրիլմիչ իսէ տէ, պու ևէրլէրտէն հիչ պիրիսինտէ տա՛իմի սուրէթ-տէ իչէ տէվամ օլուռնմամըչ տըր։ Պաչգա միսիօ-ներ չիրքէթլէրի անտէն պէրի պիւթիւն պու ևէր-լէրէ իչճիլէր կէօնտէրմիչլէր՝ վէ հալ աչմագ խու-սուսընատա էտիլէն պու քէչճ իչի հագիգաթէն զըյ-մէթլի պիր իչ օլմազ տըր։

Եունանիսթանատաքի բէսալէթ 1830տա պաչլայըպ 1828տէ Աթինայա կիլիմիչ օլան Վեր. Ճօնաս Քինկ Պօրա թարաֆընատան մէ՛մուր թա՛եին օլուռնտու։ Իքի սէնէ սօնրա Վեր. Իայաս Րիկզանա բէֆագաթ էյլէտի, վէ միսիոնիչյն Թիւրքիայա կէլմէզտէն էվ-վէլ Արկօսատա վէ Աթինատա պէչ սէնէ կէչիրտի։ 1834տէ Իրանըն Նեստորականլարը իչիւն իչէ պաչ-լանտը, վէ 1870է գատար տէվամ էտիլտի, վէ պու բէսալէթ սօնրա Երիցական Պօրատա կէչտիյի կիպի՝ Եունանիսթանատաքի բէսալէթ տախի 1869տա ձէնուպի Երիցական Պօրատա կէչմիչ տիր։

Ղարպի Ասիա բէսալէթինին մաթպա՛ատը էվվէլա Մալթատա վէ սօնրա Իզմիրտէ օլուռ՝ պու բէսա-լէթտէն Գըպրըս բէսալէթի թէվէլլիւտ էյլէտի, Նեստորականլար իչիւն օլան բէսալէթտէն մա՛տա չիմալի Էրմէնիսթան բէսալէթի, վէ Սիւրիա բէ-սալէթի տախի պու բէսալէթտէն թէվէլլիւտ էյ-լէտի։ Թիւրքիանըն բէսալէթլէրինին իսմլէրի վէ հուտուտլարը սօնրատան թէպտիլ օլտու, չէօյլէքի էլեէվմ Շարգի, Մէրքէզի, Ղարպի վէ Թիւրքիա-նըն էվրօփա զըթ'ասը բէսալէթլէրի իսմլէրիյլէ տէօրթ բէսալէթլէր վար տըր։ Պուլկարիսթանատա-քի իչ պու սօն բէսալէթէ 'ա՛իտ տիր։

Էլեէվմ Պօրա ևիրմի բէսալէթլէրտէ իչլէմէքտէ տիր։ Թիւրքիատաքի պու տէօրթ բէսալէթլէրտէն մա՛տա, Զինտէ տէօրթ, Աֆրիգատա իւչ, Հին-տիսթանտա իքի, վէ Սէյլանտա, Ճափօնիատա վէ Ֆիլիփին ատալարընտա, Մէքսիգօտա, Իսփ-նիա-տա վէ Ավսթրիատա պիրէր բէսալէթլէր վար տըր։

ԱԴԶԼ ՀԱՏՏ Ը ՉԱԹԸՆՏԱ ՄՈՒԽԻԼԻ ՍԱ՛ԱՏԷ՞Թ ՄԻ ՏԻՐ

(Ց. Վ. Մ--բաֆեան Լաընգֆա)

1.

Պու սիւ՛ալըն չօգլարա ղարիպ կէլէճէյինի պիլի-րիմ։ «Ագչէ սա՛ատէթ ի հագիգիյէ իչիւն զարու-րի՞ մի» տէյիւ սիւ՛ալ օլուռնտա, հէր քէս անլար, չիւնքի ագչէյէ նազարէն օ վազ'իյէթի թուռթանլարըն ՝ատէտի լէգէոն տըր։ Ցագաթ սէրվէթէ սա՛ատէ-թի իիլալ էտէն պիր չէյ տէյիւ պագմագ։ Վագը-՛ա ի հալպու քի ագչէտէն մուխիլլի սա՛ատէթ պիր չէյ տէյիւ իհթիրազ էտէնլէրէ բասթ կէլմէտիք իսէ տէ, պէօյլէ էթմէյի ախէրլէրէ թավսիյէ էտէն-լէրէ բասթ կէլմիչ իզ։

Պիր գաչ սէնէ էվվէլ Ամէրիգատա պէօյիւք պիր չէհրին կ. Ի. Շիրքէթի պինասընտա պիր Ֆ. Մու-գատտէս սընֆընտա հազըր պուլընտըմ, մէզգու'ը պահս «միւպարէք հալլար» իտի։ Սընֆըն զըլա-ղուղու քէնտի պահսը էանասընտա Տին ի Մէսի-հինին պախչ էթմիյի մէսէրլէթ վէ գանա՛աթտան պահս էտէր իքէն պիր կէնճ խլէ վուգու' պուլ-մըշ օլան պիր միւսահէպէթինտէն իգթիպաս էտ-րէք իզահա չալըշտը։ Զիքր էթտի քի պու կէնճ գաչ պին տօղարը օլուրաա իհթիմալէն քէնտի քէն-տինի մէ՛ուտա հիսս էտէճէյինի սիւ՛ալ էթտիյինտէ, մէրգում (կէօրիւնիւբ էհ ի գանա՛աթ պիրի օլտը-ղընտան) 15,000 տալէր քիֆայէթ էտէճէյինի ճէ-վապ վէրմիչ իտի։ «Վայ,» տէմիչ պիգիմ կէրմի-յէթլի Կիրակի Մէքթէպի խօճասը քէնտինին սէօ-ղիւնիւ իսթիխրաճ էտէրէք, « էկէր սիզ պու 15,000 տօղարա մալիք օլսայըտընըզ, զանն էտէրիմ տիւնեատա էն սա՛ատէթսիզ ատէմ օլաճագ իտի-նիզ. անը նէ եափաճաղընըզը պիլմէյէճէք իտինիզ պանդայա գօմաղա գօրգաճաղըտընըզ պանգա լէ-հար ը իֆլաս էտէր տէյիւ։ Եվտէ սագլամաղա գօր-գաճաղըտընըզ, խըրսըզլար չալար տէյիւ։ Եանը-նըզատա թաչըմաղա գօրգաճաղըտընըզ եանքէսիճիյէ գափտըրըրսընըզ տէյիւ։»

Կէնճին պու պուրհանլարա վէրտիյի ճէվապ իսթիխրաճ օլուռնմատըզընատան անը թախմին էթ-մէք մէզգի'ինտէ տէյիլ իմ։ Լաքին կ. Ի. Շիրքէ-թինտէն սէնէվի 2-300 տօղար մա՛աչ գալըրըն

պու կերմիյեթլի տիրեքթօրըն չու միւքեալէմէյի էլաէքի մէսելէյէ պուրհան տէյիւ զիքր էթմէսի պէնի պիր փարչա տիւչիւնտիւրտիւ։

Զանն էտէրիմ պու Կ. Ի. Շիրքէթի քեաթիպինէն պիւրիւն տէմէք իսթէտիյի չունտան 'իպարէթ օլմալը քի մատտի չէյլէր հագիգի սա'ատէթին էսասընը թէչքիլ էթմէզլէր։ Պիզի պաթընէն մէս'ուտ վէ միւպարէք գրլան չէյլէր թէմէլլիւք էթտիյիմիզ տէյի՝, իլա մահիյէթիմիզ տիր. պիր սէօզ իլէ 'ալի սիրէթ զէմինի սերվէթտէն պինհայէ սուրէթտէ գըյմէթլի տիր։

Պուրայա գատար տօղրու իտի, ֆագաթ պուրհանընտաքի գազիյէ հէր ճիհէթլէ տօղրո՞ւ մը իտի։ Սահի՞ն մի քի պու կէնճ արզու էթտիյի 15,000է մալիք օլարագ տիւնեատա էն սա'ատէթտիզ ատէմ օլաճաղընը։ Պու կէնճին մէս'ուտ եա նամէս'ուտ օլմասը պու մէպլաղըն վիւճուտ եա ֆըգտանընտա՞ն մը ասրլը իտի։ Էկէր պու կէնճ մէս'ուտ օլմասընա էսաս տէյիւ գալտինի պու 15,000 տօլարըն թահսիլինէ պաղլամըչ իտի իսէ (քի պու հատտը զաթընտա քեամիլէն ճա՞իզ օլան պիր չէյ օլաճագ իտի,) պու Կ. Ի. Շիրքէթինին մէ՞մուրը պունը՞ մը տէմէք իսթէյօր իտի քի պու թէսավվուրընտան վաղ կէչսին վէ անտէն միւհիմք վէ մուխիլլի սա'ատէթ պիր չէյտէն գաչար կիպի գաչսընն։ Էկէր պու տիւնեատա հէր քէս պու րուհանի իչճինին տիւչիւնտիւյիւ, տահա տօղրուսը թավսիյէ էթտիյի կիպի եափար իսէ, պիզիմ իմթի'մա'ի վէ իգթիսատի 'էօմրիւմիւզ նէրէյէ վարաճագ իտի, վէ պու տիրէքթօր քէնտի սըճաճըգ մա'աշընը նէրէտէն ալաճագ իտի։ Մէս'էլէնին հանըլըչ ճիհէթի չուրատա իտի քի թամմ օլ սէնէտէ մէզքիւր չէհրին Կ. Ի. Շիրքէթի 5-6000 տօլար աչըզընը գափաճմագ իչիւն չէհրետ պուլունան պիր գաչ միլեոնէրլէրին սէխավէթինէ կիւվէնմէքտէ իտիլէր։ Պու փսրէնթէզիզ իչինտէ։ Օլա՞մազ մը քի խայրխահ վէ ֆա՞իտէլի պիր 'էօմրիւն էսասընը վազ' էթմէք վէ Քիւրվէնա Ի. Կ. Շիրքէթինին միւսթագպիլ իհթիյաճլարընա սէխավէթլէ եարտըմ էտիլմէք իչիւն պու կէնճէ 'ալի պիր սիրէթտէն սօնրա էն զիյատէ էլզէմ օլան չէյ պու 15,000 տօլար օլմուչ օլսուն։ Պիզ իտտիա էթմէյօրըզ քի մէս'էլէ թամմ օ եէրտէ իտի, չիւնքի օլ կէնճի վէ անընն հալ ու քէյֆիյէթլէրինի վէ պու արզուսընտա մերքէզի սա'իգէսինի պիլմէյօրըզ, լաքին ֆարզ էտէլիմ քի իչ թամմ օ եէրտէ իտի, պու տօսթումըզ պու խուսուսլարը տիւչիւնմիւչ օլսայտը, օլ նասիհաթը վէրէճճ՞ք մի իտի։ Թա'պիր ի ախէրլէ նի՞չիւն գուրունը վուսթա միւնզէվիլիյինի բուհանի հայաթ իլէ գարըշտրրըպ սերվէթի հատտը զաթընտա Խրիսթիյան հայաթընա մուխալիֆ տէյիւ հիւքմ էտէլիմ։ Պու չէյ իլմի՞ մի տիր, մա'գունը մը տըր. միւսթագիմանէ՞ մի տիր։ Թէմէլլիք արզուսընը հալ ու քէյֆիյէթ վէ մուճթիպինէն թէճրիտ էտէրէք արզու հալինտէ նամէչրու' վէ Խրիսթիյան հայաթընա մուզիրր տէյիւ պօլ պօլ հիւքմ էտէճէք եէրտէ, անըն մէչրու'իյէթինի պիլի'թիրաք, ֆա՞իտէլիյինի իսէ սուրէթ ի խթի'մալինէ հէվալէ էթմէք տահա տօղրու օլմա՞զ մը։ Սերվէթ սերվէթ հալինտէ՞ մի տիր քի րուհանի հայաթա մանի' օլուր, եօգսա անըն եանլըչ մուճիպէր վէ միւրթէքիպանէ թարզ ու ուսուլլար իլէ պիրիքտիրիլմէսի վէ սուրէթ ի խթի'մալինտէ կէօրիւնէն խօտպինանէ էսաս սէպէպինէ՞ն մի։ Պիզ զանն էտէրիզ քի միւսթագիմ թարիգէրտէ վէ միւնասիպ վասըթա վէ գանալլարտան թահսիլ ի սերվէթ տէյիւ եալընըզ մէչրու' տըր, իլլապէչէրիյէթ խըզմէթ էթմէք, գավ ըզն 'ագիլ վէ րուհանի հայաթընը իլէրի կէօթուրմէք, ճէհաիլէթի տէֆ' պիր սէօզ իլէ Մէլէքիւթ Ուլլահը ինչա էթմէք սա'իգա ի նէճիպանէսի իլէ օլտընը թագտիրտէ մուճիպ ի պէրէքէթ տիր, տէյիլ մուճիպ ի սէֆալէթ, վէ տիւնեանընն պու խաթալար իւզէրինտէն թէրէֆֆիւ'իւ էմրինտէ իչթիրաք էթմէք հէր ֆէրտին վաղիֆէ ի մուգատտէսէսի տիր։

ՍԻԻԹ ՎԷ ՎԱԼԻՏԷՅՆԷ ՊԱ'ԶԸ ԻՒԹԱՐԱԹ

(Տօք. Գ. Թէէեան)

Սիւթ տէրունինտէ պուլունան տէօրթ ճինս մէվատտը գըսմէն հալ օլունմըչ, գըսմէն տախի մու'ալլագատա հըֆզ էտէն պիր սէյեալ օլուպ, Ալլահ չօճուգլար իչիւն թապի'աթտա թէտարիք էթտիյի միւքէմմէլ պիր թա'ամ տըր. լաքին պէս չօճուգլար իչիւն, պէօյիւքլէրէ տէ թէքմիլ պիր թա'ամ օլապիլմէսի իչիւն զայէթ չօգ մըզտարտա եէնմէսի իճապ էտիյօր։ Օլհալտէ վիւճուտէ լիւզումընտան զիյատէ փրօթէյտ վէ եաղ, վէ լիւզումտան ազ տէմիր կիրտիյինտէն, պէօյիւք քիմսէլէր սալթ սիւթ իլէ եաչայտաճագ օլսալար, անլէրէ քեաֆի վէ քեամիլ պիր թա'ամ օլամայօր, վէ հաթթա պաչզա թա'ամ ալմայըպ, պիր իքի եաչընա գատար սիւթ էմէն չօճուգլարընը պէնզլէրինին սարարմասը պունա պիր իսպաթ իտիյի կէօրիւնիւյօր։

	Ինսան պէ-պէ	Ինէ+ պէ-պէ
Փրօթէյտլէր	1.046	3.222
Գայմագ	4.283	4.209
Սիւթ չէքէրի	7.407	5.000
Թուզլար	0.101	0.522
Սու	87.163	27.012

Պալատէ կէօսթէրիլէն մուգայէսէ ճէտվէլինէտ սիւտիւ թէչքիլ էտէն մէվատտըն հէր պիրինին քէնտինէ մախսուս այրը այրը խասսիյէթլերի օլուպ, վիճուտէ էթտիքլերի խըտմէթինի մուխթասարէն զիքր էտէճէյիզ։

1. Փրոթէյտլեր՝ Գազին վէ Ալպիւմին թա'պիր օլունան մատտէլէրտէն 'իպարէթ օլուպ, սիւտիւ մայա իլէ քէստիրտիյիմիզտէ փէյնիր հալինտէ տիպինէ չէօքեր։ Իչթէ պու մատտէ չօճուգ պէօյիւյիւպ տէ սիւթտէն զայրի թա'ամ ալապիլէնէ գատար վիւճուտէ ազօթ թէտարիք էտէն եէկեանէ վասըթա օլուպ, հայաթը հըճգ էտէպիլմէք իչիւն էն մուգթազի պիր ղըտա տըր։ Շէօյլէ քի, պիր չօճուգ պունտան կիւնտէ քէնտինէ լազըմ օլաճագ մըգտարտան ազ եէյէճէք օլա, պիր ազ վագըթ սօնրա էթինի վէ գուվվէթինի զայ' էտիպ պէնզի սարարըր։ Քէզա 'աքսիսի օլարագ, քէնտինէ եէվմիյէ լազըմ օլաճագ մու'այեէն պիր մըգտարտան գազլա ալաճագ օլա, պու տա մուզիրր օլուպ, մի'տէ վէ պալըրսագ ֆէսատը, սիւրկիւ վէ իսթիֆրաղ հասըլ էտէր։

2. Թէրէ եաղը։ Պու տա սիւտիւ թէչքիլ էտէն սու իչինտէ զայէթ ուֆագ եաղ տամլալարը հալինտէ մէվճուտ օլուպ, խըտմէթի իսէ՝ վիճուտէ լազըմ օլան եաղը վէ հէրարէթի թէտարիք էտէր, վէ 'ասապէլէրին պէսլէնմէսի իչիւն մուգթազի օլան պիր ղըտա տըր։ Քէզա քէմիքլերին պէօյիւմէսի իչիւն տախի տօլայըտան պիր 'ալագասը օլտըղը զանն օլունույօր, Պու մատտէ պալատէ մէզքիւր փրոթէյտլեր գատար վիւճուտէ մուգթազի կիպի կէօրիւնմէզ իսէ տէ, նինէ տէ չօճուգ պունտան տախի պիր եօլ իլէ մըգտարը քեաֆի ալմայաճագ օլա, ղըտասըզլըգտան վիւճուտը սարարըպ սօլար, քէմիք վէ ինգըպազ 'իլէթինէ միւպթէլա օլուր։ Զօգ տէֆ'ա վալիտէյէր չօճուղա ինէք սիւտիւ վէրիր իքէն, եիւզիւնիւն գայմազընը ալտըգտրգտան սօնրա վէրիրլէր։ Քեա՛չքի պու պապտէ օլան խաթթալարընը պիլէրէք, մէզքիւր գայմաղը ալաճագ եէրինէ պիր չիչէ սիւտէ պիր իքի թաթլը գաչղը տա գայմագ 'իլավէ էթսէլէր էյի էտէրլեր։

3. Շէքքեր։ Պու մատտէ սիւթտէ պէրտէվամ 'այնի մըգտարտա օլուպ, տիկէր զիքր օլունան իքի մատտէ կիպի մըգտարճա չօգ թէպէտտիւլէ օզրամազ։ Էլտէն սիւթ իլէ պէսլէնէն չօճուզլարա չէքեր ֆազլաճա գաթըլաճագ օլուրսա, պա'զէն հազմսըզլըգ վէրտիյի կիպի, չօգ քէրրէ տէ վիւճուտըն եաղընըն վէ սըգէլէթինին չափուգճա թէզայիւտինէ պատի օլտըղը կէօրիւլմիւչ տիր. լաքին պու թազրտա չօճուղըն չիչմանլանմասը անլէրին տայանըգլը վէ սինիրլի օլմալարընտան զիյատէ իլէրիտէ աղըր պիր խասաթալըղա տիւչար օլտուգլարընտա, տայանամայարագ մաղլուպ օլտըգլարը ֆէննէն թէհագգուգ էյլէմիչ տիր։

4. Թուզլար. Սիւտիւն մա'տէնի մէվատտընտան օլուպ, քիրէճ, փօթաս վէ սօտա մա'տէնլէրինին զլօրին վէ ֆօսֆոր իլէ թէրքիպաթ ը քիմհէվիյէլերինտէն հասըլ օլուպ, խըտմէթի իսէ քէմիքլերի փէքլէչաիրմէք վէ անլէրին նէմա պուլմասը իչիւն պէլլի պիր ղըտա օլտըղը կիպի, քէզալիք դանըն տախի մէվատտընը թէչքիլ էտէր։

5. Սու. Պունըն տիկէր մէվատտա նիսպէթլէն խալլըճա չօգ օլմասը մէզքիւր տէօրթ ճինս մէվատտըն իչինտէ գըտմէն հալ օլունմըչ, գըտմէն տախի մու'ալլագտա սագլանապիլմէսի իչիւն լազըմ օլտըղը կիպի վիւճուտըն միւհիմ օլտըղը սու յու չօճուղըն մի'տէսինի սիւնասիպ պիր չէքլ ու հէյ'էթէ գօյտըգտան սօնրա թագտիմ էտէր։

ՄԱ'ԼԻՄԱԹ ՓԱՐՁԱԼԱՐԸ

Ց. Կ. Հայընէան (Ամերիկա)

Գալիֆօրնիատա Փրօֆ. Ճօզէֆ Վօյլ սէնէլէրտէն պէրու իճատ էթմէք իչիւն չալըշմագտա օլտըղը, զէլզէլէյի վուգու'ընտան պիր գաչ կիւնվվել իւպար էտէպիլէն պիր մաքինասընը հէնուզ թէքմիլ էթմիչ օլտըղընը 'ալէնէն պէյան էթմիչ տիր։ «Գարնիկի 'իմ ու մա'րիֆէթ թէրագգը գօմիթէսի» մէզքիւր մաքինայը թէֆթիչ էտիպ Փրօֆ. Վօյլըն իտտի'ասընճա գանա'աթպախչ պուլուրլար իսէ, նէվ'ի պէչէրէ էն միւֆիտ իճատլարտան պիրիսի օլաճագ տըր։

1775 սէնէսինէտէն պէրու վուգու' պուլան պէօյիւք զէլզէլէլէրտէ 295,500 ճան թէլէֆ օլմըչ տըր, գարիպէն պու սայընըն նըսֆը Իթալիանըն ճէնուպի գըսմընտա թէլէֆ օլմուչ տըր, մէզքիւր մաքինանըն իսթի'մալը իլէ նէ գատար ճանլար գուրթարըլաճագը խայալ օլունա պիլիր։

Լօնտրատա բատիում իսթի'մալընտա էն թէճրիպէքար օլան Տօգ. Ֆինսի ուֆագ պիր պօրու տէրունինտէ 800 տալէր գրյմէթինտէ օլան բատիումընը պիր խասթա իւզէրինտէ իսթի'մալ էթտիքտէն սօնրա, խըտմէթքեար եանլըշլըգլէ մէզքիւր զիգըյմէթ պօրույը փաչալվրալարլէ պէրապէր եագմըչ տըր։ Հալ ը հազըրտա մէվճուտ օլան բատիումը էմինիյէթլէ մուհաֆազա էթմէք իչիւն «Պէօյիւք Պրիթանիանընը բատիում պանգասը» նամըյլէ պիր պանգա թէչքիլ օլունմըչ տըր։

Լօնտօն խասթախանէսի տօգթօրլարընտան պի-

րիսի մի'տէնին տէրունիսի սէյր էտէպիլմէք իչիւն պիր թէլէֆօվի իճատ էթմիչ տիր . պու տէրունպին մէզքիւր խասթախանէտէ գանա'աթպախչ սու-ըէթտէ գուլլանըլըյօր : Մի'տէնին տէրունիստէ պայգա հիչ պիր վասըթա իլէ քէչֆ օլունմայան ու-ֆագ գապարճըգ վէ պէրելէր մէզքիւր տէրունպին վասըթասը իլէ կէօրիւնէ պիլիյօր :

Պէօյիւք Պրիտանիա պահրի գուվվէթինի սագ-լամագ վէ թէզեիտ էթմէք իչիւն պու սէնէ 193, 000,000 տալէր սարֆ էտէճէք տիր քի պու կէչէն սէնէքինտէն 22.0)0,000 տալէր զիյատէ տիր :

Մ. Ամէրիգանըն Նօրթ Տէգօթա իսմինտէ զըրհ-լըսընտաքի 12 փարմագ գուԹրալը թօփուսը պիր տէֆ'ա աօլտուրըպ աթմագ իչիւն 350 փաունտ պա-րուԹ կիտիյօր վէ պիր աթըլմասը 1,000 տալէրէ մալ օլույօր : Մուհարէպէ չօգ պահալը պիր մէչ-ղուլիյէթ տիր :

Փանամա գանալընըն գազըլմասը (հաֆրիյաթ) իչիւն 1,000,000 փաունտ տինամիթ սարֆ օլունմագտա տըր :

Նիւ Եօրգ չէհրինտէ իքի իւչ միլ ուզագտա պուլունան պիր մուղաննիյէնին Թէրէննիւմ էթթի-յի Թաթլը պիր մագա'ը , Ամէրիգալը մէչհուր իխ-Թիյար մուճիտ Փրօֆ. Հըտսըն Մագսիմ պիր գայ րէֆիգլէրի իլէ Մէթրօփօլիթան սիկուրթա պինա-սընըն 30նճի գաԹընտա օլան Թէլսիզ Թէլէֆօն վասըթասը իլէ գանա'աթպախչ պիր սուրէթտէ տինլէմիչ տիր , պէօյլէ կիտէրսէ Թէլսիզ Թէլէֆօնը սա'աթ չէքլինտէ ճէպհիմիզտէ կէզտիրիպ իսթէտի-յիմիզ վագըթ իսթէտիյիմիզ տօսԹըմըզ իլէ գօնը-չաճաղըմըզա չօգ ուզուն վագըթ գալմամըչ տըր :

Թէլէկրաֆ վէ Թէլէֆօն Թէլլէրի վասըթասը իլէ Թասվիր կէօնտէրմէք գապիլ ի Թաթպիգ պիր հալէ գօնուլմամըչ իսէ տէ , Էտուարտ Պէլլին իսմինտէ Ֆրանսըզ պիր մուճիտ էօյլէ պիր ալէթ իճատ էթ-միչ տիր քի , պուննունլէ պիր չօգ ֆօԹօգրաֆլար սէրիյէն արգա արգայա Թէլէկրաֆ էտիլէրէք կէօն-տէրիլտիյի մահալտէ սինէմաթօգրաֆ կիպի հարէ-քէթ էտէն Թասվիր հալինտէ կէօրիւնէ պիլիյօր :

Տիւնեատա էն տէրին քէօմիւր մա'տէնլէրի Պէլ-ճիգատա տըր քի պունլարտան պա'զըլարը 3,937 այագ տէրին տիր :

Տիքիչ մաքինասընը 1,830 սէնէօրինտէ ՊարԹօ-լէմի Թիմոնիըր իսմինտէ պիր Ֆրանսըզ Թէրզի տէօրԹ սէնէ չալըշըպ չապալամագ իլէ իճատ էթ-միչ տիր : Օլ վագըթտա Ֆրանսանըն Մէ'ատինի նագըրը օլան Մ. Պոնիըր մաքինանըն գըյմէթինի Թագտիր էտէրէք մուճիտի փարիզէ կէօՒիւրիւպ գըրգ 'ատէտ մաքինա իլէ 'ասքէրի եունիֆօրմլար տիքմէք իչիւն պիր ֆապրիգա աչտը : Իչճիլէր պու մաքինա պայգա պիր չօգ իչճիլէրինն պօչ գալմասը-նա սէպէպ օլույօր տէյիւ զազապա կէլտիլէր : Ֆապրիգայը խարապ էտիպ Եըգտըլար , վէ պու կիւն պիզէ պէրէքէթի օլան տիքիչ մաքինասընըն մուճիտի ճանընը դուրԹարմագ իչիւն Փարիստէն գաչմազա մէճպուր օլտը :

ՃԷՊԷԼԼԻ ՊԷՐԷՔԷԹ ՔԻԼԻՍԷԼԷՐԻՆԻ ԶԻՅԱՐԷԹ

(Ա. Ա. Շէրաճեան)

Սօն Մայիս այընտա Ֆընտըճագ , Տէրէքէօյ , Հարունիյէ , Պաղչէ վէ Հասանպէյլի քիլիսէլէրինի զիյարէթ էթմէք իւզրէ իքի հաֆթալըզ սէյեհան-Թըմըզտա կէօրիւլէն պա'զը խուսուսաթ 'արզ օ-լունըր :

Կէչմիչ զէմանըն խարապիյէթի Թէտրիճէն զէ-վալ պուլմագտա իսէ տէ , հալա ֆիքր էնտիչէլէ-րի վէ էլէմլի խաթըրէլէր խիթամ պուլմամըչ տըր։ Հիւքիւմէթին վէ խայրխահանըն իւանէլէրի իլէ Է-հալի խանէլէրէ իսքեան էթտիրիլմիչ իսէ տէ , հէր Թարաֆտա միւքէլլէֆ էպնիյէ խարապալարը հալա տուրույօր . սալթ Հասանպէյլիտէ 340 խանէ ինչա էտիլիպ պագըտա զըրդ գատար միւքէլլէֆ խանէլէր խարապասը կէօրիւլույօր քի , գըյմէթճէ հէման ինչա էտիլէնլէրէրին եէքիւնէնէ մրւսաւլի տիր : Եօլ-ճուլըզըմըզտա եույա պիր սէֆիլ քիմսէյի էլինտէ աթէչտէն չըգարըլմըչ պիր եանըգ՞սաթըր իլէ Մար-'ալա տէօնմէքտէ կէօրիւպ գօնուչտըզըմըզտա անլատըգ քի , Օսմանիյէտէ փէտէր վալիտէ եիր-մի պիր, եիրմի իւչ եաչընտա իքի օղուլլար դաթլ վէ եաղմա վէ իւրագ իլէ՝ պագը գալըպ տա Մար'աչ Ալման էթթամխանէսինէ կէօթիւրիւլէն տօգուզ վէ իւչ եաչընտաքի իքի էօքսիւզ գըզլարա իչպու եա-նըգ սաթըր պապա միրասը վէ խանէ Թէզքեարը գալմըչ տըր : «Րօմա պիր կիւնտէն երգըլա պիլիր . լաքին պին կիւնտէ եափըլամազ :»

Գաթըր իլէ 138 միլ եօլճուլըզըմըզ օլուպ պիր կէօնէ հարամիյէ Թէսաոիւֆ էթմէտիյիմիզտէն մէմ-նուն գալտըգ . ֆագաթ իխանֆէ Թէհտիտ վէ սի-յասէթէն գօրգունճ անվալ խիթամ պուլմամըչ տըր : Ի'տտամա , քիւրէյէ վէ հապտա հիւքմ օլունանլար-տան Հաճի պէյ իլէ իքի օղուլլարը չիրքին քեահեա իլէ օղլու Մէհմէտ , Զէֆկիր Ահմէտ , Զարխընլը կէօվ Վէլի վէ Համալի օղլու , Թեյէքլի Զաոէ օղլու Մէմմէտ, Ղօճաղլը օղլու Հասան վէ Գարա Հասան կիպի մահքիւմ գաթիլ միճրիմլէր հապսխանէտէն , խասթախանէտէն վէ մէնֆի պուլունտըգլարը Գօն-եատան ֆիրար իլէ խանէլէրէ եագըն տաղլարտա

կէզտիքճէ, չօգ տէֆ'ա տա կիզլի խանէլէրինէ կի-
րի պ չըգոըզճա, պ ս'զը Խրիսթիյանլարը տախի
տաղլարտա թէհլիտ էթտիքճէ խուսուսա Գօնիա
ֆիրարիսի Հասանպէյլի Ղօճօղլը օղլու Հասանըն
կէօյա Իսթանպօլ մուրախխասը իմիշ կիպի՝ խա-
ֆիյէն ճահիլ էհալիյէ Իսթանպօլ ասայիշի վէ մէշ-
րութիյէթ հագգընտա իֆթիրալար նէչը վէ 'Ապ-
տիւլ Համիտին գարիպէն թախթա ճիւլուսընը ի'լան
էթտիքճէ, սէլամէթ ի 'ումումիյէ խայլիճէ մուխ-
թէլ վէ Խրիսթիյան էհալի միլզթարիպ օլմագտա
սընը։ Պէրէքէթ տաղլարընտաքի իչպու սօն սէյհա-
հաթընտա փէք պէրրաղ կէօրտիւմքի, հալա ճահիլ
էհալի թարաֆընտան Համիտին թախթա կէչճէկյի
վէ էսքի իտարէնին ի'տէ օղուննաճաղը էֆքեարը
թայընմագտա օղուպ, Իսթանպօլը պէզգամ կէօր-
միւչ իտիյիմի, եէնի հիւքիւմէթտէն մէհիուն գալ-
մըչ օլտըղմը, Սուլթան ը ճէտիտիմիզ Շէվքէթլու
Մուհամմէտ Րէչատ էֆէնտիմիզ հազրէթլէրինին
փէք միւհիմ վէ թէպա'ափէրվէր օլտըղընը, Իս
թանպօլ էհալիսինին վէ օրտուննըն սուլթանը սէվ-
մէքտէ իտիքլէրինի վէ 'Ապտիւլ Համիտին իսէ ար-
թըգ ունուտըլմըչ վէ թախթա 'ավտէթի իմքեան-
սըզ օլտըղընը փէք վազիհ սէօյլէմէմ իւզէրինէ պա'-
զը մէյ՞ուսլար մէսրուր օլմուչլար իսէ տէ, սիրէ-
թիմէ չիւպհէ էթմէզլէր տէ պիւէ թամմ սէօզիւմէ
ինանմայանլար տախի պուլունմըչ տըր։ 'Ահէպա
հագգլարրտա եօ՞գ մը։ Ագտէմճէ զիքր օլունտըղը
կի'պի պաղչէ գա'իմմագամլըղընտա գաթիլլեր վէ
ճանիլլեր տօլաչէյօրլար։ Պաղչէ գազասընտա իչլեր
չօգ սիւրիւլմէյօրլար. Էմվալ ը մէհնուպաթըն իս-
թիրտատը էմրինտէ արթըգ հիչ իֆատէ տինլէմէ-
յէճէք եօլլու տէլլալ նիտա էթտիրիլմէքտէ, վէ
Պաղչէ մէ'մուրիյնի իլէ ումումըն պիլիթթիֆագ
չէհատէթինէ կէօրէ, Պաղչէ գա'իմագամընըն ֆա-
'ալիյէթտիսիզլիք վէ կէվչէքլիյի միւճիպ ի էսէֆ տիր։
Ատանա վալիսի տէվլէթլու ճէմալ պէյին էմ-
սալըզ զայրէթ վէ ֆա'ալիյէթի նիսպէթինտէ պիր
ֆա'ալ վէ իչկիւզար գա'իմագամընը թա'եինինի հիւ-
քիւմէթ ի մէչրութէթ նամընա խասսէրէն իսթիր-
համ էյլէր իզ։

Պաղչէ գազասընտա տաղիդ թէֆթիչ նէթիճէ-
սի օլարագ անլաչըլմըչ տըր քի, 863 օղլան վէ
734 գըզ եէթիմ վէ եէթիմէյլէր պուլունուպ պիլիւ-
նասէպէ Հասանպէյլի մէ Հարունիյէտ էյթամխա-
նէլէր թէ'սիսի թէնսիպ գըլընմըչ տըր։ Հասան-
պէյլիյի զիյարէթիմիզտէ վագթըմըզընը պիր գըսմընը
էյթամխանէտէ կէչիրտիք։ Գասապանընը' ալթ գըս-
մընտա աթէչէ օղրամամըչ իքի Իսլամ խանէլէրի
իսթիճարլէ 132 օղլան վէ 80 գըզ ճէման 212 էօք-
սիւզլէր գայրլմագտա վէ զիյատէ էօքսիւզլէրին ա-
լընմասընտա տախի չօգ իհթիյաճ կէօրիւլիյօր։ Հէ-
ման օրատա կէչիրտիմիզ պիր գաչ սա'աթ գար-
ֆընտա չօղլար աղլայարագ միւրաճա'աթ էտիյօր-
լար իտի քի էօքսիւզ չօճուգլարը գապտուլ էտիլ-
սին։ Նազըր Նիչան էֆ. Տէր. Պետրոսեան տախի
հէր հալ սայընըն 300է իպտազ էտիլճէյինի վէ ազ
վագըթտան Իսթանպօլ միւֆէթթիշլերի Դ. Սուրէն
վէ Խ. Գրուզեան էֆէնտիլէրին թէշրիֆլէրիյլէ
թէրթիպ էտիլճէյինի թէպչիր վէ պէօյլճէ թէս-
լիյէ էյլէմիքտէ իտի։ Իսթանպօլ Ազգային որ-
բահնամ թարաֆընտան Հասանպէյլիտէ պիր էյ-
թամխանէ աչըլմասը փէք տէյէրլի վէ թագտիրէ
չայան օլտըղը կիպի, իտարէսինի տախի Նիչան էֆ.
Տէր. Պետրոսեան միսիյիս թա'լիմի տինտար միս-
թագիմ վէ խալիս պիրլուսաւորչական պիրատէրէ
թէալիմ էթմէլէրի էյթամխանէյինին միւսթագպիլի
իչխն իւմիտպախչ տըր։ Օղլան վէ գըզ չօճուգ-
լարը կէօրտիւմ։ 'Ումումէն քիւչիւք վէ փարլագ,
պապասըզ անասըզ հավրուլար, կէօրիւնճէ տաւմ
թէրահհիւմ էթմէմէքք էտէմէզ։ Իսթանպօլտա վէ
հէր թարաֆտա խայրխահանէ ի'տէն էտէնլէրին ի-
'տանէլէրի պօչա թէլէֆ օլմատըղընա ի'թիմատ էյ-
լէսինլէր։

ԱՏԱՆԱ ԽՐԻՍԹԻՑԱՆԼԱՐԸՆԸՆ ԹԱԴՏԻՐ ՎԷ ԹԷՇԷՒՔՒԻՐԻ

Ատանա վագը'տ ի ֆաճի'ասը պիր թարաֆտան պէչէրի գալպին պուղզ ու 'ատավէթինի, հասլա վէ ֆէսատընը իրա՞է էյլէտիյի կիպի, տիկէր թա-
րաֆտան տախի, իչթիրաք վէ մուհապպէթինի, սէխավէթ վէ խայրխահլըղընը իրա՞է էթմէքտէ օլ-
մուչ տըր։ Մէղքիւր խուսուսաթտան էվվէլքիւչ հագգընտա չօգ սէօյլէնմիչ վէ չօգ եազըլմըչ. Ֆա-
գաթ սօնրագքիւչ հագգընտա սիւքիւթ իլէ կէչիլ-
միչ տիր։ Լաքին պու պապտէ տա՞իմա սիւքիւթ
էթմէք տօղրու տէյիլ տիր։ Սիւքիւթ էթմէնին
վագթը օլտըղը կիպի, սէօյլէմէնին տախի վագթը
վար։ Պինա՞էն 'ալէյհ պիզ Ատանա Խրիսթիյան
ճէմա'աթլարընըն բէ'իս ի բուհանիլէրի կէրէք հա-
տիսէ ի էլիմէ էանասընտա վէ կէրէք օլ զէմանտան
պէրու մաղտուր վէ մազլում ճէմա'աթլարըմըզա
իպրազ էտիլէն իչթիրաք վէ մուհապպէթտէն, սէ-
խավէթ վէ խայրխահլըգտան տօլայը պէյան ը թէ-
չէքքիւր էթմէք իսթէրիզ։ Պիզիմ տէրտիմիզէ տէր-
ման վէ եարա՞ըզա մէրհէմ թէտարիք էթմէք ի-
չինն եէրլի վէ էճնէպի տօսթլար, մուհապպէթ վէ
ֆէտագքարլըգլա չալըշըլար։ Անլէրին սա՝ ու

զայբէթ վէ ֆէտաքեարլըզլարընը ասլա ունուտա-
մազ իզ ։

Օլ մէ'յուս վէ մէնհուս կիւնլէրտէ Սրիսթիյան էհալինին քիլիսէլեր վէ էճնէպի մի-էսսէսլէրտէն մա'տա իսթինատկեահը օլմայըպ անլերէ իւթիճա էթմէյէ մէճպուր օլտըղը էօնատէ Ամէրիգան միսիօնէրլերինատէն Մր. վէ Միսիս Զէմպըրս իւէ Միս Վէպ վէ Միս Վալիսըն քէնտի խանէ, մէքթէպ վէ խասթախանէնին գափուլարընը Սրիսթիյան էհալիյէ աչմալարը մուճիպի չիւքրան պիր քեյֆիյէթ տիր ։ Ռէզա Ժէզուիթ միսիօնէրլերինատէն փերլէրին վէ սէօրլերին քէնտի միս-էսսէսլէրինէ տեխալէթ վէ միւրաճա'աթ էտէն պինլէրճէ ֆէրտլերի մուհապպէթլե գապուլ վէ թէսլիյէ էթմէլերի պիւթիւն Սրիսթիյան էհալիյի մէմնուն վէ մինհէթսըզ գըմրը տըր ։ Հաթթա Րուսիա տէվլէթի ֆախրմէսի Մէրսին գօնսօլաթօսը թէրճէմանը Միւսիւ Եանգօ Արթէմիս իւէ վալիտէ ի միւհթէրէմէսինին գահրէմանանէ օլան խըտմէթլերի վէ Ինկիլթէրրա տէվլէթ ի ֆախրմէսի Մէրսին գօնսօլօսընընը զէվճէ ի միւհթէրէմէսինին վէ մէզքիւր գօնսօլաթօ թէրճէմանը Միւսիւ Թրփանի պիրատէրլերին վէ Ալման տօսթլարընը ֆէտաքեարլըզլարը թագտիր վէ թահսինէ չայան տըր ։ Պու ճիւմլէ իւէ սա'իր ֆէտաքեար վէ ինսանիյէթփէրվէրլերէ զէվաթ էնվա'ի թահրիզլեր իւէ քէնտի 'ալիճէնապլըգլարընը իպրազ էյլէմիշ օլուպ, անլեր միյանընտա պա'զը Իսլամ վաթանտաչլարըն տախի պուլունմասը զիքրէ չայան պիր խուսուս տըր ։ Իմտի իսմ վէ խըտմէթլերի պիզէ մա'լիւմ օլան վէ օլմայան պիլճիւմլէ զէվաթը սիհուտսիմաթըն խըտէմաթ ը հասանէ վէ ինսանիյէթփէրվէրանէլէրինատէն տօլայը Ատանա Սրիսթիյան ճէմա'աթլարը նամընա օլարագ 'արզ ը չիւքրան էթմէք խսթէր իզ ։

Մա'մաֆի վէլի նի'մէթ ի պիմիննէթիմիզ Փատիշահ ը թէպա'ավէրվէր էֆէնտիմիզ հազրէթլերիւէ վիւքէլա ի ֆիխամ վէ միւլէթին հագիգի վէքիւլերինատէն 'իպարէթ օլան մէճիս ի ա'ետն իւէ մէպ'ուսան իչպու սէֆիլ վէ մաղտուր հալիմիզէ վազըֆ օլտուղլարընտա, սէֆաղէթմիզի թախֆիֆ վէ ինթիյաճըմըզը թէհվին իչիւն տէօրթ ֆարգլը տէֆ'ա օլմագ իւզրէ 25,000 լիրա ի 'Օսմանի գատար պիր մէպլազ թախսիս վէ իրսալ էտիպ, մէպլազ ը մէզպուրըն պիր գըսմընըն գարզէն վէ տիկէր գըսմընըն տախի ի'անէթէն ի'թա վէ թէվզի' էտիլմէսինի էմր պույուրարագ, ճիւմլէմիզի ֆէվգ էլ զայէ մէմնուն վէ միւթէչէքքիր գըլմըլար տըր ։ Մէրքեզ ի հիւքիւմէթիմիզին պիզէ օլան էն պէօյիւք հէտիյէսի վալի ձէմալ պէյ կիպի մուգթէտիր վէ միւտէպպիր պիր զաթ ը 'ալիգատըր իրսալ էյլէմէսի օլուպ, միր ի միւչարիւէյհին պիլճիւմլէ թէրթիպ վէ խըտմէթլէրինատէն էզնէրճիհէթ միւսթէֆիտ օլտըղմըզը պէյան, վէ պու վէսիլէ ի հասանէ իւէ 'արզ ը չիւքրան էթմէք իսթէր իզ ։

Ֆէզա ի'անէ գօմիսիօնլարընտա խըտմաթ ը մուֆիտէ իճրասընտա պուլունան Ատանա էչրաֆընտան Սուպհի վաչա վէ Պանգ ը 'Օսմանի տիրէքթօրու Միւսիւ Կրօպովքի վէ Պաղտատ խաթթը միւֆէթթիչի Միւսիւ Կոզլովքի վէ սա'իր զէվաթ ը համիյէթմէնտանընը էմէք վէ սա'յ ու զայրէթլէրինի թագտիր վէ միւմաիլէյհիւմ էֆէնտիլէրէ մէմնունիյէթ ի խալիսանէմիզի թագտիմ էտէր իզ ։

Պիլ խասսա Կիլիկիա Կաթողիկոսը բիւթպէթլու Սահակ Խապաեան Սրբազան հազրէթլերիյէ Իսթանպոլ Փա'թրիգի բիւթպէթլու եղիչէ Թուրեան Սրբազան հազրէթլերինին վէ էրմէնի Փաթրիգխանէսիյէ տիկէր Փաթրիգխանէլերին խըտմէթ վէ ֆէտաքեարլըզլարընը վէ կէրէք մէմալիք ի մահրուսէ ի չահանէտէ, վէ կէրէքսէ Մըսըրտա վէ մէմալիք ի սա'իրէտէ պուլունան միլլէթտաչլարըմըզընը, ֆէլաքէթզէտէ ճէմա'աթլարըմըզա տօղրու իպրազ էյլէտիքլերի իչթիրաք վէ մու'ավէնէթի զիքր էթմէմէք տէտմէզ իզ ։

Անլեր պիզիմ իւէ քէտէր էթտիլեր. պիզիմ իւէ կէօզ եաչը տէօքտիւլեր, պիզիմ իւէ էլէմ չէքտիւլեր. վէ քէնտի մայիք օլտըգլարը ճիւ"զի վէ քիւլիւ պէրէքէթլերի պիզիմ իւէ թագսիմ էթմէյէ բաղի օլտուղլար ։ Պու պապտէ պիլճիւմլէ միլլէթտաչլարըմըզտան կէօրտիյիւմիզ իչթիրաք վէ մու'ավէնէթի թէչէքքիւր վէ մէմնունիյէթ իւէ թէզքեար էթմէք, վէ մէզքիւր հէտիյէ վէ ի'անէլէրին պիզէ վասըլ օլմասընա վէսաթէթ էտէն խայրխահ տօսթլարա տախի մէմնունիյէթիմիզի պէյան, վէ պու մէս'էլէտմաթպու'աթըն ֆա"իտէլի խըտմէթլէրիյէ միւ"էլլիֆ վէ մուհարրիր էֆէնտիւէրին զաղէթլալար վասըթասըյէ վազը' օլան մուգիտ խըտմէթ վէ սա'յ ու զայրէթլէրինատէ թագտիր վէ թագրիր էթմէք իսթէր իզ ։

Պիր սէօզ իւէ Ատանա վագը'ա ի ֆաֆի'ասը միւնասէպէթիյէ պիզէ իչթիրաք վէ մուհապպէթ, սէվսավէթ վէ խայրխահլըգ իպրազ էտէն պիլճիւմլէ Սրիսթիյան վէ Իսլամ, միլլէթ վէ վաթանտաչլարա վէ պէչէրիյէթին հագիգի տօսթլարընա 'անսամիմ իւէ գալպ 'արզ ը չիւքրան վէ ճիւմլէ զէվաթ ը համիյէթմէնտանընը միւքեաֆաթ ը իլահիյէյէ նա"իլ օլմալարընը թէմէննի վէ իսթիրհամ է-

տէրէք գալըրզ Թէչէքքիւր վէ մինիսթրլըգ հիսսիյաթըլա։ (ԻՄԶԱԼԱՐ)

Ափանա էրմ. ֆաբրիքաս վէրէլի, Աբէն ԵԷՖէնէճան, Ափանա էրմ. Փրօթ. բէ՛ֆէք բահանիսի Հ. Ց. Ազճէան, Ափանա էրմ. Թաղօլիք ֆաբրիքաս վէրէլի Ցարութիւն Քէրէլէճան, Ափանա Սիւրիանի գաղիմ Փափրիք վէրէլի Էլիաս Մանասար, Ափանա Րամ վէ Սիւրիանի Գաղօլիք Փաղրիք վէրէլի Էլիաս Փիլիպոս, Ափանա Քիւրգանի Փաղրիք վէրէլի Էլիաս Իմիճեան։

Ատանա 14 Յունիս 1910

ՄԻՒՆԻՑԻՊԻՈՏ ԷՓԷՆՏիՑԷ ՊԻՐ ԴԱՉ ՍԷՕՉ

(Ս. Վ. Քիւֆէլէան, Թաբասա)

3.

Մուհարրիր էֆ. մէսէլէյի էյիճէ մուայէնէ էթմիչ օլսա իտի, միսիօներլերին վէ էճնէպի խրիսթիյանլարընէն Փրօ. քիլիսէլէրինին համի ի միւլի վէ սիյասիսի օլմասընգլարընը կէօրէճէք իտի. վէ պու չիւրիւք գաղիյէ իւզերինէ պիր պուրհան պինա էթմէյէճէք իտի։ Պիլ՛աքս Փրօ.լար քէնտի պէհրէ վէ նասիպլերինի Լուս. միլլէթատլարընընքի իլէ մէզճ էյլէմիչ տիրլեր։ Սահիպսիզ հալլերինէ ֆարգը պիր համի արամայարագ, Սասուն, Անատօլու վէ Կիլիկիա գըթալըրընտա պէրապէր գաթլ օլունտըլար, պիրլիքտէ աթէշլերէ, եազմա վէ թալանլարա հիւքմ օլունտըլար։ Հաթթա պու սոն Կիլիկիա գըթալընտա նիսպէթէն էն ազըր տարպէ Փրօ. քիլիսէլերի իւզերինէ էնտի։ Ինարնը, 'Օսմանիյէ վէ Համիտիյէ Կիպի քիլիսէլեր մէ՛մուր ը բուհանիլերի իլէ պէրապէր մահվ ու միւնէհտիմ օլտուգտան մա՛տա, Փրօ. հէյ՛էթ ի իճթիմա՛իյէսինին տիյանէթի, մէ՛արիֆ վէ մէտէնիյէթին ըէհպէրլերի գաթլ օլունտըլար։ Շու հալտէ միսիօներլերին Փրօ. քիլիսէլէրինին համիլերի օլմալարը իտտի՛ասը փէք զաըրիպ կէօրիւնիւյօր։ Անլերին Փրօ. քիլիսէլերի իւզերինէ այըչ վէ խոսոսէ պիր հիմայէլերի օլմամըշ տըր։ Էկէր պիր եարտըմ վէ իչթիրաքլարը սէպգաթ էթմիչ իսէ, պիլաֆարգ ճիւմլէսինէ պիրլիքտէ սէպգաթ էթմիչ տիր։ Տէվր ի իսթիպատատա պիր թազըմ Եըլտըզ սիհրպազլարը օլան մէ՛մուրլար իփէք պէօճէյի կիպի քէնտիլերին էթրաֆընա պիր մէնֆա՛աթ ը չահսիյէ գալ՛ասը պինա էթմէք իչին Զէյթունի էհալիսինին Եըլտըզա էսհապ ը 'իսեանտան օլտըգլարընը իփապ վէ միսիօներլերին տէ տէրունինտէ 100-150 էչգըյանըն պուլունմասը 5-10,000 նուֆուս ը իհթիվա էյլէյէն պիր զասապանըն 'իսեան էթմըշ օլմասընը ինթահ էթմէզ տէյէրէք իտնատ էտիլէն զէհրինի քէստիլեր իսէ, Լուսաւորչականը Փրօթէսթանը, Գաթոլիկի թէֆիրիզ էթմէտիլեր։

Պիր սէնէ էվվելին ֆէլաքէթ ի ֆահի՛ասընտա Ատանատա Մր. Զէյմպըրսըն խանէսինտէ իհթիֆա էյլէյէն պիր գաչ պին նէֆէր վէ Թարսուսատա Ամէրիգան գօլէճինտէ իլթիճա էյլէյէն 4-5 պին նէֆէր երմէնիլերին 'ահէպա գա՞չ նէֆէրի Փրօ. իտիլեր։ Տր. Քրիսթի տահա պիր եէրտէն պիր փարա ի՛անէ կէլմէմիշ անճագ կէլէճէյինէ իւմիտ էտէրէք, եէվմիյէ 20 վէ պա՛զէն 30 լիրա թէվզի՛ վէ գօլէճին լէյլի թալէպէկեան իչին թէտարիք էտիլմիշ օլան ունը, փիրինճի, պուլղուր վէ սա՛իր էրզագը միւհ. թահիյնէ վէրտի իսէ, պուլյուրուն մէյտան օգուչօրըմ, գա՞չ Փրօ. ֆէրտի այրըճա ճէնահ ը հիմայէ թահթընա ալընտը։ Պու իզտիհամըն 4-5 այ սոնրա պինատան տաղրտըլմալարը իճապ էթտի իսէ, էվվելճէ Փրօ.լար իխրաճ օլունտըլար։ Պիւթիւն տիւնեատա Փրօ. Ինճիլի քիլիսէլէրին Թէվարիխի խապթ էտիյօր քի, անլէր հուբր, գանա՛աթը 'ագլիյէնին, տին ի Մէսիհիյի նէչր վէ Թէպչիր էթմէք նին էն գուվվէթլի վասըթասը օլտըղընը գապու, վէ անա կէօրէ տէ մուա՛մէլէ էյլէմիչլեր։

Սալնէն. Մուհարրիր էֆ. Փրօ. քիլիսէլէրինին մագսէտի խըտմէթլէրինի եանլըշ թա՛ևին վէ թադիր էյլէմիչ տիր։ Ինճիլի Երմ. քիլիսէլէրինին պալմագսէտի ատէմլերի «մէզահիմէն» զուրթարմագ տըր. լաքին իսթիպատըն մէզահիմինտէն տէյիլ, իլլա չէհվաթ ը նէֆսանիյէնին, 'իչրէթին, մուզիրր վէ մուխիլ ի ախլագ օլան ատապ ու 'ատաթըն, պէտ սիրէթին, տիւնեափէրէսթլիյին, թամա՛ իլէ զուրուրըն վէ կիւնահըն փէնչէ ի թիզինտէն գուրթարմագ տըր. քէմալտէ, մէզհիյէթտէ. խայրխահլըգ վէ ինքեար ը նէֆստէ վէ Ալլահա եագըչըր թապի՛աթլարտա պէօյիւյիպ նէմա պուլմայարընա վէսա՛իթ ի միւ՛էսսիրէ օլմագ տըր։ Էկէր Հաճին էհալիսի բէսուլի վէ Ինճիլի Երմ. քիլիսէլէրի արասընտա Սրիսթիյանլըզըն թա՛լիմաթ ը էսասիյէ վէ մէպատի ի էվվելիյէճէ թէֆավիւթլերի օլմայըպ, անճագ 'իպատէթ սիսթէմի վէ ուսուլ ը իտարէ կիպի զահիրի վէ խարիճի նօգթալարտա ֆարգլարը օլան քիլիսէլէրին պիրինին օլպիրինտէն զիյատէ մագսէտէ խըտմէթ էթտիյնի կէօրէրէք, անը ինթիխապ էտիյօրլար իսէ, տինին գըյմէթինի պիւմէմքատէն տէյիլ, իլա էն էյի թագաիր էթմէլերինտէն վէ ուսմուր ը տինիյէտէ պէրրագ գուվվէ ի միւմէյիզ սահիպի օլմալարընտան միւնպէ՛իս օլույօրլար. չիւնքի տինլերինի վէ ժիլիյէթլերինի թէպիլ

էթմէմիչէր, մէնաուպ օլարգլարը ֆըրգա ի մէզհէ-պիյէյի տէյիչտիրմիչէր։ Էկէր տինլէրինի թէպտիլ էտիպ տէ Իսլամիյէթի գա-պուլ էթմիչ օլապար իտի, զանն էտէրիմ Մուհապիր էֆ. Հաճին էհալիսի տինին տէյէր ու զըյմէթինի չօգ էյի թա'լիմ վէ թագտիր էտիյօրլար տէյէճէք իտի։ Տիկէր թարաֆտան մուհարրիր էֆ.նին Հաճին էհալիսի հագգընտա տէտիյի կիպի, մէս'էլէտէ «Գօյուն սիւրիւսիւ կիպի չայըրմագ» միսիլու պիր հալ տախի եօգ ատր. չինքի մուվագգաթ մէնֆա'աթը միւ'էպպէտ մուհասսէնաթա թէրճիհ վէ զէմանի հայաթլարընը տինլէրինէ թագտիմ էթսէյէր իտի, հիմայէ չայգընլըզընտան մաղուպէն «Փրօթէսթանլարըն համիլէրի» տէյիւ իտտի'ա օլունան միսիօներլէրտէն տահա մէթին վէ տահա'րասին պիր իսթիհքամ ը հիմայէ վէ գալ'ա ի իլթիճա պուլապիլիրլէր իտի. վէ 3.500 պիչարէլէր պիրտէն սիլահ վէ պուչագ աղզընտան կէչիրիլմէզ իտի։ Տէմէք տիր քի Հաճին էհալիսի միւ'էպպէտ խայրը մուվագգաթ խայրա թէրճիհ էյլէմիչէր։ Մէս'էլէյի էյիճէէ թա'միմ, թէճահտ, մուգայէսէ, թահսին վէ ինթիխապ էթմէքլէ տինին գըյմէթինի էյի թագտիր էտէնլէրտէն մա'տուտ օլմուչլար տըր. «Գօյուն սիւրիւ» կիպի սալարըմամըզլար, ամմա խաթթ ը հարէքէթլէրինի հիքմէթ, ֆիրասէթ վէ թէպիր իլէ թա'ինին էյլէմիչէր։

Տօգ. Նագգաչեան էֆ.նին «Ատանատա նէլէր կէօրտիմ» սէր լէվհալը մէգալէսինէ պուլուրտը-ղը կիպի, միլլէթիմիզին մէզհէպի ֆըրգալարը չու էյամտա պիրպիրլէրինէ եազըն կէլմիչէր։ Միլիյէթին սանտուգէ ի մուհապպէթի էօնիւնտէ եէքտիկէրլէրինի 'այնի ճինա, 'այնի գան, 'այնի րուհ վէ 'այնի միլլէթ գարնտաշը տէյիւ տէրաղուլ էյլէմիչլէր։ Պինա'էն'ալէյհ թա'լիմ վէ քէլամ սահիպի էֆէնտիլէր, Ալլահըն վահիտ խալգ էյլէտիյինի թէֆրիգէ սա'յ էթմէսինլէր, պիլսինլէր քի միլլէթիմիզին համիսի միսիօներլէր տէյիլ, էճնէպիլէր տէյիլ, իլլա Ալլահ տըր։ Երեմիա « Մէլ'ուն տըր օլ ատամ քի ինսանա կիւվէնիր, վէ պէչերի քէնտինէ պազու իթթիխազ էտեր» տէյիւ պուլուրուր։

ՈՕՆ

ՄԱՏԱՄ ԳՕՍԹԻ ԱՐԹԷՄԻՑԻՆ ՇԷՃԱ'ԱԹԸ ՕՂԼՈՒ ԽԱՎԱՃԱ ԵԱՆԳՕՆԸՆ ՖԷՏԱՔԵ'ԱՐԼԸՂԸ

Ատանատա Հիւլհալ վէ Պայթիմուր մահալլէլերի միւթթասըլ օլուպ, սէքէնէսի Միւսլիմ վէ ղայր ի Միւսլիմլէ մուխթէլիթ տիր։ 1909, Ապրիլ 1ինճի Ջարչէնպին կիւնիւ իղթիչաչ պէտ' էյլէտի։ Սիլահ սէսի իլէ չարչուտա փարչալանան գափուլարընն սէսի հէքտիկէրինէ մէզճ օլարգճա, էհալիյի քէմալ հէյէճանա զարդ էտիյօր իտի։ Պիզ իսէ Իսլամ գօնչուլարըմըզըն ճաղիպէլի վա'տ ու 'ահալէրինէ ի'թիմոտլէ խանէլէրիմիզէն ասլա ինճիքճաք էթմէտիք։ Ջարչէնպին կիւնիւ Ատանանըն հէր ճիհէթի տէհլիէթլի եանկըն իլէ մուհաթ վէ վա'տլարընա սէպաթ էթմէյիպ, սիլահլարընը պիզէ չէվիրէն գօնչուլարըմըզըն պէտ մու'ամէլաթընը կէօրիւնճէ, արթըգ հայաթըմըզտան գաթ' ը իւմիտ էտէրէք էվ ու էչհամըզը, մալ ու մէնալըմըզը թէրքալէ իքի մահալէ վասաթընտա քեա"ին Ասվաճա Եանգօնըն խանէսինէ ճան ատթագ։ 800 նուֆուսը միւթէճավիզ պիր իզտիհամ օլ կէճէ հայաթ իլէ մէմաթ օգիանօսընըն տալղալարը արասընտա չալգանան պիր գայըգտա իտիք։ Պինլէրճէ խուներիզ ճանիլէր միւսէլլահ օլարագ, թապէ սապահ միւտինէ հիւճում-լէրլէ չէնտ տէֆ'ալար հավլու գափուսընը գըրըպ իչէրիյէ կիրմէք թէչէպպիւսինտէ պուլունտըլար իսէ տէ, Մատամ Գօսթի Արթէմի միւսինն վէ զա'իֆ վիւճուտ օլտըզը հալտէ, էլինտէ պայրագլա սալօնա չըգարագ, «Գուզուլարըմ, պուրատան վազ կէչին, չու պայրագ ալթընա իլթիճա էտէն պի սուչ, պի կիւնահ պիչարելէրի թէսլիմ էտիպ տէ միւ'էպպէտէն եաչամագտան իսէ էօլմէյի թէրճիհ էտէրիմ։ Էվվել պէ էվվել պէնի վուրուն էօլտիւրիւն, էլիմտէն պայրադը տիւչիւրիւն տէ, պիլախըրէ խանէմիզտէ միւլթէճի մա'սումլարա սու" ի գաստ էտին» տէյէրէք, իւզէրիմիզէ հիւճում էտէն ճանվէրլէրի տէֆ ալարճա տէֆ' էտէպիլմիչ տիր։

Եա Ասվաճա Եանգօնըն իֆա էյլէտիյի ֆէտաքեարլըգլարը զա'իֆ գալէմ իլէ թա'րիֆ էթմէք գապի՞լ մի տիր։

Քէմալ ը սէհավէթլէ քիսէսինի այմըշ, միւթէ-'ատտիտ միւչքիլաթա մուգավէմէթ էտիյօր իտի։ Ուն տէփօսընը այմըշ, 800 նուֆուսը միւթէճավիզ աճլըգտան ֆէրեատ էտէն իւնա ունիսվան սա պի սիւպհանը սուստուրըյօր իտի։ Էքմէք ևէրինէ փէյնիր թէվզի' էտիյօր իտի։ Էչեա ի պէյթիյէսի զանն էտէրսին քեամիլէն վագֆ էտիլմիչ վէ տիվարլարատա միւզէյէնէն, կիրանպահա իփէք խալըլար այագլարըմըզ ալթընտա խասըր խըզմէթինի կէօրիւյօր իտի, մասա վէ սանտալեա-լարա էքմէք փիչիրիյօր իտի։ Աճ վէ 'իւրեանլըզը-մըզա նազարէք թէսէլլի վէ վագը'ա ի հազըրէնին 'անգարիպ զայ' օլաճաղընտան պահալէ, ճէսարէթ վէրիյօր իտի։ Պու հալ իսէ 16 կիւն տէվամ էթ-միչ տիր։ Վէկեասըլ Ասվաճա Եանգօ պիւթիւն սէրվէթ ու սամանընը խանէսինէ իլթիճա էտէն ի-

քի մահալէ էհալիսի ուղրուհա ֆէտա էթաիքաէն պաչգա, հայաթընը տախի թէհլիքէյէ իլգա էտէրէք, ճանսիփարանէ չալըշմըշ, վէ պիր ճան պիլէ դուբպան վէրմէքսիզին թէվէհսիւլ էթաիյի թէտա- պիր սայէսինտէ 800իւ միւթէճավիզ մազլումլարը աֆաթ ու մէմաթհան վէ փէնչէ ի զուլմհան խէ- լաս էտէրէք, պահի հայաթըմըզ օլտըղընը գաթ- 'իյէն ինքեար էտէմէյէճէյիմիզ Խավաճա Եանգօյա ճիւմլէմիզ իլ էլ էպէտ միննէթտարըզ։ Իմտի հա- չասը'ն միւհթէրէմ Խավաճա Եանգօ, վալիտէսի Մահամ Գօսթի Արթէմի իլէ պինլէր հաչասըն։

Ա.հանա Փ. Օ. Ո.

1910, Մայիս 24

ԻԽԹԱՒ

Ղուրպէթ էլի արզու էտէնէ խիթապ,
Սէօյլէ'ն, խըսըմ գավմ էլի իլէ կէլսին,
Եատ էլին ղօնչէսի էթմէսին 'իթապ,
Քէնտի խնաս պաղչէսի կիւլիւ իլէ կէլսին։

Նահիհաթըմ, պիլսին վահան զէյմէթի,
Եըրագ եէր գաթմէրի սէօյլէնիր մէթին,
Ըզզդ գալզըպ չէվիրիրսէ նիյէթին,
Լիսանը էօյրէնսին տիւի իլէ կէլսին։

Քէյֆ քէտէրսիզ օլմազ, էթմէ'ն վէսվէսէ,
Պու պէյթլէրիմ չայ' էյտէյին հէր քէսէ,
Վազթա ուչղուն պիր սէն'աթ պիլմէզսէ,
Դաղմա քիւրէք ալսըն, պէլի իլէ կէլսին։

Պիչարէ տատէրին պու տուր խիւլհասը,
Հալա չիւքր էթմէք' իչին ա'լասը,
Պըրագմասըն վար իսկ պիր քէմանըսը,
Տէրտի տէրտի չալար էլի իլէ կէլսին։

Էյ տօսթում պիհուտէ եէրինտէն գալգմա,
Գալդար էլպէթ պուրալարա եէթէրսին։
Խօչ օլուր տէյէնին սէօզիւնէ պագմա,
Նահօչ կէլիր միննէթ իչրէ պիթէյսին։

Կէրիյէ պըրագըպ եար, աղևաբընը,
Սօլտուրուրսըն եանաղընտան խալընը,
Թապի'ի արայըպ էօքի հալընը,
Շէօհրէթ չանըն ղայպ օլուր եիթէրսին։

Տատէրինին սէօզիւ իչիտէն քէսէ,
Զէթինտիր զուրպէթտէն ալմազըզ հիսսէ,
Պիւլպիւլ կիպի կիրսէն ալթուն գաֆէսէ,
Եինէ վահան, վահան տէր տէ էօթէրսին։

ԱՐՄԵՆԱԿ ԱՐԶԳԵԱՆ

ԾՈՒՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

—·—

Մէճլիս է Ղա'ոսանը 119ընճը չՀՐԻմ'ընտա էմ- նիյէթ ի 'ումումիյէ պիւտճէսինին թէտգիգինէ պաչլանտը։ Պու միւտիրիյէթին տախիլիյէ նազա- րէթինէ մէրպութ օլմասը վէ նախօա միւսթագիլ պուլունմասընա տա՛իր պիր խայլը միւզաքէրաթ ճէրէյան էթտիյի կիպի Ահմէտ Սամիմ պէյին քէյ- ֆիյէթի գաթլինէ տա՛իր տախի պիր խայլը միւնա- գաչաթ ճէրէյան էթմիչ վէ պիր խայլը մէպ'ուսլար պու պապտէ իտարէ ի քէլամ էյլէմիչլէր վէ վէրիլէն իզահաթտան սօնրա, 'ազըպէթ էմ. 'Ումումիյէ պիւտճէսի գապուլ օլունմըշ տըր։ — Ա'հանտան կէլէն էմլաք գանունու մազպաթասը 'այնէն գա- պուլ օլունմըշ տըր։ — Փօսթա վէ թէլէկրաֆ պիւտճէսինէ 192 պին լիրա զամմընա տա՛իր թէզ- քէրէ էնճիւմէնէ հէվալէ էտիլմիչ տիր։ — Փարլա- մէնթօ սէրայընըն թա'միրի իչին 10,478 լիրանըն պիւտճէյէ զամմը գարարլաչտըրըլտը։ — Միւթ- 'ազըպէն Նաֆի'ա պիւտճէսինին իքմալը միւզաքէ- րաթընա տէվամ էտիլտի։ Պիր չօգ միւնագաչաթ վուգու' պուլտու։ Եօլլար իչին թալէպ օլունան թախսիսաթընը սայքի հէփիսի էքսէրիյէթլէ գապուլ օլունտու։ Պա'տէհու Գօսօվա վիլայէթինտէ հա- փրլան եօլլար հազգընտա տախի միւնագաչաթ ճէ- րէյան էթմիքտէն սօնրա նաֆի'ա պիւտճէսինին հէյ"էթ ի 'ումումիյէսի տախի էքսէրիյէթլէ գապուլ էտիլմիչ տիր։ — 120նճի ՀՐԻՆ'տա միւվազէնէ ի մալիյէ գանունը միւզաքէրէսինէ պաչլանմըշ տըր։ 1նճի մատէ էէրլէրի տօտուրըլաճագ բագամլարտան 'իպարէթ օլտըղընտան, միւզաքէրէ 2նճի մատէ- տէն պաչլատը։ Պու մատէ անտէ պա'զը թա'տի- լաթ իճրասըյլէ գապուլ էտիլմիչ տիր 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9ընճը մատատէէր 'այնէն գապուլ օլունմուշ տըր 10ընճը մատատէ թայէտիլմիչ տիր։ 11ինճի վէ 12նճի մատատէ 'այնէն գապուլ օլունմուշ։ 14իւնճիւ մատատէ օգունտու։ Պու մատատէ «Գայըգ, տէլլալիյէ, ի- րագիյէ, տամգա վէ միզան, սիմ վէ սա'իրէ նամ- լարըյլէ տէվլէթ հիսապընա օլարագ մուխթէլիֆ հավալիտէ ալընան րուսում 1326 սէնէսի Ցուլի- սինտէն ի'թիպարէն լազվ վէ քէօփրիւ, կէ- չիտ փանայիր բէսմլէրի պուլունտըգլարը մահալ- լէրին պէլէտիյէլէրինէ թէրք էտիլմիչ տիր։ Պէլէ- տիյէ քէօփրիւ, կէչիտ բէսմլէրինի ալըգ ալմամագ- տա մուխթար տըր։ Պէլէտիյէ օլմայան եէրլէրտէ փանայիր բէսմի հիւքիւմէթ թարաֆընտան խթի-

ֆա օլունաճագ 'սբր ,» սուբէթինաւէ թա'տիլէն գա-
պուլ օլունմըշ տբր ։ — Տօլմապաղչէ ղազխանէսի-
նին պիր չիրքէթէ պէչ՛ ու իճարը գապուլ էտիլէ-
րէք մուգավէլէնամէնին մէճլիսէ կէլմէսի գարար-
կիր օլմուշ տբր ։ 15ինճի մատտէ օգունաու ։ 1ինճի
ֆասլ էմլաք վէրկիսի 259,942,600 ։ 2ինճի ֆասլ
թէմէթթու՛աթ վէրկիսի 51,943,900 ։ 3ինճիւ
ֆասլ պէտէլի նագտի 128,961,200 ։ 4ինճիւ ֆասլ
թարիգ միւքէլլէֆիյէթի 53,393,800։ 5ինճի ֆ.
աղնամ, տէվէ ճամուս վէ ճանվէր րուսումը 180,
414, 100 ։ 6ինը ֆ. ա՛շար 674,695, 600 ։ 7ինճի ֆ.
խուսուսի օրմանլար րուսումը 13,609,500 ։ 8ինճի
ֆասլ մէ՛ատին րուսումը 4,514,300 ։ 9ընճը ֆասլ
վէրկի թէզէբէրէլէրի էմանը 5,843,460 ։ 2ճի
գըսմա 1ինճի ֆ. տամղա րէսմի 46,607,900 ։ 2ինճի
ֆ. խարճլար րէսմի 35,810,500։ 3ինճիւ ֆ. գայտիյէ-
լէր 29.526,000 ։ 3ինճիւ գըսմա պիլվասըթա ալը-
նան րէսմլէր ։ 1ինճի ֆ. միւսքիրաթ րէսմի
28,308,000 . 2ինճի ֆ. թէնպէքի պէչ՛իյէսի րէսմի
203,700 ։ 3ինճիւ ֆ. կէօմրիւք րուսումը 421,775
200։ 4ինճի ֆ. րուսումը պահրիյէ 14.842,400։ 5ինճի
ֆ. րուսումը սըհհիյէ ի հայվանիյէ 2,632,900։ 6ինը
ֆ սայտը պէրրի վէ պահրի 15,394,900 ղրշ.։ 4ինճի
գըսմա ինհիսարլար ։ 1ինճի ֆ. թուզ 122,775,000
պու ֆասլլար 'այնէն գապուլ օլունաու ։ 2ինճի ֆ.
թիւթիւն 98,625,400 ղրշ.։ 3ինճիւ ֆ. 4,104,000
4ինճի ֆ. պարութ 10,362,500 ։ 5ինճի ֆ. մէսքիւ-
քաթ 1,046,600 ։ 6ինը ֆ. փօսթա վէ թէլէկրաֆ
91,212,900 պու ֆասլլար տա 'այնէն գապուլ օ-
լունմըշ տբր ։—Մէհլէսէն 121ինճի էֆէնտի՛ընտա միւ-
վազէնէ գանունընըն 15ինճի մատտէսինին իքմալ ը
միւզաքէրէսինէ պաչլանմըշ , 25ինճի ֆասլտան
37ինճի ֆասլա գատար 'այնէն գապուլ էտիլմիշ
տիր ։ 37ինճի ֆասլ պա՛զը թա'տիլաթլէ գապուլ է-
տիլմիշ ։ 44ինճիւ ֆասլա գատար ֆասլլար 'այնէն
մուվաֆըգ կէօրիւլուիւ։ Իրանա կիտէն թիւթիւն-
լէրտէն ալընան րէֆթիյէ րէսմի իլղա վէ հասըլա-
թը միւթէֆէրրիգայա 48,400 ղրշ. 'իլավէ օլունա-
րագ 15ինճի մատտէ գապուլ օլունմըշ տբր ։ 16,17
մատտէլէր 'այնէն գապուլ , 18, 19ընճը մատտէլէր
թայ էտիլմիշ տիր ։ 2ինճի մատտէ 1½ միլիօն 3 մի-
լիօն լիրա օլարագ պիթթա՛տիլ մուվաֆըգ կէօրիւլ-
ուիւ ։ 21—30ընճը մատտէլէր թայ էտիլտի ։ 30ինճը
մատտէ 'այնէն , 31ինճի մատտէ էմլաք ը էմիրիյէյի
պէյ՛է մէ՛զուն տբր, ֆըգրասը թայ էտիլէրէք մու-
'ատտէլէն գապուլ էտիլմիշ տիր ։ 32, 33 մատտէլէր
'այնէն , 34ինճի մատտէնին պիր գըսմը թայ էտիլէ-
րէք գապուլ էտիլմիշ ։ 35ինճի մատտէ թայ էտիլ-
միշ տիր ։ 1,900,000 ղրուշըն միւսթահագդիյէն վէ
մա'զուլիյէ ի 'իլմիյէյէ թախսիս օլունմասը մէ՛ա-
լընտա հիւքիւմէթ թարաֆընտան պիր մատտէ
թէքլիֆ օլունարագ գապուլ էտիլմիշ տիր ։ Խազի-
նէ ի մալիյէյէ ճիհէթ ի 'ասքէրիյէտէն վէ խագանը
սահըգտան տէվր էտիլմիշ չիֆթլիքլէրի վէ մինէլ-
գատիմ խազինէնին թահթ ը թէսարրուֆընտա
պուլունան չիֆթլիքեաթը մուհաճիրիյն վէ եէրլի
'աշայիր իսքեան էթմէյէ վէ եա պէտէլաթ ը միւ-
նասիպէ իլէ թագսիթ թագսիթ թէ՛ատիյէ օլունմագ
իւզրէ չիֆթճիլէրէ թէֆվիզ էթմէյէ վէ չիրքէթլէ-
րէ իճարէ վէ պիլ ախըրէ 'Օսմանլըլարա փարչա
փարչա սաթմաղա խազինէ մէ՛զուն տբր , մէ՛ա-
լինէ եէնիտէն թէքլիֆ օլունան մատտէ մուվա-
ֆըգ կէօրիւլմիշ տիր ։ —Տէվր ի սահըգ բիճաղընա
թախսիս էտիլէն մա'աչաթըն գաթ'ընա մէսաղ ը
դանունի օլմատըղընտան , պու սէնէլիք մա'աչ ի-
թասըյլէ կէլէճէք սէնէ պու խուսուստա պիր գա-
նուն թանզիմի հագդընտա Մէնթէչէ մէպ'ուսը նա-
լիւ պէյ թարաֆընտան վէրիլէն թագրիր գապուլ
օլունմըշ տբր ։

Մ՛ը-ՔԷՆԷվ՛է. Տէօրթ համի տէվլէթլէր թարա-
ֆընտան Պապ ը 'Ալիյէ աթիտէքի մուխթիրէ վէ-
րիլմիշ տիր . «Տէօրթ համի տէվլէթլէր չայէտ կի-
րիտ մէճլիսի եագընտա վուգու՛ պուլաճագ իճթի-
մա՛ էնասընտա Միւսլիմ ա՛զայը նէմին թալէպ
էթմէքսիզին գապուլ էթմէյէճէք վէ մէ՛մուրիյն ի
Իսլամիյէյին 'այնի թահլիֆի իճրա էթմէտիքճէ,
սէրպէսթճէ իճա ի վազիճէ էթմէլէրինէ վէ մա'աչ-
լարընը ալմալարընա մրւսա՛ատէ էյլէմէյէճէք օլուր
իսէ , քէնտիլէրինճէ միւնասիպ կէօրիւնէճէք թէտ-
պիրլէրէ թէվէսսուլ էտէճէքլէրինի կիրիտ հէյ՛էթ ի
իճրա՛իյէսինէ պէյան ու իչ՛արա Հանեատաքինճէն.
գօնսօլօսլարընը մէ՛մուր էթմիչլէր , վէ կիրիտ սու-
լարընտաքի իսթատիօնէրլէրինին 'ատէտինի թէզ-
եիտէ գարար վէրմիչլէր տիր ։ Տէօրթ տէվլէթլէր
հուգուգ ը հաքիմիյէթի Հազրէթ ի Փատիչահիյի
մուհաճագա խուսուսընտաքի ֆիքր ու նիյէթլէրինի
իչպու թէտպիրլէրին իթթիխազը սուբէթիյէ պիր
քէրրէ տահա իրա՛է վէ իսպաթ էտէրլէր , վէ պու
խուսուսաթա պինա՛էն հիւքիւմէթ ի Սէնիյէտէն
Մէմալիք ի 'Օսմանիյէտէքի հէյէճանա նիհայէթ վեր-
մէք իւզրէ սուրէթ ի միւ՛էսսիրէտէ սա՛յ ու զայրէթ
պէզլ էթմէսինի թալէպ էյլէրլէր , զիրա պու հէյէ-
ճանընն տէվամը պիր թագըմ միւ՛էսսիֆ հատիսէլէր
թէվլիտ էթմէքտէն խալի գալամազ ։ Էկէր հիւքիւ-
մէթ ի 'Օսմանիյէ կիրիտ պիր իտարէ ի գաթ'իյէ
թէ՛սիսինէ թէչէպպիւս էտիլմէսի ղէմանընընն կէլ-
միյի փիքր ու ի՛թիգատընտա պուլունուսյօր իսէ ,
տէօրթ տէվլէթլէր անճագ Պէրլին մու'ահէտէնամէ-

սինէ վազի՛ իւլ իմզա պուլուհան սա՛իր տեվլէթլէ-
րին իլթիրաքլարըյլե պու իտարէ հազըրնտա թէր-
թիպաթա իպթիտար էտեպիլէճէքլէրինի հիւքիւմէթ
ի մըւշարիլէյհայա տէրփիչ ու իթհան էյլէրլէր։»
Պաղ ը 'Ալի պու մուխթիրէյէ հէնուզ պիր ճէվապ
վէրմէմիչ տիր։ Ջէզայիք կիրիտ հիւքիւմէթ ի իճ-
րա՛իյէսի տախի զօնսօլոսլարըն թէպլիղաթընա չիմ-
տիյէ գատար պիր ճէվապ վէրմէմիչ տիր։ — Արնա-
վուտլըգտա էհալինին էլլէրինտէ պուլուհան սի-
ահլարըն թասիլանմասընա տէվամ էտիլմէքտէ օլ-
տըղը կիպի, եէր եէր թահրիր ի նուճուս վէ ախզ
ը 'ասքէր մու'ամմէլէսի տախի իճրա էտիլմիչ տիր։
—Ցունիս 15/28է միւսաաբճ Սալը կիւնի Ա'հան
վէ Մէպ'ուսան մէճլիսլերի տէվրէ ի իճթիմա'իյէրի-
նին խիթամա էրմիչ օլտրղընը միւպէյհին նուճթ ը
Հիւմայուն գրա՛աթ էտիլմիչ տիր։ Փարլամէնթօ
կէլէճէք Նոյեմբեր իպթիտասընտա աչըլաճագ տըր։
—Րուսի Փաթրիգի 'Ասիյէ նազարէթինէ պիլ'ազի-
մէ քիլիսէլէր մէս"էլէսինէ տա՛իր մէճլիս ի մէպ'ու-
սանտան վէրիլէն գարար 'ալէյհինէ պիր փրօթէս-
թօ թագտիմ էթմիչլէր տիր։ Փաթրիգ հազրէթլէրի
պու թագրիրին պիր սուրէթինի մագամ ը Սատա-
րէթէ տախի թագտիմ էճմիչ տիր։ Եօաքիմ էֆ. օ-
րատան Մապէյն ի հիւմայունա կիթմիչ վէ պու
մէս"էլէտէն տօլայը խաքիփայը Շահանէյէ պիր 'ա-
րիզէ թագտիմ էթմիչ տիր։ Փաթրիգ էֆ. 20 տա-
պիգա գատար պէքլէյիպ, պայ քհաթիպ իլէ պայ
մապէյնճի նէզտ ի Շահանէտէն 'ավտէթ էտէրէք,
պու մէս"էլէ հազրնտա Զաթ ը Շահանէյնին Սատա
ա'զամ փաշա իլէ կէօրիւչէճէյինի վէ Փաթրիգի
գապուլ էտէ ՛էյէճէյինտէն թէ"էսսիֆիւնիւ պէյան
էթմիչ տիր։Փաթրիգ էֆ. իչպու թագրիրինտէ տէ-
լօր քի, էկէր մէճլիս ի մէպ'ուսան գարարը կէրի
ալմազ իսէ, իսթի'ֆասընը վէրմէյէ մէճպուր օլա-
ճագ —Իտարէ ի Մախսուսէ մագամընա գա՛իմ օլմագ
իւզրէ թէչքիլ օլունուպ, մուգավէմէնամէսի մէճ-
լիս ի մէպ'ուսան վէ ա'ետնտա թէտգ իգ գըլընա
սէյր ի սէֆա՛ին հէյ'էթ ի միլլիյէսինին թէչքիլին
խուսուսընա իրատ ի սէնիյէ սատըր օլմուշ վէ ի-
ճապ էտէն մու'ամմէլէ Պաղ ը 'ալիճէ իքմալ օլուշ-
դուպ, թ՛ճարէթ վէ Նաֆի՛ա նա զարէթինէ պիլ-
տիրիլմիշ տիր։ —Պէրայ ը թէտավի Պուլկարիս-
թանտա պուլունան Պուլկար էկզարխը փէնճէչէն-
պին կիւնիւ չէնրիմիշ 'ավտէթ էթմիչ տիր։ Պուլ-
կար էկզարխը վէքիլի Զարչէնպին կիւնիւ 'Ասիյէ
նազարէթինէ կէլէրէք, քիլիսէլէր գանունընընն նէ-
թիճէլէնմէսինտէն տօլայը պէյան ը թէչէքքիւր
էթմիչ տիր։

Ին. ճէմ. կէչէն ճիւմա՛ա կիւնիւ Բիւթ. Ի-
թհատընըն սէնէվի թէճէմմիւ՛իւնէ իչթիրաք է-
տէն Իսթանպօլ մուրախխասլարը չէհրիմիշէ տէօն-
միչլէր տիր։—Ցունիս 15տէ Թալաս գրզլար մէք-
թէպ ի 'ալիսինտէն 7, օղլանլար մէքթէպ ի 'ալիսին-
տէն 5 վէ հատիպէ ի սիւպհան տարիւլ մու'ալի-
մընընտան 4 հանըմ վէ էֆէնտիլէր մէ"զունն օ-
մուշլար տըր։ Իչպու պիյնէթտէ իրատ ը նուճթ
էթմէսի իչիւն Մէրզիֆունն փրօֆէսօրլարընտան վ.
Յակոբեան էֆէնտի տա՛վէթ օլմուշ վէ մուսահ.
էյհ «եէնի Ֆիքրլէր» մատտէսի իւզէրինէ կիւղէ՛
պիր նուճպ սէօյլէմիչ վէ տիպլոմալարը թէվզի
լէթմիչ տիր։ — Փազար կիւնիւ վեր. Ատանալը-
եան Պարտիզակ օղլանլար մէքթէպ ի 'ալիսինին
սէնէվի' վա'զընը վէրմիչ տիր։ — Տիկին Մարիամ
կէլիպօլեան Ալպուսթան միւհթաճիյինի իչիւն իտա.
րէխանէմիզ պիր մէճիտ կէօնտէրմիչ տիր։ —
Ամէրիգանըն Պրիճիօրթ չէհրինտէն եազըլտըղընա
կէօրէ, Պատ. Դանիէլ Իչխանեան Մայիս 10տա
87 եաչընտա օլարագ վէֆաթ էթմիչ տիր։ —
Պատ. Մ. Ց. Գաբրիէլեան Զարչէնպին կիւնիւ Ա-
մէրիգայա կիթմէք իւզրէ չէհրիմիզտէն մուֆա.
րագաթ էթմիչ տիր։

Էջմ. ճէմ. կէչէն ճուա՛ա կիւնիւ Ազգ. ժողո.
վըն նիզամի էքսէրիյէթի հազըր պուլունմասընըն.
տան խուսուսի մէ"էլէլէր միւզաքէրէ էտիլտի։
Յառն ժողով Մէճլիս ի Մէպ'ուսանըն էրմէնի ա'.
զալարընը միւզաքէրէյէ տա՛վէթ էտիլ, Փաթրիգ
հազրէթլէրինին վարչութեան մուրախխասլարըն.
տան վէ էրմէնի մէպ'ուսլարընտան պիր գալ
բէֆագաթըյլէ Սատա՛զամ փաշա իլէ կէօրիւ.
մէսինի վէ Մուշ վէ Սասուն սէմթլէրինտէ կիրիֆ.
թարը տէհչէթ օլմուշ օլան էրմէնիլէրին ահվալը.
նա պիր տէրման պուլմասընը իսթիրհամ էթմէ.
սինի գարարլաշըրտը։ Ճիւմ'ա էրթէսի օ գա.
րար մէվգի' ի իճրայա զօնուլըպ Զօհրապ էֆ. ար.
զու օլունան թէրթիպ ի գաթ'իյի չէօյլէճէ խիւ.
լասա էթտի. 1 Մուշ, Սասուն վէ պուէնա մի.
մասիլ մահալլերէ պիր սէյհար գուվվէ ի 'ասքէրիյէ
կէօնտէրմէք։ Պունլարընն վազիֆէսի օրալարտա
մուհարէպէ էթմէք օլմայըպ անճագ հիւքիւմէթի
էվամիրինի ինճագ վէ իճրա էթմէք օլմագ
տըր։ 2. Էհալիյէ ըւսմէն ի'լան էթմէք քի չի.
տէն սոնրա ճանիլէրէ 'ավճ եօգ տըր, վէ ագտմ.
ճէ ֆի'իլի ճինայէթլէրտէ պուլո նմըշ վէ մաշնա
ը 'ավճ օլմուշ օլանլար էկէր թէքրար 'այնի ան
վլտա պուլունըրլար իսէ էվվէլքի ճինայէթլերի
իչիւնտէ ճէզայա չարփտրըլաճագլար։ 3. Եա պիւ.
թիւն էհալիտէն սիլահլարը թօփլամագ, եա ատ

հէփնինէ տէ սիլահ վէրմէք. հէմ տախի պու ևա-
զրնարտա ճինայէթ իճրա էտինէլերի չէտիտէն տիւ-
չարը միւճազաթ էթմէք. 4, Պիթլիս վալիսինի
անվալը հազրէյլի իտարէյէ զայրի մուգթէտիր
օլտըզը սէպէպտէն թէպտիլ էթմէք: Սատրա'զամ
փաշա հիւքիւմէթին անլայըշը տա պունտան չօգ
ֆարգը օլմատըզընը, Հէյ"էթ ի Վիւքէլանըն տա-
խի պու վէ Զարսանճագտա զասպ օլունմըշ արազի
մէս"էլէսի հագզընտա միւզաքէրէտէ պուլունճաճ-
ղընը պէյան էթտի: Պիթլիս վալիսի վէ Մուշ միւ-
թէսարըֆը սօն զաթլարըն ֆա'իլէրինի տէրտէմէթ
էթմէք խուսուսընտա լազըմ կէլէն թէտպիր ի
զաթ'իյէնին իճրա էտիլմիշ օլտըզընա տա'իր Տա-
խիլիյէ նէզարէթինէ մա'լիւմաթ վէրմիշլէր տիր:
Նազարէթ իսէ վէրիլէն մա'լիւմաթը թէ'քիտ էթ-
միշ տիր: — Փազար կիւնիւ էրմ. Գաթօլիք կ.
Փաթրիյի էֆէնտինին կաթողիկոսլըզ ըէսմի թահ-
լիֆինին այինի մուգատտէսի մուաթանթան սու-
րէթտէ իճրա էտիլտի: Իրիսթիյան քիլիսէլէրի
մուրախխասլարընտան մա'տա Ֆրանսըզ սէֆիրի վէ
տիկէր սէֆարէթի թէրճիւմանլարը զիյնէթտէ հազըր
իտիլէր: — Սապզդ էրմ. Գաթօլիք կ. Փաթրիյի
Սապպաղեան Գերջապայծատա հիւքիւմէթի թարա-
ֆընտան 20 լիրա մա'աշ թախսիս էտիլմիշ տիր:
— Արմաշ Դպրեվանքընա մախսուս պու խարլե իշ-
լէյէն տէյիրմէնին ալաթ վէ էտէվաթը Եվրոփա-
տան վափօրա թահմիլ էտիլմիշ օլուպ րուսուսմաթ
էմանէթինէ մէզքիւր ալաթը կէօմրիւք րէսմին-
տէն մու'աֆ թուրթմասը պիլտիրիլմիշ տիր: —
Փաթրիգ հազրէթլէրինին վիլայէթլէրտէ էտէճէյի
տէվր քէսրէթի մէչղուլիյէթ վէ մուզայագա ի մա-
լիյէ սէպէպինտէն կէլէճէք սէնէյէ թէ'խիր էտի-
լէճէք կիպի կէօրիւնիւյօր: — Կէյէն հաֆթա կրօն-
ժողով Իսթանպօլտա քիլիսէվի, քիլիսէ գանուն
վէ մալիյէսինէ տա"իր մէս"էլէյէր հազդընտա միւ-
զաքէրէ էտիպ պիր րափօրթ Յէրթիպ էթմէք
իւզրէ 'ուսմանլի Թիւրքիա քիլիսէյէրինտէն պիր
մուրախխասլար մէճլիսի 'ագա էթմէյէ գարար վէր-
միշ տիր, Իյպու րափօրթ Էջմիածին կաթողիկոսը-
նըն կէլէճէք սէնէ 'ագա էտէճէյի 'ուսմանլի մէճլի-
սէ թագտիմ օլունաճագ տըր: — Ատանատա ա-
սըլան 6 Իրմէնիլէրին ֆամիլեալարընա եալան չա-
հիտլէրէ գարշը այտրգլարը տա'վատան վազ կէչ-
մէլէրի իչին պիր թազմինաթ ը նագտիյէ թէքլիֆ
էտիլմիշ իսէ տէ, անլէր րէտտ էթմիշլէր տիր: —
Մըսըրտա պա'զը խայրխահան Հ. Բ. Միութիւն
հիսապընա Զէօքմէրզիմէնտէ քիւշատ էտի-
լէճէք էյթամիհանէնէին 56 էօքսիզլէրինին պէչ
սէնէլիք մէսարիֆաթըն (392 լիրա) տէր'իւհտէ
էթմէյէ վա'տ էթմիշլէր տիր: — Մարսիլեատան
եազըլտըզընա կէօրէ, Տ. Մուշեղ եպիսկ. Ցունիս
15տէ օրայա միւվասլէթէ էտիպ, Փարիս, Մանչես-
թըր, Իսվիչէրա վէ Իթալիայը զիյարէթ էթմէք
իւզրէ 20տէ օրատան միւ ֆարագաթ էթմիշ տիր:
Միւմաիլէյհ եպիսկ. իչպու սէյեահաթընտան տէօն-
տիւչիւնտէ Դահիրէ էրմէնի մէքթէպլերի միւտի-
րիյէթինի տէրիւ'հտէ էտէճէք տիր: — Մար'աչ
Առաջնորդ վէքիլի կէօնտէրիլէն 200 լիրանըն 100
իւնիւ տախիլի չէհրէ վէ 100իւնիւ տախի էթրաֆ
քէօյլերէ թէվզիյ' էթտիյինի Փաթրիգխանէյէ պիլ-
տիրմիշ տիր:

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

— · —

Ա.Ընդհ.—Մաճարիստան. Թայֆա չէքիլէն պիր թէ-
լէկրաֆնամէտէ Ավսթրիա իմփէրաթօրընըն եէնի
Տիյէթ մէճլիսինին հէման քիւշատ սըրասընտա
Պօսնա-Հէրսէքին ժուռնէլիֆ եէրլէրինի զիյարէթ
վէ պու վէճհյէ էհալիի մահալլիյէ իլէ չաոսի
միւնասէպաթ թէ'սիս էթմէքլէ, կէօսթէրտիյի տի-
րայէթ վէ չէճ'աթա պէօյիւք էհէմմիյէթ 'աթֆ
էտիլմէքտէ տիր: Տիյէթ մէճլիսինին հալը իչիւն
օզրաչաճաղը էն միւչքիլ մէս"էլէ արազի մէս"էլէսի
տիր: Պօսնա-Հէրսէք սայքի քիւլլիյէն զըրա'ի պիր
մէմլէքէթ տիր: Արազի չօգճա էքսէրիյէթի Միւս-
լիման պէյլերին հախօտ տէրէպէյլերինին եէտի
թէսարրուֆլարընտա իսէ տէ, արազիի մէզքիւրէ
քէօյլիւլէր թարաֆընտան զէր' ու թիմար էտիլմէք-
տէ տիր: Իչպու չիֆթճի քէօյլիւլէր' հիւքիւմէթին
ալտըզը 'իւչր չըզարըլտըզտան սօնրա, եէթիչտիր-
տիքլերի մահսուլաթըն 3տէ 1ինի 'այնէն արազի
սահիպլերինէ վէրիլլէր: Քէօյլիւլէրին մըզտարը
6,000 պէյ 'ա'իլէյերինէ գարշը 1 միլեօն նուֆուս
տըր: Պիթթապի' անլէր չիմտիքի մէվզը'լերինտէն
գուրթուլուպ, 'ասրլարճա միւտահթէն պէրու
էճատտարընըն զէր' ու թիմար էթմիշ օլտըգլարը
արազինին սահիպ վէ մութասարրըֆլարը օլմալա-
րընա արզուքէչ տիրլէր: Էյալէթլերին Ավսթրիա-
յա զամմ ու իհտագընտան ազ վագթ սօնրա Պօս-
նա Հէրսէք հէյ'էթ ի իտարէսի' Մաճարիսթան Թի-
ճարէթ Պանգասընըն չիֆթճի քէօյլիւլէրին սիւ-
րիւպ էքտիքլերի արագիյի սահուն ալմալարը ի-
չինի օլ քէօյլիւլէրէ զայէթ ազըր չարթլարէ իգ-
րազաթտա պուլունմասընը իլթիգամ էթտի իսէ տէ,
Ավսթրիա հիւքիւմէթի միւտահէլէ էտէրէք, պու
գարարընն իճրասընը տիյէթ մէճլիսինին զէմանը
ին'իգատընա թա'լիգ էյլէտի: Տիյէթ մէճլիսինտէքի
ֆըրգալար նուֆուսը էհալիյին թագսիմաթընա
քհաֆի տէրէճէ թէվֆիուգ էթմէքտէ տիր: Մըգ-
տարլարը 800,000 նէֆէրէ պալիգ օլան Օրթոտօգս

Սըրպլարըն տիյէթ մէճլիսինէ 31 մէպ'ուսլարը վէ վէ 5 նէֆէր տախի մէպ'ուսլըղա մէ"մուր մուրախխասլարը, մըղտարճա 600,000 գատար օլան Միւսլիմանլարըն 24 մէպ'ուսլարը վէ 5 նէֆէր տախի մէպ'ուսլըղա մէ"մուր մուրախխասլարը, 'ատէտլէրի 400,000 գատար օլան Գաթօլիք Սըրվաթլարըն իսէ 16 մէպ'ուսլարը վէ 7 տախի մէճլիսի մէպ'ուսանա մէ"մուր մուրախխասլարը վար տըր։ Իչպու ֆըրգալարըն սրագի մէ'նէլէսինէ գարչը թուրթաճագլարը վազ'իյէթ՝ քէնտիլէրին թէմսիլ էթտիքլէրի մէնաֆի' իւէ թէ'այեւուն էտէր։ Սըրպլար Իսլամ պէյլէրին էլլէրինտէքի արազինին տէվլէթ Թարաքընտան պէտէլլէրի վէրիլէրէք ճէղրէն իսթիմլաք էտիմէսի թարաֆտարը տըրլար, Սըրվաթլար էսպապ ը սիյասիյէյէ մէպնի փէք իւթիմալ քի հիւքիւմէթին իսթիյարի իսթիմլաք էթմէքլիք խուսուսընտաքի թէրթիպ ու փլանընը իւթիզամ էյլէսինէլէր։ Միւսլիմլէր պիթթապի' պիւթիւն մէս"էլէնին հալլընը միւմքին օլտըղը գատար ուզուն միւտտէթ թէ"խիր էթմէք թարաֆտարը տըրլար։ Մէս"էլէյի հէմ պէյլէրի հէմ տէ քէօյլիւլէրի մէմնուն էտէէք, վէ անլէրին եհնէ էվվէլքի կիպի մէմնուն վէ չալըշգան հալտէ գալմալարընա պա'իս օլճագ սուրէթտէ հալ էթմէք զայէթ 'ուգտէլի պիր իչ տիր, վէ էլեէվմ հիւքիւմէթ պունա պիր չարէ պուլմագ մէճպուրիյէթի գարչըսընտա պուլունմագտա տըր։

Ահէնճա. Սօն իւչ այ զարճընտա վուգուդ' պուլան մէլալէթինկիզ պէյտնաթա բաղմէն րէ"իս ի հիւքիւմէթ Մր. Թէֆթ՝ պիր թագըմ մուհիմմ գաննուն լահհալարընը թաստիգ վէ գապուլ էթտիրմէք խուսուսընտա նա'իլ օլտըղը մուվաֆֆագիյէթլերլէ էհալինին քէնտիսի հագգընտաքի իւմին ու ի'թիմատընըն հագգը օլտըղընը իսպաթ էթմիչ տիր։ Պու գաննուն լա"իհալարընտան պիրինճիսի էյալէթլէր արասընտա իչլէյէն չըմէնտրճէր թիճարէթի լահհասը, վէ 2նճիսի Փօսթա Էմնիյէթ Սանտըղը գաննուն լա'իհասը տըր։ Իչպու սօն լա"իհանընըն անքամընճա պա'զը փօսթահանէլէրէ մէրպութէն պիրէր Էմնիյէթ Սանտըղը թէ'սիս ու քիւչատ էտիլէճէք վէ անլէրէ փարա եաթըրանլար 0/0 2 ֆա'իզ, եախօտ արթտըրարագ սանտըղա եաթըրտըգլարը մէպլաղա մուգապիլ 0/0 2 եախօտ $2\frac{1}{2}$ ֆա'իզլի պիր Մ. Ամէրիգա թահվիլի վէրիլէճէք տիր։ Պիր քիմսէ եալընըզ քէնտի նամընա օլարագ մէզքիւր սանտըղա 500 տօլարտան զիյատէ եաթըրամայճագ տըր։ Յնճիւ զալէպէ միւշարիլէյհին գօնկրէսի 'ամէլէ իւթթիհատլարընը Շէրմըն գաննուննընտան մուա'ֆ պուլունտըրագագ հէր նէվ' գաննուն ը րէֆ' ու իխրաճ էթմէքլիյէ գանտըրմասը տըր։ Իչպու Շէրմըն գաննունը մէմլէքէթի թիճարէթէ մա'նի օլաճագ հէր նէվ' պօյգօթ մուա'մէլաթընտան սիյանէթ էթմէքտէ տիր։ — Ուաչինկթընտան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆնամէյէ կէօրէ, Ամէրիգալըլարըն Անատօլուտա չմէնտրճէր ինչա էթմէլէրի փրօկրամընա գարչը, Ալմանիանըն մուխալէֆէթինտէն տօլայը օրատա խայրընճա թէ'ճիւպ վէ հաթթա ինճի'ալ ատարը կէօսթէրիլմէքտէ տիր։ Իչպու թէրթիպ ու փլանըն միւրէվվիճլէրի Ալմանլարըն Տէրիսա'ատէթ րիճալընը ինանտրմագ իսթէտիքլէրի կիպի Սթէնտարտ Օյլ Գրմփէնի նամ չիրքէթէ մէնսուպ օլմայընպ պիր թագըմ միւսթագիլ սէրմայէտարանտան միւրէքքէպ տիրլէր։ Ափաչիքտար տըր քի պու իմթիյազ' հիլ պիր վէճհլէ Պաղտատ չմէնտրճէր խաթթը իմթիյազընա միւտախէլէ էթմէզ, վէ հագիգաթտա մէմլէքէթին սա"իր Թարաֆլարընըն մա'մուրիյէթինէ պա'իս օլմագ սուրէթիյլէ անա խայրընճա ֆա'իտէսի տախի տօգունուր։ Ալէլխուսուս իչպու իքի չիրքէթ արասընտա միւտա'ատաթը միւթէգապիլէ իւզէրինէ մի'էսէս պիր ի'թիլաճ հասըլ օլուր իսէ, պու էմնիյէ տահա զիյատէ հասըլ օլուր։

Գաննագա. Կրանտթրընք Փասիֆիք միւհէնտիսլէրի Ինկիլիզ Գօլումպիասընտա, Սթիւըրթ նամ մահալ ճիվարընտա գուարցյը պիր ալթուն մա'տէն տաղընըն 'ատիպ պիր քէչճինի խապէր վէրմէքտէ տիրլէր։ Անլէրին պէյանընճա քէնտիլէրին կէչտիքլէրի եէրլէրտէ մա'տէն էզմէյէ մախսուս պին մաքինալը տիպէքլէր 100 սէնէ իչլէսէլէր, պիր խայը միւմթիտաընտա վէ եէր եէր 2 000 այագտան զիյատէ իրթիճա'ընտա օլան իչպու գուարցյը ալթուն գայա տաղը իւզէրինտէ փէք ճիւզ"ի պիր էսէր պրագա պիւիրլէր։ Անլէրին խապէր վէրտիքլէրինէ կէօրէ, մա'տէնին պէօյիւք պիր տաղ սիլսիլէսի վէ պէօյիւք սուսմագի սէտալէրի վար տըր քի պունլար գուարցյը ալթունը հավի գայալըզ իչինտէն կէչիպ անլէրին արասընտա 30 այագտան 1,000 այարա դատար կէնիչլիքտէ մա'տէն մէվճուտ տըր։ Միւհէնտիսլէրին իտտի'ասընճա պու քէչճ չիմտիչ գատար իճրա օլունա կէլէն էն պէօյիւք մա'տէնի քէչճ իտիյի թէպէյեիւն էտէէք տիր։

Ալմանիա. Ինճիլի Իթթիհատ Փափանըն ախիրէն նէչր օլունան թահրիրաթը ուսմուսիյէսինէ Ալման իա վէ Ավսթրիանըն Գաթօլիքլէր իլէ մէսքիւն թարաֆլարընտա Փրօթէսթանլըղըն նէչր ու թա'միմ իչիւն 'ումումի պիր սէրմայէ թէ"սիսիյէ ճէվապ վէրմէքլիյէ գարար վէրմիչ տիր։ Պու փրօկրամա Բօմատա պիր Ալման Փրօթէսթան քիլիսէսինին ինչասը տախի տախիլ տիր։

Սէվկիւլիւ չօճուզլար ,

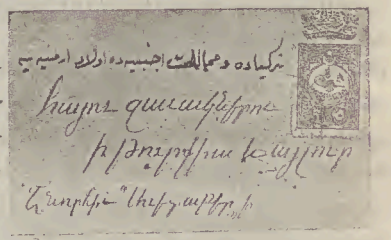

Պէլքի սիզտէն պա'զըլարը մէչհուր Ինկլիզ Լօրա Քրօմըր հագ-
գընաա իչիմիչսինիզ : Պու զաթ խայը սէնէլէր Ինկլիթէրրա թարա-
ֆընան կէօնտէրիլմիչ Մըսըր մալահաթկիւզարը իտի : Շիմտիքի Մը-
սըր հագիգաթ ը հալտէ քէնտի հալ ը հազըրտաքի րէֆահիյէթի վէ գուվ-
վէթլի հիւքիւմէթի իչիւն անըն հիքմէթինէ , չէճա'աթընա վէ ֆէվգ էլ-
'ատէ զայրէթ վէ իգտամընա պօրճլը տըր : Հագիգաթ ը հալտէ լայըգ օլ-
տըղը իսթիրահաթա նա'իլ օլմագ իւզրէ պիր ազ վագըթ էվվէլ միւչարիլէյհ մէ'մուրիյէթինատէն քէֆ ի
եէտ էյլէտի : Լօրա Քրօմըր ևէնի նէտլէ նուժմունէք ի քէմալ մագամընտա կէօսթէրիլէպիլէճէք ազ քիմսէ-
լերտէն պիրիսի տիր : Անըն ինսանիյէթէ իսրտմէթ էտէր նէվ'ատէն օլան 'էօմրիւնիւն մուվաֆֆագիյէթի՝
մալիք օլտըղը իսթիգամէթիյլէ վէ պիրիճիք մագսէտ իսրտմէթ էթմէսիյլէ իլահ օլուննուր: Ինկիլթէրրայա
'ավատէթինատէ պիր ֆուրսաթլէ մէչհուր պիր մէքթէպին չակիրտէրինէ պիր նուժգ իրատ էթտի : Անըն
նասիհաթլարը օլ գատար գօյայճա խաթըրտա գալըրլար , օլ գատար ճիտտի էսասլար իւզէրինէ թէ"սիս
օլունմըչլար , վէ ալ տէրէճէ անըն ֆա'իտէյի 'էօմրիւնիւն հագիգի իզհարը տըրլար քի՝ սիզին տախի ան-
լէրի պիլմէնիզի վէ իսթիգպալտա սիզին պիւթիւն 'էօմրիւնիւզտէ անլէրի թէզէքքիւր էյլէմէնիզի ար-
զու էտէրիմ : Միւչարիլէյհ՝ «Էվվէլա՝ վաթանընըզը սէվինիզ , սանիյէն՝ հագիգաթը սէօյլէյինիզ, սալի-
սէն՝ վազիֆէտէն գաչրնմայընըզ ,» տէմիչ տիր :

Պուրատա պիրինճի նօգթա իւզէրինէ չօգ չէյ սէօյլէմէք իսթէմէմ , զիրա վաթանփէրվէրլիյին
թապի'աթը վէ էհէմմիյէթի հագգընտա պաչգա ֆուրսաթլէ եազմըչըմ : Անճագ չուրասընը , եա'նի սէվ-
մէք զիյատէսիյլէ՝ պիլմէյէ մէնուժ օլտըղընը սիզէ տէրէճաթըր էթտիրմէք իսթէրիմ, վաթանընըզ , ա-
նըն թարիխի , ճօղրաֆիասը , անըն սէրվէթ մէնպա'լարը , թապի'ի կիւզէլլիքլէրի , պիւթիւն էհալիսի վէ
պու կիւնքի կիւնտէ անտէ եաչայանլար հագգընտա մըզտարը քեաֆի չէյլէր պիլմէտիքճէ սիզին վաթա-
նընըզր սէվմէզսինիզ : Սիզին կիւզէլ պիր վաթանընըզ , տիւնեանընդն էն կիւզէլ մէմլէքէթլէրինատէն պի-
րիսի օլան պիր վաթանընըզ վար տըր, լաքին անր թագտիր էթմէք վէ անը սէվմէք իչիւն անը պիլմէք
լազմ տըր : Լօրա Քրօմըր օլ Ինկլիզ մէքթէպինին թալէպէսի հուզուրընտա տուրուպ տա անլէրին
փարլագ վէ չէն եի զլէրինէ պագտրզընտա՝ անլէրին ճէսուր ատէմլէր օլմալարը իչիւն անլէրէ ֆա"իտէլի
պիր չէյ սէօյլէմէյէ արզու էթտի , վէ անլէրէ անլայամայաճագլարը սէօզլէր սէօյլէյէճէք եէրտէ , էօյլէ
նասիհաթլար վէրտի քի , անլէրի հէր չօգուգ տէրհալ անլատը : Միւսթագիմ օլունըզ , տա'իմա հա-
գիգաթր սէօյլէյինիզ , ուչանրգ օլտրզընըզ սա'աթլարըն հէր պիր տագիֆէսինատէ հագիգաթը եաչայընըզ ,
հիչ պիր քիմսէյի հագգընտան մահրուում գլլմայընըզ · քէնտինիզի օլտըզընըզտան ֆարգլը կէօսթէրմէյի-
նիզ · իչթէ իսթիգամէթ սահիպի օլմագ պու տըր , վէ իսթիգամէթ , տօղրուլըգ պու տըր , վէ իսթի-
գամէթ պիր տէֆա խուչ օլաճագ օլուրսա իսթիգամէթսիզլիք խուչընտան չօգ զիյատէ գօյայ տըր : Իս-
թիգամէթսիզլիք հօլընտա պուլունան օզլանըն եա գըզրն 'էօմրիւ միւչքիլ տիր , վէ անըն 'էօմրիւ կիւն-
տէն կիւնէ տատա գիյատէ կիւճ օլուր : 'էօմրիւնտէ չօգ չէքլւէրլէ իսթիգամէթսիզլիքլէր իչլէմիչ վէ
'էօմրիւնիւն սօնընա եէթիչմիչ օլան ատէմատէն զիյատէ պիւթիւն տիւնեատա աճընըլաճագ պիր չէյ եօգ
տըր : Օլ քիմսէ չօգ սէնէլէր քէնտի ասըլ սիրէքթինի սէթր էթմէյէ մուվաֆֆագ օլապիլիր , մուվագ-

գաթ մուվաֆֆագըյէթլէրէ նա՞իլ օլապիլիր վէ չօգ տօսթլար փէյտա էտէպիլիր, լաքին անըն ասլը մէյտանա չըգարըճնտա հէր չէյ թէպափիլ օլուր։ Տօսթլարը պիրէր պիրէր անը թէրք էտէրլէր։ Էկէր անտէ պիր զամիր չէօ'լէսի գալմըշ իսէ, պաշգալարա էթմիշ օլտուղը ֆէնալըգլարը. գալպ մէրարէթի վէ ճան ազրըսըյլէ, պիրէր պիրէր տէրխաթըը էտէր։ Ջէնտի քէնտիսինի տօզրուլտաճագ վէ եէնի պիր հայաթ կէչիրէճէք վագըթ կէչմիշ սիր, վէ պէօյլէճէ իշլէրինէ պիր ազլայան պուլունմագսըզըն վէ սէվիլմէքսիզին, իլ էլ եպէտ ուէնուտըլըը կիտէր։ Սիզ պուննան զիյատէ աճընագլը պիր չէյ խայալ էտէպիլի՞ը մի սինիզ։ Իսթիգամէթսիզ՚՚ը սէպէպինտէն իշթէ պիւթիւն պիր էօմր պօչընա կիթմիշ վէ մանվ օլմուշ տըր։ Լաքին տօզրուլըգ 'էօմրտէ պիր խուշ օլաճագ օլուրսա նէ գատար ֆարկը օլուր։ Իսթիգամէթ, նէճիպ վէ լէգէսիզ պիր 'էօմր՝ զարպխանէյէն եէնի չըգմըշ օլան ալթունն սիքքէյէ պէնզէր, Ո հէր հանկր պիր չարչրտա կէչէր գիրա անրն հագրգի պիր տէյէրի վար տրր, լաքին պիր մա՞նա իլէ ալթունտան ֆարկը տրր, չ/ունֆի օ իսթի՞մալ օլուննարգճա պրյմէթի արթար։ Ինսանլարա հագիգաթը հալտէ ֆա՞իտէյի օլան էրքլքլէր վէ գատրնլար, հագիգաթ ը հալտէ տօզրու վէ միւսթագիմ քիմսէյէր օլտրգլարրնը պէօպիւտիւյիւնիւզտէ անլայաճագսընըզ։ Անլէր ասլա իչտէն գաչընմամըշլար, ասլա թէնպէյ օլմամըշլար, վէ անլէր խօչնուտա օլմայան չէքվաճը կիւրուհրնա մէնտուպ քիմսէյէր տէյիլ տիրլէր։ Անլէր տա՞իմա մէչղուլ. տա՞իմա խօչնուտ, տա՞իմա ֆա՞իտէյի վէ տա՞իմա մէս'ուտ քիմսէյէր օլմուշլար տըր։ Պէօյլէ զաթլար պիր մինպէրատէն եախօտ պիր օտանըն մահրէմանէ տա՞իրէսինտէ սէօյլէտիլէրինտէ, անլէրին հէր պիր սէօզիւնիւ հէր քէս մուհապպէթլէ տինլէր։ Պէօյլէ քիմսէյէր պիր փօլիչա, եախօտ մէքթուպ եա պիր պէնտ ալթընա իմզա էտէճէք օլսալար՝ անլէր անրն իսմրնին գըյմէթի սէպէպինտէն աէրհալ գապուլ օլունուրլար։ Մէքթէպլէրտէ, պանգալարտա, պէօյիք մաղազալարտա վէ հիւքիւմէթ մէ մուրիյէթլէրինտէ, քէնտիլէրէ լայըգ օլան եէրլէրի թուճմագ իչիւն, պէօյլէ զաթլար արանըը։ Նհայէթ պէօյլէ քիմսէյէր տիւնեատան կէչիպ կիթտիքլէրինտէ, հագիգաթ անլէր քէնտի արգալարընտա պօչ պիր եէր պրագըրլար, չօգ քիմսէյէր անլէրին էօլիւմիւնտէն տօլայը զիյատէսիյլէ էսէֆ էտէրլէր վէ անլէրին ուէնուտրլմազ թէզքէարը տա՞իմա չայան ը հիւրմէթ օլուր։

Սէվկիւլիւ կէնճ տօսթլարըմ, էկէր չիմիյէ գատար էթմէմիշ իսէնիզ, պիր մահրէմինիզ մագամընտա իհթիյաթ էթմէյէրէք տէրիմ քի՝ պուննան պէօյլէ սիգին հէր կիւնքի 'էօմրիւնիւզտէ տօզրուլրզը սիգ թէպէտափիւլ էթմէզ խուշ վէ 'ատէթ էթմէյէ չալրշմազա գաթիյէն գարար գըլմանըզգա ճիատէն արզու էտէրիմ։

Ճիւմլէնիզէ մուհապպէթլի սէլամլար իլէ

Սատրգ տօսթընըզ

Ֆէռիդէ

"Ա Ն Ձ Է Լ Ի Ւ Ս„

Հէր ազչամ կիւնէչ պաթտրգտան ատնրա 'աճա՞իպ միւլայիմ պիր նուր սէմատա իհթիզազ էյլէտիյի, վէ հէր եէրտէ պիւքիթ հիւքմ սիւրտիւիւ հալտէ, չան գուլլէսինին էսքի չանը քէնտի 'աքս ը սէտասընը քէօյիւն վէ օվալարրն իւզէրինէ պըրագըր։ կիւնէչ պաթտրդը վագըթ չալընան օլ չանըն նէ թէրէննիւմ էթտիյինի ատնքի հիչ քիմսէ պիլմէզ, լաքին անրն սէսի օլ գատար կիւզէչ սիր քի՝ հէր քէս տուրուր վէ անը տինլէր իտի։

Պիզիմ էն զիյատէ ագ սայլը տէօկլէրիմիզին կիւճլէ տէրխաթըը էտէպիլտիքլէրի վագրթտան պէրի. օլ սէվկիւլիւ չան հէր ազչամ սէս վէրմիչ, վէ չօգ զիւրրիյէթլէր տէվամ իւզրէ անրն փէյզամընր տինլէրմիչլէր սիր։ Զօգ քիմսէյէր հագիգաթ ը հալտէ անտէ պիր փէյզամ եօգ տէտիլէր, վէ 'ալիմ պիր ատէմ տախի, ազչամլայըն չալընան օլ չան պաչգա պիր չէյ տէյիլ՝ անճագ փիրինճին վէ տէմիրին չրգարտրզը սէս օլտրգրնր կէօտթէրմէք իչին, պիր քիթապ եազտը, վէ օգուլյանլարտան սանքի ճիւմլէսի տախի անա ինանտը։ Լաքին օգումագ պիլմէյէն չօգ քիմսէյէր տախի վար իտի քի՝ պուննար օլ թաթլը սէտայը քէնտի չօճուգլրգլարընըն կիւզէչ կիւնլէրինտէ նէ գատար ճան ու կէօնիւլտէն տինլէտիլէր իսէ՝ էօյլէ տինլէրլէր իտի։

Պա'զէն օլ թաթլը սէս թանրինէնտազ օլտրընտա գունտուրտաճը քէնտիսինին եարըսընա գատար չէքմիչ օլտրգը իփլիյի հէման պրագըր վէ տինլէր, վէ տինլէտիյինտէ՝ սիմսար իւզէրինտէ 'աճա՞իպ պիր թէպէսսիւմ նուրը փարլար իտի։ Լաքին թօրունճրգը օլ չան քէնտիսինէ նէ՝ տէր՝ տէյիւ սիւ՞ալ էթտիյինտէ, իսթիյար գունտուրաճը պայրնր սալլար, վէ իփինի չէքէրէք գարանլըգ օլունճրյա գատար իշլէր իտի, վէ իշթէ պու

ԱՆՃԵԼԻՈՍ (ԺԱՆ ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՄԻԼԷ)

ակպէպտէն քիւ չիւք չօճուգ չան քէնտի տէտէսի իչիւն մէչղուլիյէթ նաղմէսի թէրէննիւմ էթմէք ո՛ե իտիյինի զանն էտէր իտի ։ Օլ չօճուգ քէնտի տէտէսինին տիզլէրի իւզէրինտէ օթուրուպ տա նաղմէյի տիւլէտիյի վէ կէչիպ ասճնէնլէրի սէյր էթտիյի վագըթ օլ չան հագգընտա տիւչիւնիւբ իտի ։ Մէզքիւբ քիթապը օղուլանլար պա՛զէն պիրի պիրլերի իլէ կիւլիւչէրէք վէ եիւքսէք սէ՛լէ ակայլէչէրէք օլ չանըն սէսինէ հիչ էհէմմիյէթ վէրմէտիքլերինի տէրլէր ։ վէ պա՛զըլար տախի սանքի անը տուլմամազըզ էտէրլէր իտի ։ Լաքին պա՛զըլար տախի, չօճուզըն տէտէսի կիպի, տինլէրլէր, վէ չօգ քիմսէլէր տախի տուրուրլար պաչլարընը էյէրլէր վէ էվէյի վագըթ պիլա հարէքէթ տուրուրլար իտի ։ Ֆագաթ 'ահա՛իպ չուշտա իտի քի՝ հիչ պիրիսի օլ ագչամ չանընըն քէնտիսի իչիւն նէ թէրէննիւմ էթտիյինի օլ պիրիսինէ իզահ էտէմէզ իտի ։ Օլ խուսուս հազիգաթ ը հալտէ տէրին պիր սըրր իտի ։

Օլ վագըթլարտա պիր բէսսամ պուլունուր, վէ անընն էօյլէ յաթիֆ կէօզլերի վար իտի քի 'ատի վէ էտնա չէյլէրէ պիւէ պագաճագ օլսա , պաչգասընընն կէօրէմէտիյի 'ահա՛իպ չէյլերի կէօրիւբ իտի ։ Տիւնեատա պուլունան հէր թաթլը սըրրլարը սեվէր, վէ օլ ագչամ չանրնչն նաղմէսինի տէ սեվէր , վէ օլ քիւ չիւք չօճուգ միսիլու անա հայրան գալըր իտի, Պիր ագչամ, զանն էտէրիմ հափա եալընըզ , քէօյտէն էօթէտէ կէնիչ գարա թարլալարընն իչինտէն կիճտի , սէմանընն միւլայիմ վէ թաթլը նուրընր , եուվալարընա տէճնէն գուչլարը , վէ ուզագտա խայալ մայալ կէօրիւնէն չան գուլլէսինի միւչահէտէ էյլէտի ։ Հէր չէյ սաքին վէ հայրէթ պախչ պիր հալտէ իտի , վէ օ հէր թարաֆա կէօզ կէզտիրտիյի սըրատա մուգատտէս թէֆէքքիւրլէրէ տալմըշ պիր գարը գօճա կէօրտիւ քի անլէր ագչամընն միւլայիմ նուրընտա չալըչմագտա իտիլէր ։ Անլէր եէրի գազարագ փաթաթէս չըգարըրլար իտի ։ եանլարընտա պիր էլ արապասը վէ պիր զէնգիլ վար իտի ։ պա՛զէն հարէքէթ էտէրլէր , պա՛զէն տախի աչաղը թօփրագա տօղրու էյիիրլէր իտի , վէ անլէր քէնտի իչլէրինէ տէվամ էթտիքլերի սըրատա ագչամ չանընըն սէսի ուզագտան միւլայիմ թարզտա իչիտիլմէյէ պաչլատը ։ Անլէր չանըն սէսինի իչիթտիքլերի կիպի հէման

տուրտրլար։ Վալիտէնին էլլէրի խաչվարի կէօքսիւ իւզէրինտէ օլտըղը հալտէ տու՛ալար սէօյլէտի՝ վէ քէնտի քիւչիւքլէրինի զիքր էթտի։ Փէտէրի չափգասընը չրգարտար վէ կէօզլէրինի եէրէ տիքտի։ Ըէսսամ ֆնլէրի սէյր էյլէտիյի վագըթ քէօչիւն ճիւմլէ 'ամա իպաթընը վէ կէնիչ օվայը ուննուէթտու, զիրա օրատա տոհա զիյատէ տէրին պիր սըրր վար իտի։ Վէ օլ սըրր քէնտիտի իչիւն չօզ սատէ իտի։

Լաքին ատէմ վէ գատրն հալա օրատա տուրմըշ օտրագ տինլէրլէր իտի իսէ տէ՝ օլ չանըն քէնտիլէրէ ասըլ քէնտի իչլէրի՞ մի, եօգսա կիւնիւն ճիւմլէ կէօնիւլլիւ իչլէրի վէ հագիր մէչղուլիյէթլէրի իչի՞ն մի թէրչննիւմ էթտիյինի պիլմէզլէր իտի։ Զան չալընմագատա տէվամ էտէր իտի, վէ սէօհնին նազմէսինին սէլամէթի զանն էտէրսին պիւթիւն կիւնիւ տօղտուրուր իտի։

ԳԱՐԹԱԼՏԱՆ ՉԻՅԱՏԷ 'ԱԳԼԼԸ

ՊԻՐ ԹԱՎՇԱՆ

Էրքէք թավչան չօգ ահմագ պիր հայվան զանն օլունմըշ իսէ տէ, Ֆ. Ու. Հօքզըն ԵուՆս Քամֆէնէսնտա հիքեայէ էյլէտիյի ամիտէքի հիքեայէ՝ պիզիմ թավչան հագգընտա օլան ֆիքրիմիզի թէպտիլ վէ թէրֆի՛ էթսէ կէրէք տիր։

Սէյլ տէրէսինէ տօղրու թագրիպէն էլլի եարտա ուզագտա սանքի թօփրագ րէնկինտէ պիր չէյ տուրմագտա իտի։ Պէն անը էվվէլա թայ զանն էթտիմ, լաքին սօ՛ռա էրքէք պիր թավչան օլտըղընը կէօրտիւմ։ Պիւգիւլմիւչ օթուրմըշ վէ ուզոն գուլագլարը՝ ր արգա՛յա տօղրու վիճտահինին իւզէրինէ եաթըրմըշ վէ հարէքէթսիզ տուրմուչ իտի։ Օլ վագըթ գարթալըն պաչըմ իւզէրինտէ էթտիյի 'ամա՛իպ հարէքէթլէրին սէպէպինի անլատմա։ Օ՝ թավչան էթիյէ պիր զիյաֆէթ էթմէք իսթէյօր իտի։ Գարթալըն քէնտի ավրնը օրատա՞ մր եէյէճէյի եօգսա, քէնտի հագգընտա հիքեայէ օլունան հիքեայէլէր մուճիպինճէ, անը էօլտիւրմէզտէն էվվէլ պիրի օլարագ, քէմալը սիւ՛ռէլէ կէօթիւրէճէյի հագգընտա մէրագտա իտիմ։ Ամըմ պիր եէրտէ տուրուր տուրմագ, իչլէ գարթալ պէնիմ օրատա օլարղըմը ունուտարագ՝ քէմալը հրգլէ քէնտի ավը իւզէրինէ հիւճում էթտի։ Թավչան սիւքիւնէլ քէնտի ան չմէնինէ պէքլէյօր իտի։ Օլ պէօյիւք գուշ տիւչէն կիւլլէ կիպի աչաղը էնտի։ Սանքի թավչանըն իւսթիւնտէ իտի, վէ անը թութաճագ կիպի կէօրիւնիւյօր իտի, վէ իչլէ՝ տէրհալ թավչանըն ուզոն գուլագլարը տիքիտի, վէ եօգարըտա հավանըն իչինէ գըր պիր խաթթ կիպի սաղըլըպ աթըլտր։ Պու, ագալտի պէչ ագագ օլարագ, տէհչէթլի պիր ս՛չրատա օլուա՛ էօյլէ մէհարէթլէ իճրա օլունտու՛քի, գարթալըն մէֆրէթի վիւճուտը անըն ալթընտա գալ՛ը, վէ թավչան թէքրար զարարսըզ եէրէ տիւչիւ։ Թավչան հէման քէմալը սիւ՛ռէլէ տէրէչէ տօղրու աթըլտը։ Գարթալ տէօնէրէք իէքրար հիւճումա մուգթէտիր ալմազտան էվվէլ թավչան թագրիպէն եիրմի պէչ եարտա էէր կիթտի։ Թավչանըն քէնտի տիւչմէնինին հէր պիր հարէքէթինի կէօզէթտիյի պէլլի իտի, զիրա գարթալ անըն իւզէրինէ թէքրար հիւճում էթտիյի տագիգէտէ պիլէ, տուրտու վէ աչաղը էնէրէք էվվէլքի կիպի պիւզիւլտիւ գալտը, վէ թէքրար հիւճումա պէքլէր իտի։ Գարթալ իքինճի տէֆ՛ա աչաղը սաղըլըպ էնտիչինտէ, կէօրտիւմ քի թավչան էվվէլքի կիպի եօգարը աթըլմըշ օլտա իտի գարթալ անը թութապիլմէք իչիւն անըն իւզէրինտէն էիէյի եիւքսէքտէն կէչմէլի իտի։ Ամմա թավչան անըն մէրտամրնը տէրհալ անլատը. վէ պու տէֆ՛ա եէրին իւզէրինէ եափըշըրճասընտա եաթտը։ Գարթալ թավչանըն իւզէրինտէն էօյլէ կէչտի քի՝ անտա եէթիչէմէտի։ Թավչան թէքրար տէրէչէ տօղրու աթըլտր վէ եինէ միւնասիպ տագիգէտէ տիւչմէնինին հիւճումընտա պէքլէտի։ Պու չէյ պիր գաչ տէֆ՛ա թէքրարլանտը վէ նէթիճէսի տա՞իմա 'այնի օլարագ թավչան զարարսըզ գուրթուլըր իտի, վէ օ եավայ եավաչ տէրէչէ եաղլագտր։ Նիհայէթ սօն սըրտատտա տէրէնին էնիչյի թարաֆընդն իսթիւնտէն աթըլտը վէ կէօրիւնմէզ օլտու։ Մէֆրէթ գուչ ավրնտան ալտանմըշ օլարագ մէ՛յուսանէ՝ պիր տագիգէ տէրէնին իւսթիւնտէ տուրտր գալտր, վէ սօնրա քէմալը վագարլէ պիր տա՛իրէ պիչիմինտէ եօգարը հավայա չրգտը։ Պու զայրի միւսավի զավզա սանքի եարըմ տա՛ատ սիւրտիւ։ Էկէր պու պիւթիւն միւտատէթտէ թավչան պիր տէֆ՛ա գօրգմուչ եախօտ գարթալըն հիւճումընդն թարզընը էվվէլտէն ալնամագա մուգթէտիր օլմըշ օլտա իտի, 'էօմրիւնիւ իւսթէ վէրէճէք իտի։

ՊԻՐ ԷՐՄԷՆԻ ՀԷՕՑԻՆ

Պուրատա կէօրտիւյինիւզ րէսմ վան վիլայէթի տախիլինտէ, Գավաչ գա՛իմմագամլըղընդն կօթրանիս միւտիրիյէթինէ միւլհագ կէօյիս (կարճկան) քէօյիւնիւն րէսմի տիր։ Սալթ էրմէնիլէրտէն մէսքիւն օլան պու քէօյ, վան Տէնիզին-

տէն քիւչիւք պիր տազ իլէ այրըլմըշ օլուպ՝ տէ-
նիզտէն 10 տազիգէ ուզագ տըր։ Թասվիրտէ
քէօյիւն արգասրնտա կէօրիւնէն տազ սիլսիլէսի
ԵՒրտօս տազլարրնըն աչաղըքի սըրտասը տըր։ Ջէօ-
յիւն մէվլը՛ը օվայրգ օյուպ՝ էթրաֆընտաքի օվա-
լար տախի միւնպիթ տիրէր։ Սօւ օն տազիգէ
գատար ուգագ օյան պիր փուռնարտան կէթիրիլիր՝
Գահարտա վան տէնիզինին եիւքսէլմէսի վէ գար-
լարրն էրիմէսի սէպէպինտէն քէօյիւն էթրաֆը
պիւթիւն սու իլէ գավլանըր, վէ պու հալ հավա-
նըն սրհհէթէ զայր ի միւսա՛իտ օլմասընա սէպէպ
օլուր։ Ջէօյիւն էնալիսի թագրիպէն 100 խանէ
պուռնուն սէպէպի թանտարրըն գուլիպէնին օր-
թասընտա եափըլմըշ օլմասը օլուպ՝ օլ գուպպէ
չէքլինտէքի տաշըն թամամ մէրքէզինտէն աչըլմըշ
օլան պիր տէլիքտէն թանտարրըն տիւմանը տրչա-
րը չզգար։ Էհալիսինին 'էամրիւ փէք սատէ հէմտէ
սէֆիլ տիր։ Թասվիրյն էօնիւնտէ քէնտի քէօյիւ-
էլպիսէէրիյլէ ալթը քիչի կէօրիւսիւնիւզ։ Էր-
քէքլեր քէթէն կէօմէք, վէ ջէվէնէ ատնիյէն եէրի
գումաչտան եափըլմըշ կէնիչ փանթալոն պիչիմինտէ,
բէնգըի չզգկըլարլէ չալվար կիյէրլեր, վէ պաչլարը-
նա եազմա իլէ քիւչահ եախօտ իյնէ իյի պիր նէվ'
'արադչին գօրլար։ Գարըլար զըպուն կիյէրլեր, վէ

ԿԷՕԼԼԻՒ ՓԷՕՑԻ Ի (ԿԱՐՃԿԱՆ)

տէն 'իպարէթ օլուպ՝ զըրա՛թէլէ վէ պիր մըգտար
տա տավար եէրիչտիրմէքլէ մէչղուլ տըր։ Ջէօյիւն
էթրաֆընտա անճագ պիր գաչ սէպզէվաթ պաղչէ-
սի վար տըր, վէ թասվիրտէ կէօրիւլէն աղաճլար
սէօյիւտա աղաճլարը տըր։ Մէյվէ պաղչէլերի պու-
լունմասընտան մէյվէլերի Պրինիս հուտուտըն
տան վէ Վանըն Արտամէտա քէօյիւնտէն կէյիր։

Ջէօյիւն օրթասընտա կէօրիւնէն պէօյիւճէք
պինա քէօյիւն պիրիճիք քիլոմէտր տիր, վէ էօն
թարաֆընտա կէօրիւլէն եօնուլմամըշ թաչլար տա-
խի մէզարլըգ տըր։ Էվլէրին տամլարը. բէտոմէ
կէօրիւլուիւյիւ լուղրէ, գուպպէ չէքլինտէ տիր, վէ
խուտուտի կիւնլէրտէ չուխատան պիր սագօ կիւ-
յէրլեր վէ պաչլարընը պէյազ քէթէնտէն էօրթիւլէ
էօրթէրլէր։

Անլէրին ֆամիլեա 'ատէթլէրի փէք սատէ տիր,
վէ Մուհամմէտիլլրին էօնիւնտէ գարըլար էօրթիւ-
նիւրլեր, ամմա Խրիսթիյանլարըն էօնիւնտէ էօր-
թիւնմէզլեր։ Միւլի բիվայէթլէրէ վէ մահալլի պօչ
Լ'թիգատլարա սըգը սըգը եափըչմըշլար տըր։ Գը-
չընն գար վէ սօղուգ սէպէպինտէն պիր գաչ այ
էվտէ գալըրլար, վէ օլ էոնատէ գարըլար էվ իչլէ-
րիյլէ մէչղուլ պուլունուրլար, էրքէքլեր տէ թիւ-
թիւն իչէրէք վէ հիքեայէլեր սէօյլեյէրէք վագըթ

կէչիրիլէր։ Պիրիճիք գօրգուլարը Քիւրտլէրին քէնտի իւզէրլէրինէ հիւճում էթմէյէրի տիր։

Ախլագի, թա՛իմի վէ տինի հայաթլարընա կէլինտիքտէ, թէ՞էսսիճ էատրիզ քի, մուճիպ ի թէսէլլի հալէր եօգ տըր։ Քէօյ իւ օլտրգլարընտան չէհրիլիէրին միւպէյա օլտըգլարը պիր չօգ ճիէնա չէյլէրտէն ազատ իսէյէր տէ, անլէրտէ տէ քէնտիլէրէ մախսուս վէ պիլգիսիզլիքտէն հասրլ օլան պիր թագըմ ճիէնա չէյլէր՝ պուլունուր։ Մէքթէպտէն, թա՛իմ ու թէրպիյէտէն վէ թահսիլտէն պիւթիւն պիւթիւն մահրում տրրար։ Տինի զայրէթլէրլի պիլգիսիզճէսինէ՝ ատէթէ կէօրէ հարէքէթ էթմէքտէն՝ իպարէթ տիր։ Զաթէն պէօյլէ հալ ու քէյֆիյէթլէրտէ պու գատարը պիլէ անճագ միւմքին տիր, յաքին էսքի վազըթլարտան պէրի, սըգրնըթլարտա պուլունմալարը վէ պիլգիսիզ օլմալարըյլէ պէրապէր քէնտի Ղրիսթիյան իմանլարընը մուհաճատա զայրէթլի օլմալարը մուճիպի մէմնունիյէթ տիր։

Սէվգիլիւ էրմէնի օղլանլար վէ գրզլար, սիզ պու քէօյ հագգընտա եազարագ, պիգիմ վաթանդաշլարըմըզըն եիւզէրճէ քէօյլէրինին հալը հագգընտա քիւչիւք պիր էօրնէք վէրմիչ օլտում։ Պու քէօյլէրտէ պիգիմ վաթանտաչլարըմըզ, խուսուսա պիգիմ զէվալլը միլլէթտաչլարըմըզ, մատի վէ մա՛նէվի հէր վասրթատան վէ նի՛մէթէն մահրում պիր՝ էօմր կէչիրիրէր։ Պիլգիսիզլիք՝ թա՛իմ ու թէրպիյէ, ՝իլմ վէ հագիգի տինին նուրընտան մահրում օլան օլ գարանլըգ քէօչէէրտէ, գրլըճտան վէ զուլմատան գիյատէ խարապիյէթի մուճիպ օլուր։ Անլէր տէատէմլէր, անլէր տէ պիգիմ գան գարնտաչ վէ գրզ գարնտաչլարըմըզ տէյիլլէ՞ր մի։ Նէ՞ վագթա գատար օլ զէվալլը հալտէ գայտաճագլար։ Էյ սէվգիլիւ կէնճ գարիյէնլըմ, պու ըսթրըլարը օգուտըզընըզտա, վաթանտաչլարընըզա, միլլէթտաչլարընըզա եարտըմ էթմէկը իչիւն գալգէրինիզտէ նէճիպ վէ ֆէտագեար պիր արզու գայնամագտա օլարզընը պիլգիրիմ, վէ անլէր իչիւն չալըչմագ վէ ֆա՞իտէլի օլմագ ֆուրսաթընա նա՛իլ օլտըզընըզտա չօգ մէս՛ուտ օլաճազընըզա ինանըրսընըզ։ Իմտի պու արզունըզտա տէվամ էտինիզ, վէ օլ ՝ազիմ իշ իչիւն հազըրլանընըզ քի վաթանըն վէ միլլէթին վէլինի՛մէթլէրի օլասընըզ։ Էկէր ա՛նա վաթան թէրագգը վէ քէսպ ի սիւքիւնէթ էտէճէք իսէ՝ պու չէյ անըն ճիւմլէ էվլատընըն ՝իլմ վէ ֆիւնունտա վէ տիյանէթտէ թէրագգը էթմէսիյլէ անճագ միւմքին օլաճագ տըր։ Էօյլէ իսէ պու մուգատտէս իշէ ճան ու տիլտէն թագտիս ի նէֆս էտինիզ։

ԿԻԼԻԿԻՃԼԸ

ԱՌԱՒՈՏՈՒԹԻՒՆ

Էյ մա՛սումիյէթ, նէ՞ լաթիֆ սին սէն,
Էյ պատ ը սէպան ճանլարա էսէն,
՚Էօմրիւն սաճարը սէնինլէ խուրըէմ,
Սէնինլէ մէս՛ուտ վէ մէրղուլ ճէր տէմ։

Սէն օլ շաֆաղըն կիւլ նուրլարընտան,
Թէքէվվիւն էթտին մէսրուր ու խէնտան,
Վէ գուտսիյէթէ հասրէթլի ճանլար.
Նուրընա տօղրու խանիշլէ պագար։

(ԿԱՐՏՆԸՐ)

ՄԱ՛ՍՈՒՄԻՅԷԹ

Փաք զանպագլարըն պէյազ սինէսի
Օլ փաքլըղընըն պիր նիւմունէսի,
Վէ ինճու կիպի չիճ գաթրէլէրի
Սէնին գիյնէթին տիրլէր ճէր պիրի։

Օլ մէյէքսիմա սապինին գալպի,
Սանա պիր մէվա, սանա տըր թապի՛
Թէմիզ գալպլէրտէ տէ սէն ճէր զէման,
Մուհապպէթ իլէ օլուրսըն միճման։

Գուտսիյէթ , քէրէմ սանա էօզ պաճը ,
Սիգ մա'լուլ գալպին ասըլ 'իլաճը,
Ինսան սիգինլէ պիր մէյէք օլուր ,
Ինսան սիգինլէ սա'ատէթ պուլուր :

Էյ մա'սումիյէթ պիր զէման պէն տէ ,
Փաք ճէմալընա իտիմ տիլտատէ ,
Շիմտի , ա՜ճ , կէչտի օլ մէս'ուտ կիւնլէր,
Տիլի տիվանէմ աճ էտէր, ինլէր ,

Նէ՞րէտէսինիզ , էյ պիսուէ կիւնլէր ,
Աճ . Թէզ տէօնիւնիւզ գալպ սիգի տիլէր ,
Էյ ճէննէթ 'էօմրիւ, հասրէթիմ սանա,
Թէզ Թուլու' էյլէ պու մէ"յուս ճանա :

Գր· Հ· Գալուստեան

ՆԱՓՕԼԷՕՆ ՊՕՆԱՓԱՐԹ

Թարիխատ կէօրիւլէն պէօյիւք ճինանկիրլէրտէն պիրիսի Նափօլէօն Պոնափարթ օլուպ՝ 1769 Օգոստոս 15ատ Քօրսիքա ատասընատա տօղուչ տըր· փէտէրինին իսմի Քարլօ (Կարլոս) Պոնափարթ վէ վալիտէսինին իսմի Լիթիզիա Բամօլինի օլուպ՝ իքիսի տէ 'ան ասըլ Քօրսիքալը իտիլէր : Նափօլէօն 10 հաշընատա օլտըղընա վէտէրինին տօսթլարընան պիր գօնթըն մու'ավէնէթիյլէ Ֆրանսատա Պրիէնին 'ասքէրի մէքթէպինէ կէօնտէրիլտի , վէ մէքթէպտէ իպթիտատէն էփէյի մէհարէթ վէ իսթի'տատ կէօսթէրտի : Խուսուսա'ուլումը րիյազիյէտէ միւսթա'իտ օլուպ՝ Թարիխի վէ ճօղրաֆիայը սէվէր իտի իսկ տէ , էտէպիյաթ վէ լիսանչինասլըգտա, պախուսուս լաթինճէտէ, չօգ զա'իֆ իտի : Քէնտիսինին մէքթէպլի սինինինտէն ֆէնն ի 'ասքէրիտէ չօգ իսթի'տատ իպրազ էյլէտի : Պու խուսուսատա անըն հագգընատա չօգ չէյլէր հիքմեայէ օլունուր վէ պուննլարըն ճիւմլէսի մէքթէպլի նէվճիվանըն իսթիգպալատա մէթին պիր իրատէթ . չէճա'աթ վէ ուչանըզ պիր ֆիքր սահիպի զաթ օլաճաղրնր պէյան էտէրլէր իտի : Պէչ պուչուգ սէնէ Պրիէնին 'ասքէրի մէքթէպինէ տէվամ էթմտիքտէն սօնրա , տէօրթ րէֆիգլէր ի է Փարիզին 'ասքէրի 'ալի մէքթէպինէ կիրտի , վէ օրատա պուլունան իսթիրահաթ վէ քէյֆ վէ սէֆատան տօլայը անը չօգ սէվմէտի , զիրա ասքէրլիյէ հազըրլանմագ խուսուսընատա Նափօլէօն էօյլէ տիւչիւնմէզ իտի : Պու մէքթէպ հագգընատա, քէնտիսինէ հիւսն ի թէվֆիճիհիւ օլան էվվէլքի մէքթէպ միւտիրինէ , իշթիքեայը հավի պիր մէքթուպ եազար : Պու սօնրաքի մէքթէպտէ անճագ պիր սէնէ գալտըգտան սօնրա , 1785 ատ մէքթէպի թէրբիյէ , Կրէնօպլընն թօփճու թապուրընա էվվէլա ժու'ավին 'ասքերի գա'իմմագամ վէ սօնրա գա"իմմագամ թա'ինն օլունտու : 1792ատ մրրալայըգ րիւթպէսինէ թէրֆի' օլուննտու , վէ քէնտիսինին զաթէն խուսուսիյէ միւսթահիտ պուլունտրդր պու չիւ'պէտէ պէօյիւք չերէֆ վէ թէրէֆֆիւ'է նա"իլ օլմուշ տըր :

Պուրատա Նափօլէօնըն սիյասի հայաթընըն

(ՏԷԼԱՐՕԼ)

ՆԱՓՕԼԷՕՆ ՊՕՆԱՓԱՐԹ

պայըճա խաթթլարընը պիւէ վէրմէք միւմքին տէյիլ պիր : Էվրօփատա անըն զապթ էթմէտիյի սանքի պիր տէվլէթ գալմատը : Ինկիլթէրրա , Փրուսիա , Իսփանեա վէ Իթալեայը պիւթիւն քէնտի թահթ ը հիւքիւմէթինէ ալտը: Մօսկուայա գատար թէ'արրուզ էթտի , վէ Աւստերլիցտէ քէնտի զալէպէյէրինին էվճ ի ա՜յասընա եէթիչտի, Լաքին Ուաթէրլօ մաղլուպիյէթի քէնտի սէրֆէրլէրինէ խիթամ վէրտի : Քէնտիսինին օն սէնէ գատար տէվամ էտէն սէֆէրլէրինատէ 2.173.000 քիչիտէն 'իպարէթ օլան գուվվէի 'ասքէրիյէսինին սանքի իքի սիւրսիւնիւ զայ' էթտի , վէ չօգ գան տէօքիւլմէսինէ սէպէպ օլտու : Ուաթէրլօ մաղլուպիյէթինտէն սօնրա իքինճի տէֆ'ա օլարագ թախթատան աչաղը ալընտը: 1815 Հոկտեմբեր 16տա թահթ էլ հրգզ Ինկիլիզլէր թարաֆընատան 'Ադիզ Հելինէ ատասընա նէֆի էտիլտի, վէ 1821 Մայիս 5տէ օրատա, սիւրկիւն էտիլմիչ օլտըղը եէրտէ, վէֆաթ էթտի :

ՉԻՉԷՔԼԷՐ

(Մարկարէթ Ուորներ Մորլի)
(23 խնճէ- նոյեմբէրէն պէվա՜)

Եէնի 'անասըրըն պիրլէչտիյի եէրտէ հայաթըն գուվվէթի տահա զիյատէ միւ'էսսիր կէօրիւնիւր, վէ պու սէպէպտէն պաշդա պիր ֆիտանատան օլան թէպզիր, (չիչէքլէրին մահուտտար օլմասը) եաւ խօտ նէպաթիյատընըն տէտիքլէրի իւզրէ , մի՛ խթէ-

լիթ թէպզիր (Gross – Fertilization) գանուն-ը՝ քէնաի քէնաին թէպզիրաէն (Self – Fertilization) զիւատէ գ-եվէթլի ֆիտանյար հասըլ էտեր, վէ պէօյլէճէ պու մուխթէլիթ թէպզիր սէմէրէյի մու-վաֆֆաղ գըլմագ իչին չօգ 'աճա՞պ թէպզիրլերի պու-լունան չիչէքլեր հագգրնտա զայէթ մերզուպ ա. ր. Մէսէլա Ամերիգատա Տէյմ Բաքէթ ատ-իլէն պիր նէպաթ քէնաի 'այնի չիչէյինին ալէթի ի նա-սիյէթինի վէ ալէթ ի զիւքի-րիյէթինի ֆարկը վա-գրմյարտա քէմալէ էրտիրիր. իւնասիյէթ ալէթի քէմալէ էրտիյինաէ նէֆս թօզու թօրպալարը տա-հա գաւ-ալը պու-լունուրլար, վէ իւնասիյէթ ալէ-թի պէօճէքլէր վասրթասյյէ կէթիրիլէն վէ նէֆս թօզու թօրպալարը քէմալէ էրմիշ օլան սա՞իր պիր չիչէյին վասրթասյյէ մահսուլատ օլ-ը, նէֆս թօզու թօրպալարը քէմալէ էրիպ ատ նէֆս թօզու հասըլ էթաիքլէրինաէ օյ չիչէյին իւնասիյէթ ալէ-թինին ֆա՝այիյէթ միտաէթի կէչմիշ օլ-ը, վէ նէֆս թօզու անրն իւզէրինէ թէ՞սիր էթմէգ. Սա՝լէպ օթրնրն քէնաի քէնաիւինի թէպզիր էթմէմէք պա-պրնտաքի 'աճա՞իպ չարէյերի ճիւմլէյէ մա՝լիւմ տիր. Պու չիչէքլերի իքի զիւքի-րիյէթ ալէթի վար. վէ անլերին նէֆս թօզունըն տանէյերի ինճէ էօրիւմճէք ազր կիպի պիրիպիրինէ պազը օլուպ նէֆս թօզրնրն քեաֆֆէսի պիւիպիրինէ պիրէյմիշ տիրլեր. Զիւքի-րիյէթ ալէթլերի էօյէ գօնուլմրշ տրրյար քի, նէֆս թօզու հանրնտաքի իւնասիյէթ ալէթինին տէփէսինէ տիւչէմէգ. լաքին պալ թօր-պասր. եա՞նի իւնասիյէթ ալէթինին նէճնաք էօ-գիւնիւն թօրպասը. էօյլէ եէրլէշտիրիլմիշ տիր քի՝ կէճէ քէփէնէյի պաչըրր սա՝լէպ օթրնրն պալ թօր-պասը իչինէ սօղոչըլնտա, եափըլզան նէֆս թօ-զունա տահի տօգունուր, վէ անտէն կէօզլերի իւզէրինաէ պիրէր տանէ օյարագ պաչգա պիր չի-չէյէ կէօթի-րիւր. Պու պէօճէք սա՝լէպ օթրնրն պալ թօրպասրնրն 'աչրգր օյարդրնտան տէրհալ օլ չիչէքտէն պաչգա պիրիսինէ կիտէր. զիրա պու չիչէքտէն պիրիսի պիր եէրտէ պիրճէճէք օյա տա-նրն եագրնլարրնտա պաչգալարր տա պիրէր, վէ պալ թօրպասրնա եէթիչմէյէ չալըշտրգր վագրթ՝ քէնաի կէօզլերինէ եափըլմրշ օլան նէֆս թօզու իւնասիյէթ ալէթինին եափրլզան տէփէսինէ տօ-գունուր վէ օրատա գալրր, վէ օ պաչգա չիչէք-լերէ տէ կէօթի-րիւքէ իչիւն եէնի նէֆս թօզյա-րը ալըր. Պէօյլէճէ քէփէնէք եէնի հայաթր եեր-տէն եէրէ նադլ, վէ իւէրիտէ պիւթիւն օրմանը սա՝լէպ օթլարրյյէ թէզնին էտեր.

Գապագ չիչէյի մահսուլտար օլմագ մէս՞էլէսի-նի պէլլի պիր սուրէթտէ սըրասրնա գօրուշ տրր. Իւնասիյէթ ալէթինէ ճլուիք օլան ճիւմլէ չիչէք-լերտէն զիւքի-րիյէթ ալէթլերի նապէտիտա օյմա-չլար, վէ զիւքի-րիյէթ ալէթի օլանլարտա տահի իւնասիյէթ ալէթի եօգ տրր. Գապագ չիչէյի թէպ-զիր թարզրյյէ մահսուլ վէրմէյի տիր՝ եօգսա տայա մահսուլ վէրէմէզ. Պէքօնիա չիչէյի պա՝զէն տահա զիյատ գանա՝աթարզ տրր, վէ պիր նէպաթրն ճիւմլէ չիչէքլերի երքէք տիր, եա՞նի հէփ չիչէքլեր-տէ անճագ զիւքի-րիյէթ ալէթի պուլունուր, վէ պաչգա պիր նէպաթրն իւթիւնտէքի չիչէքլէրտէ իւնասիյէթ ալէթի պուլունուր. Ձէվիզ աղաճ լարընտան պա՝զըլարրընն 'ատէթի պու տըր, վէ պիր աղաճրն տա իմա մէյվէ վէրմէյինին վէ լա-քին եանընտա պուլունան պաչգա պիրիսինին աս-լա մէյվէ վէրմէմէյինին սէպէպի իչրէ պու տրր. Օլ սուրէթի զա՝իրէտէ ֆա՞իտալիզ կէօրինէն ա-զա՞ր քէս վէ էվվէլտէն մէյվէ վէրէն եանընտաքի աղաճ տահի մէյվէ վէրմէզ օլ-ը, զիրա ճէվիզէ-րին հայաթրնրն եարըսր ճէվիզսիզ աղաճտան կէլիր. Շէքէր աղաճրրն պիր նէվինին վէ գարա աղաճ զիւքի-րիյէթ վէ իւնասիյէթ ալէթլերի այրը այրը չիչէքլէրտէ պուլունուր: Թօգ զարճլարը թէյ կի-պի ուզուն նէպաթ թէյլերինին իւզէրինտէ ասըլըր վէ աղաճր ինճէ փիւսիւլլերլէ թէզնին էտերլէր, վէ նէֆս թօզու բիւզկեար վասրթասյյէ չիչէքտէն չիչէյէ կէօթի-րիւլերէք պօլ պօլ եայըլըր. Տէվ-ֆ

ՉՕՃՈՒԳԱՒՐ ՄԻՆՊԷՐԻ

ՀԱՍԱՏ ՄԷՂՍԻՄԻ

Թարլ լարտա էքին պիչէնլերին քէմալը ֆա՝ա-լիյէթլէ չալըշըրգալարընը սէյր էթմիշ օլասլար՝ օլ իչին նէ՞ գատար մէրդուպ վէ իւմիտսաքսըշ պիր իչ օլարզընր պիլիրլէր. Օլ իչի՞ խուսուսա պիգմի մէմլէքէթիմիզին թարյալարընտա սէյր էթմէք խոչ տրր, չինէքի օրալարտա զըրա՝աթտա գատիմ սաաէ հալէրինաէքի ալէթլեր վէ ուսուլլար իւ-թի՝մալ օլունմագտա տրր. Օրագճլարրն էյլերին-տէ օրագլար օլտրզը հալտէ, սրճագ կիւնէչէն փէր-թէվլերի ալթընտա պէր տէյամ պիչէրլեր. Իչ միւչրիլ վէ եօրրճը իսէ տէ, հասատ իւմիտի ան-լէրէ զայրէթ վէրիր. Թապի՛ի անլեր այարճա էվ-վէլ էքիչէն թօխուսմրն սէմէրէսինի պիչէրլեր, վէ պիր վագըթ էվվէլ էքիչէն ազ չէյին եէրինէ չօգ մահսուլ էյլէ կէթիրէճէքլերի իւմիտինտաէ տիրլեր, իչրէ անլերի՛ էմէք վէ զահմէթի պուննուն իչին, վէ օլ գատար կիւճ պիր իչ իչինտէ անլերին մէ-սէրրէթի պու սէպէպտէն տիր.

Ասկկիւլիւ օղլանլար վէ գրզլար, սիգին տահա էքէճէք վագթրնրզ տրր. սիգին իչիւն տահա էօմ-բիւն պահար մէվսիմի տիր. Էկէր չազ ու մէս-բար վէ սէՀէրէտար պիր պիչին մէվսիմինիզ օ-մասընը իսթէրսէնիզ՝ գալըպէրինիզտէ վէ բուհյա-բընրգտա էյի թօխմլար էքՀէյիսինիզ. Յիքրլերի-նիզտէ քէմալը իհթիմամլէ 'իլմ, էյլիլիք վէ տիր թօխմլարրնը էքինիզ քի՝ պէօյիւլտ տէ վազիֆէ վէ ֆա՝ալիյէթ 'այէմինէ կիւրսիյինիզտէ, պիր եէ-բինէ օթուզ, այթմըշ վէ եիւզ գամ մէյվէ վէրէ-պիլէսինիզ. Սիգին կէրէք մատտի վէ ֆիզիգի իչ-լէրինիզտէ՝ կէրէք ֆիքրի զայրէՀլէրինիզտէ, վէ կէրէք ախլագի վէ բուհանի հայաթրնրզտա պու-պիր հագիգատ տրր. Պիր կիւն սիգին 'էօմրլերի նիզ իչի՛ն տահի հասատ վագթը կէլէճէյինէ չիպ հէնիզ օլմասրն. լաքին էն մուհիմմ մէս՞էլէ նէ պի-չէճէյինիզ մէս՞էլէսի տիր. զիրա ֆէնալըգ էքէն ֆէ-նալըգ, վէ էյլիլիք էքէն էյլիլիք պիչէր իւմտի հասատ վագթը իչիւն չիմտահէն տիւչիւնիւնիւզ. Գր. Ֆ. Գ.

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՑԱԹԸՆ ԷՀԷՄՄԻՑԷԹԻ

Տր. Ճօրճ Ո-օլպըն

4.

Իլթէ էն եւ-քսէք վէ էն 'ալի թապի'աթ վէ մահիյէթիմիզէ թէ"սիր էտէն պա'իս վէ մուճիպլէր պէօյլէ տիրլէր։ Սա"իր պիր չօգ պա'իս վէ մուճիպլէր տաւխ զիքր էտէ պիլիր իտիմ։ Հայաթ ը տիւնեատան պայգա հայաթա տա"իր փէք ազ չէյ զիքր էյլէտիմ. ախրէթէ տա"իր նէ սիզին իւմիտլէրինիզէ, նէ տէ գօրգուլարընըզա միւրաճա'աթ էթմէտիմ։ Ճէննէթի եախօտ ճէհէննէմէ տա"իր հիչ պիր չէյ զիքր էթմէտիմ։ Լաքին սագընընըզ պու մատէլէրի էհէմմիյէթսիզ վէ նազարը տիգգաթընըզա զայրի չայէտթէ 'ատտ էթտէյիմ սէպէպտէն անլէրին իւզէրինտէն պու վէճհէյլ կէչտիյիմ զաննընա զահիպ օլմայասընըզ։ Ճէննէթին եէկեանէ թարիգի բուհանի հայաթ օլուպ իչպու հայաթ՝ հատտը զաթընտա Քրիստոս իլէ մալիք օլաճաղըմըզ օլ սօնսուզ հայաթըն զա'իֆ վէ գուսուրլը պիր պայլանկըճը տըր։ Բուհանի հայաթ օլմազսըզըն բուհըն՝ նիհայէթի էպէտի էօլիւմ օլան ֆէլսաատտան գուրթուլմասը իմքեանսըզ տըր։ Տիւնեատա նէ՞ չէյ վար տըր քի նիհայէթսիզ հայաթ վէ էպէտի էօլիւմ մէա"էլէսինտէն տահա զիյատէ տիգգաթըմըզա չայէտթէ օլսուն։ Լաքին պուընլար սիզէ մա'լիւմ օլան պա'իս վէ մուճիպլէր տիրլէր։ Պու կիւն պէնիմ մագսէտիմ սիզին նազարը տիգգաթընըզը՝ փէք օ գաատար այիքեար օլմայան ֆագաթ սիզին էն 'ալի հայաթա եէթիշմէք, բուհէյ եէբրիւմէք, Ալլահ իլէ եէբրիւմէք իչինն եէնի պիր ճէհտ էթմէքդիյինիզ խուսուսընտա 'ազ ու իզ'անընըզա վէ գալպինիզէ եէնի պիր գուվվէթ վէ թէ"սիր-լէ միւրաճա'աթ վէ սիզի իգնա' վէ իսքեաթ էտէճէք օլան պա'իս վէ մուճիպլէրէ տա'վէթ էթմէքլիւք տիր։

Կէնճ տօսթլարըմ. պու կիւն սիզին նազարը տիգգաթընըզա 'արզ էյլէտիյիմ պու մատէ խաթըրմա' գըսմէն գօյճաճէն զայպուպէթիմ էօնասընտա միւշահէտէ էթտիյիմ մուխթէլիֆ ատէմլէրին հայաթլարընտան գըսմէն տէ սիզին գօյճաճէքի թահսիլ 'էօմրիւնիւզիւն իչպու սօն կիրակիսինտէ էկէր նազարը տիգգաթա ալըրսանըզ, սիզին միւսթագպէլ բուհանի հայաթընըզ իչիւն պէօյիւք 'ամէլի էհէմմիյէթի հա"իզ օլաճաղ չէյի սիզէ սէօյլէմէք խուսուսընտա պէնիմ արզումատն նաչի, կէլմիչ տիր։ Սիզին իչպու սօն վէ էն մուհիմմ աչնէնիպտէ սիզին իլէ պէրապէր պուլունմադա ֆուրսաթընըն զայէթ ազ օլմուշ իտիյինի, մա'էթէ"էսսուֆ նէ գաատար զիյատէ խաթրըմա կէթիրիր իսէմ, պէնիմ իչպու արզում տահա օ գաատար զիյատէ չիտտէթլէնիյօր։ Պէնիմ զայպուպէթիմ սիզին իչիւն պիր զայ'աթ տէյիլ իտի, զիրա սա"իրլէր պէնիմ եէրիմի թուրթուպ իչիմի իճրա էյլէտիլէր։ Լաքին պու սէնէ տէ սիզին ֆիքր ու զիհնինիզի իշղալ էտէն պէօյիւք մատտէլէրի սիզին իլէ պէրապէր թէտգիգ ու միւթալա'ա էթմիչ օլսա իտիմ, սիզին իլէ պուլունճաճազըմ մահրէմանէ միւնասէպաթտան մահրում գալմըչ օլտըղըմտան, պէնիմ իչիւն պիր զայ'աթ տըր, վէ պէնիմ իչպու զայ'աթըմը միւմքին մէրթէպէ թէչաֆի էթմէք իչիւն պու՝ պէնիմ սօն վէ եէկեանէ ֆուրսաթըմ տըր։

Լաքին բա'նա մա'լիւմիւմիզ օլսուն քի պիզիմ թալէպէմիզէ գարշը մուհապպէթ վէ թէվէճճիւհիւմիւզ քէնտիլէրին թահսիլ միւտտէթիյլէ խիթամա էրմէզ։ Տիւնեատա էվլատլարըմըզը նէ չէվզ իլէ կէօզէթլէյիպ գօլլար իսէք, անլէրի տաւխ հէման օլ չէվզ ու արզու իլէ գօլլայըպ կէօզէթլէրիզ։ Բէնտիլէրին թէճրիպէլէրինտէ անլէրէ հէհտէրտ օլուրըզ, իտպար վէ ֆէլաքէթլէրինտէն տօլայը միւքէտտէր, իզպալ վէ մուվաֆֆագիյէթլէրինտէն տօլայը իսէ չատ ու մէսրուր օլուրըզ։ Անլէր տիւնեատա պիզիմ վէքիլլէրիմիզ տիրլէր վէ ատէմլէր պիհագզըն պիզիմ հագզըմըզտա անլէրէ պազարագ հիքմ էտէրլէր։

Բէզալիք մա'լիւմիւնիւզ իւզրէ, պիզիմ ի'թիգատըմըզ չու տըր քի թա'իմ ու թէրպիյէտէն էն պէօյիւք մազսատ՝ սըֆէթ ու սիրէթ թէչքիլի տիր։ Ինսան հատտը զաթընտա նէ իսէ, իշլէրի տէ օ տըր։ Պիզիմ սա'յ ու զայրէթիմիզ փէք օ զաատար գաֆալարընըզը մա'լիւմաթ իլէ տօլտուրմադ օլմայըպ, անճագ բուհանի գուվվէթ վէ գուսուրէթլէրինիզի թէվճի' ու իքմալ էյլէմէք տիր, վէ օ թէրագզը վէ թէքէմմիւլ տաւխ պիրթապի' քէնտինէ կի վէնէն միւսթագպէլ պիր էվսաֆ խաթիւզամ էտէր։

Լաքին էվսաֆ՝ եալընըզ 'ազլի թա'լիմ ու թէրպիյէ իլէ թէչէքքիւլ էթմէզ։ Պու՝ տահա զիյատէ հիսաբյաթըմըզա պազը պիր չէյ օլուպ, իրատէթիմիզին վէ բուհըմըզըն էն 'ալի գուվվահ ալագիյէսինին, թա'պիրի ախլըէ, էլեէվմ պահսընը էթտիյիմիզ բուհանի հայաթըն գուլլանըլմասընը իսթիւ զամ էտէր։

Նունան խուսուսընտա հիքմայէ օլունտըղընա կէօրէ, Աքիլլէսին վարիտէսի Թիտա օղլունը զայրի գապլի ի ճէրհ վէ էմին օլմասը իչիւն Սուիքա ըրմազընա պաճըրտը։ Պիզ տաւխ 'ալէտտէվամ սիզի զայրի գապլի ի ճէրհ վէ տիւնեանըն պիլճիմլէ էլէմ վէ քէտէրլէրինտէն մասուն զըլահագ պիր վասըթա պուլմազա չալըշմագտայըզ։ Սիզ թէմիզ վէ նէֆսքէտտաքեարանէ պիր էվսաֆ թէչքիլինէ խասսէթէն զայրի միւսա'իա օլան պիր տէվրէտէ վէ անվալտա եէնի պիր հայաթ պայլայօրսընըզ։ Տիւնեատա սիզի հէր նէվ՝ թէճրիպէլէր իհաթէ էտէճէք տիր։ Բէֆիգլէրինիզտէն ագալլի պա'զլարը սիզին մէսլէք ու ուսուլընըզը իսթիհզա էտէճէքլէր. իման ու ի'թիգատընըզը թահգիր

էաՀէջւշր վէ սիզի տախի քէնաիլէրին տէրէքէսիՆէ էնաիրմէք վէ սալթ հայվանի հայաթա սէվգ էթմէք իչիւն էլլէրինատէն կելէն հէր չէյի իճբա էՆտէճէքլէր տիր։ Թէմքինլի վէ միւթ'ալիմ, ամմա իմանը նօգսան ատէմլէրէ բասթ կելէճէքսինիզ քի պուՆլար սիզին իմանընըզըն վահի պիր ի'թիգատը պաթըլտան 'իպարէթ իտիյի խուսուսընտա սիզի գանտըրմաղա չալըշաճաղլար տըր։ Հէմ տէ հայաթլարը —թավը ու հարէքէթլէրի — իման ու ի'թիգատլարընըն քիւլլիյէն խիլաֆընտա օլան իմէն ինսիսթիյան ատէմլէրէ բասթ կելէճէքսինիզ։

Էֆսուս քի, սիզի պու կիպի մուհիթին մուխաթաբալարընա գարշը հիմայէ վէ սիյանէթ իչինն սիզի իչինէ պաթըրա պիլէճէյիմիզ պիր չայ եօզ տըր։ Լաքին իւմիտսիզ տէյիլիզ, զիրա պիլիրիզ քի պիր ատէմին ախլագ ու էվսաֆը էթրաֆ ու էքՆաֆընա — մուհիթինէ — տէյիլ անճագ քէնտինէ վապէսթէ տիր։ Սիզ մուհիթինիզէ թէՆէզզիւլ էթմէյէ պիլիրսինիզ, եա'նի մուհիթինիզ նէ գատար տա զայրի միւսա'իտ օլսա, Ցիսուս Քրիստոսըն թապի'ի օլապիլիրսինիզ։ Լաքին գօրգուտան պիւսպիթիւն մասուն տախի տէյիլ իզ, զիրա պու բուհանի հայաթ քէնտիլիյինտէն հուսուսէ կէլմէզ. միւպէմմէ էմէլ ու արզուլէրին վէ կհահ տա պիր վազը' օլան նիզամսըզ սայ'ու զայրէթլէրին սէմէրէսի տէյիլ տիր։

Տիւնեատա եաչատըզմըզ միւտաէթճէ, բուհանի հայաթը, էլեէվմ պա'զըլարընը սիզէ 'արզ էթտիյիմ վասթաալարը սատըգանէ վէ մուգտիմանէ իսթի'մալ էթմէքլիք սայէսինտէ, մուհաֆազա էթմէքլիք միւմքին տիր։ Տիւնեատա հէր հանկի պիր նի'մէթ վէ հէվիսինտէն զիյատէ էպէտի նի'մէթ զայուրանէ վէ հաքիմանէ ճիտա ու ճէհտ օլմագսըզըն էլէ կէչիրիլէմէզ, վէ կէրչի պու ճիտա ու ճէհտ իճբասը 'ատէթ հալինէ կէչտիյի նիսպէթտէ, գօլայլաչըր իսէ տէ, կիւճլիւք պիւսպիթիւն պէր թարաֆ օլմազ։ Պունա պինա'էն ինսան բուհանի հէտէֆի մագսուտընա եէթիչմէյէ արզուքէչ օլուր իսէ, օլ հէտէֆ ի մագսուտա էրիչմէք իչիւն էնա'լա վասըթալարը իճբա մէզգը'ինէ գօմաղա տախի արզուքէչ օլուր։ Էկէր Ալլահ իլէ միւթէվագը'անէ եիւրիւմէք իսթէրսէ, էկէր բուհ իլէ եիւրիւմէք իսթէրսէ, հայաթա ճիտտի պիր նազար իլէ պագմասը լազըմ տըր. Ալլահա գարշը միւքէլլէֆ օլագըզ ֆարզ վէ վազիֆէլէրի էյիճէ անլամալը տըր։ Ալլահը Քէնտիսինի թամմ Ցիսուս Քրիստոստա պէյան էթմիչ օլագըզը վէճճէվէ պիլիպ թանըմալը վէ տու'ա վէ 'իպատէթէ մահսուս վէզա"իֆ ի տինիյէյի քէմալը տիգգաթլէ իճա էյլէմէլի տիր։

Պունլարը իճբա էթմէքլէ ինսան տէրհալ քեամիլ օլմազ։ Հայաթըն էլէմ ու քէտէրլէրինտէն վէ մուվաֆֆագիյէթ սիզլիքլէրինտէն մասուն օլմայաճագսընըզ, անճագ պունլարտան եօզարը եիւքսէլճէքսինիզ, վէ օ տա չու քեամիլ էմինիյէթ իլէ քի միւճատէլէ նէ գատար ուզուն սիւրսէ, բուհանի հայաթընըզըն պօչա չըգմասը իմքեանսըզ տըր, զիրա սիզ պիգգաթ Ալլահըն էպէտի մագսէտ ու մէրամլարընա կէօրէ 'ամիլ օլմագտա սընըզ։ Սիզին վագթըյլէ մէքթէպին էչիյի իւզէրինտէ տուրտուղընըզ կիպի հայաթըն էչիյի իւզէրինտէ տուրարագ միւսթագպէլ ուզուն սէնէլէրտէ հայաթըն իհթիմալաթ վէ միւմքինաթը իւզէրինէ կէնճէլէրէ մահսուս նազարը էմինիյէթէ պագմագլըգ' տօղրուսուր արզուլէնէճէք պիր հալ տըր։ Սիզին վէսիլէ վէ ֆուրսաթլարընըզտան տօլայը չատ ու խէնտան օլունըզ, 'ալէլխուսուս տիւնեանընըն իչպու տա'իմի թէպէտտիւլաթընըն աղղըն ագընթըսը իչինտէ թէպէտտիւլատէն քիւլլիյէն միւնէզզէհ օլան վէ մէրամ ու մագսէտլէրի էպէտի օլուպ ասլա պօչա չըգմայան պիր Զաթ պուլուՆտըղընը պիլէրէք չատ ու մէսրուր օլունըզ։

ՄԷՎԱՏՏ Ը ՄԻՒՆՏԷՐԻՃԷ

Մըսըր վէ ինկիլթէրրա Հ. Մ. Ա. 619
Կիրիա վէ տեվլէթլէր ,, ,, ,, 620
Էմինպուրկ գօնֆէրանսը ,, ,, ,, 620
Տու'ա սա'աթլարը Տա'ոէթոր 622
,,Օ պէնիմ եէրիմէ էօլսիւ,, 624
Միւրէքքէպսիզ քիթապ թապ'ը Մ. Մէնասէան 625
Տինէ գարշը միւճատէլէ 626
Ամերիգան Պօրտըն եիւզ սէնէսի Վ.Էր. Մր. Զ. Թ Բիւկ 628
Ագէլէ Հատտը զաթընտա մահիյլի սա'ատէ մի տիր Յ. Վ. Մասրոպէան 630
Սիւթ վէ վալիտէյնէ պա'զը իսթիտրաթ Տօք Գ. Թէքէան 631
Մ'ալիւմաթ փարչալարը Յ. Կ. Հայդոնեան 632
Ձէպէլի պերէքէթ քիլիսէլէրինի պհյարէթ Ա. Ա. Շէրմէան 633
Ատանա խրիսթիյանլարընըն թագսիր վէ թէչէքքիւրիւ Իմ.-լար 634
Միւնթէգիտ էֆէնտիյէ պիր գալ սէօզ Ս. Վ. Քէ-էէլէան 636
Մարամ Գօսթի Աբրէմիչին չէճա'աթը. Օղլու Թովմաճա Եանգօնըն ֆէտագէարլըզը Փ. Օ Թ. 637
Իսթիսր Աբգնու Աբգէխան 638
Շու"ունաթը սիյասիյէ 638
Բուհանի հայաթըն էհէմմիյէթի Տր. Ճօրճ Ո-օլտըճ 651

Ա. Յ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՄԱԹՊԱ'ԱՍԸ
ՅԻՆՁԱՆՁԱՐԱՒԱՐ ՏՕԳՈՒԹՅՈՒՆ